

a L A R G E
DICTIONARY
ENGLISH and DUTCH,

in two Parts:

Wherein each Language is set forth in its proper form; the various significations
of the Words being exactly noted, and abundance of choice Phrases
and Proverbs intermixt.

To which is added

a GRAMMAR, for both Languages.

The First Part.

*The third Edition upon a Copy corrected and enlarged with several Words and
Phrases by the Author's own hand before he dyed.*

G R O O T
WOORDENBOEK

DER

ENGELSCH en NEDERDUYTSCH

Taalen;

Nevens een SPAKKONST derzelver.

D O O R

W. S E W E L.

Eerste Deel.

De derde Druk volgens des Aucteurs eigen handschrift verbeterd en met een
groot getal Woorden en Spreckwyzen vermeerderd.

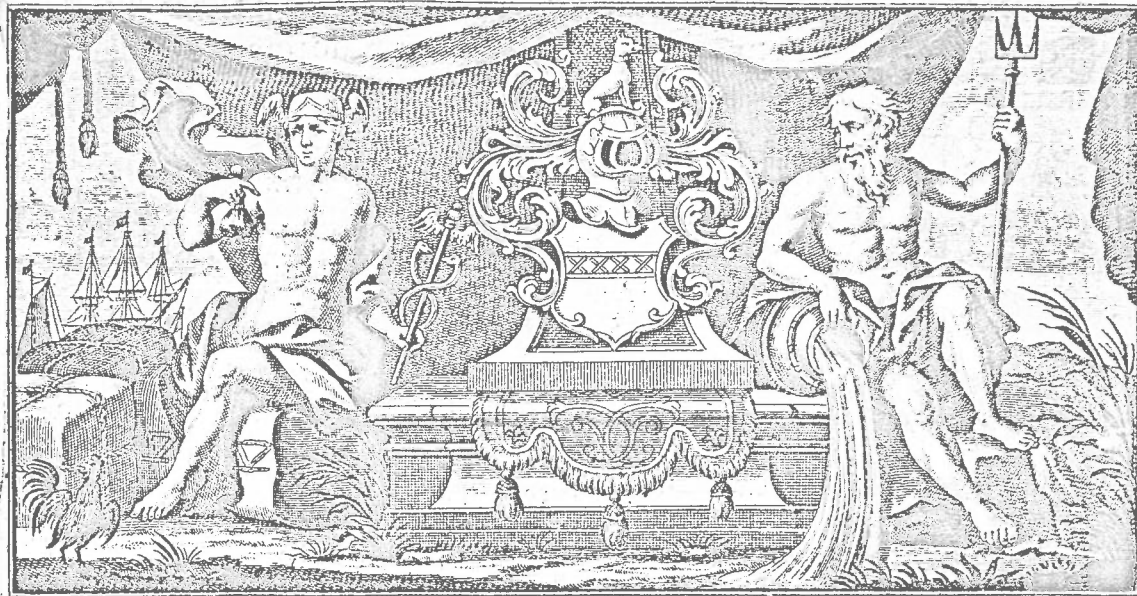

AMSTERDAM, by

JACOB van BEEK, Boekverkooper bezyden de Beurs.

[1735]

1735 Sewel 2 deel 1/3

A A N D E N H E E R E
JOACHIM VAN GENT,
VOORNAAM KOOPMAN TE AMSTERDAM.

MYN HEER en NEEF,

N iemand kan met eenigen schyn van reden ontkennen,
dat de Koophandel de voornaamste, zo niet de enige steun is
van ons Vaderland, en het middel waar door het is opgestegen
tot die hooghey, welke de achting der nabuuren en de verwon-
dering der afgelegene Volkeren verdient; noch is iemand zo
* 3 + onwe-

onwetende aangaande den tegenwoordigen toestand van het zelve in het algemeen, of van deeze bloeiende Stad in het byzonder, dat hy niet overtuigd is, dat dezelve Koophandel het Vaderland in staat houd, en in het vervolg zal houden, indien de middelen daar toe behoorlyk worden aangewend. Aan de andere kant is het een onbetwiftbaare waarheit dat onze Moedertaal, schoon misschien eene der rykste van alle taalen, die onder de Christenen gesproken worden, buiten de Nederlanden meest onverstaaubar is, daar in het tegendeel onze Vaderlandsche handel zich byna zo verre uitstrekt, als de bereisbare en bevaarbare Waereld. Uit de vergelyking van den staat des Koophandels met dien van onze Moedertaale blykt derhalven zeer klaar, dat uit de wyduitgestrektheit van het eene en de enge paalen van het andere een ongemak ontstaat, waar door het dryven van Handel met Volkeren, die onzer Taale onkundig zyn, ten eene maale zou onmogelyk gemaakt worden, zo men op geene noodzaakelyke hulpmiddelen daar tegen was bedacht geweest. Die hulpmiddelen nu, Myn HEER en NEEF, zyn wel verscheiden; maar de Woord-boeken buyten twyffel de noodzaakelykste en nutste. Zy zyn stomme Taalkundigen, die, naar de betekenis van eenig woord in eene andere Taale gevraagd zynde, terstond duidelyk en klaar antwoorden. Door derzelver behulp wordt het onverstaaubare klaar, het twyfelachtige zeker, en het onbekende op eene gemakkelyke wyze bekend. Maar indien de Woord-boeken in het algemeen zo noodzakelyk zyn tot het gebruik van den Koophandel, zo zyn onder dezelve, die wel de noodzaakelykste, welke ons opening geeven van eene Taale, die de Land-taal is van een Volk met het welke wy meest te handelen hebben, en dat nevens ons zyn voornaamste werk maakt van den Koophandel. Deze zyn buyten twyffel de Engelschen, door hunne gelegenheit onze Nabuuren, door hunne geneigtheit onze Vrienden, en door hunnen Godsdienst onze Broeders. Wy dryven met hen een voordeligen Handel, en een vaste band der waare onderlinge belangen knoopt ons met hen te zaamen. Het is derhalven zeer noodzakelyk, dat de Engelsche Taal gekend wordt van

van alle rechtschape Koopliden en andere, welke zich in hunne redenen en schriften gaarne bedienen van bloemtjes op dien grond gewassen. Daar toe kan dit Woord-boek, het welk ik de eere heb van aan U Ed: Myn HEER en NEEF, optedraagen, den weg baanen, also ieder Hollander, om zo te spreken, het zelve by de hand hebbende, een Engelschman, en ieder Engelschman een Hollander by zich heeft, dien hy de betekenissen der onbekende woorden kan afvraagen, en die nooit nalaat hem behoorlyk te voldoen. Het gebeurt niet ieder een, dat U Ed: gebeurd is, die, in meer dan veertig tochten, welke Gy, tot voortzetting van uwen braven en niet min voorspoedigen handel, naar Engeland gedaan hebt, overvloedige gelegenheit gehad, en dezelve ook zeer wel gebruikt hebt, om de Engelsche taale te leeren uit den mond der geenen, die haar met hun eerste voedzel hebben ingezogen; om nu niet te zeggen, dat U Ed: in verscheide tochten naar Denemarken, ook aldaar als Burger zyt geworden.

Ik heb dan, Myn HEER en NEEF, dit beroemde Engelsche Woord-boek wederom in het licht gevende veele en gewichtige redenen gehad om het zelve aan U Ed: optedragen, schoon onze bloedverwandschap, gevoegt by de onnoemelyke beleeftheit en vriendschap my op meer dan eene wyze gulhartig betoont, my niet verplichtte tot eene openbaare betuiging van dankbaarheid, welke ik aan zo veel goedheit schuldig ben. Want zo iemand, U Ed: is zekerlyk in staat om aangaande dit werk te oordeelen, het zelve den minkundigen aan te pryzen, en des schryvers arbeit met goeden gront te verdedigen, daar het behoort. De nette kennisse der Engelsche taale, die gy bezit, geeft U Ed: dat recht: En men mag met reden geen werk aan iemand opdraagen, dan aan eenen man, die van het zelve kan oordeelen en het, des noods zynde, verdedigen tegen den laster of onwetenheit van anderen. Neem het my dan, Myn HEER en NEEF, niet qualyk dat ik deze bladeren met uwen Naam vereere en dit Woord-boek onder uwe bescherminge stel. Indien myn plicht zulks niet vereischt had, zou uwe taalkennis dat hebben gevordert, en zo deze

ENGEELSCH E SPRAAKKONST.

Aan den L E E Z E R.

Schoon myn voornemen, toen ik myn Woordenboek eerst ten eynde bragt, niet was een Engelsche Spraakkonst i'zamen te stellen, echter heeft het hard aanbouden van eenige personen my eyn-delyk doen van voornemen veranderen, en een besluit neemen van een KORT VERTOOG daarvan te ontwerpen;

gelyk 't u dan alhier wordt aangeboden: zynde alles, dat van eenig Zonderling belang voor eenen Leerling was, hiervan vervat, en op de beknopte wyze, die my moogelyk was, byengebragt; vermits my niet onbekend is, hoe verdrietig het valt zich met diergelyke onderwysingen lang te moeten bezig houden. Doch wanneer iemand dit weynige zal geleerd hebben, zal hy bequaam zyn om gemeenzaame i'zamenprekingen in 't Engelsch, en vervolgens Engelsche Schryvers, met behulp van myn Woordenboek te kunnen leezen, 't welk het beste en kortste middel is om Engelsch te leeren, voor iemand dien 't niet mag gebewen met Engelschen zelfs dagelyks om te gaan. Doorlees derhalve deeze Korte Spraakkonst met opmerkinge, en ik twyfel niet of gy zult 'er u wel by bevinden. W.S.

De Engelschen hebben dezelfde letteren als de Nederduytschen, doch zy noemenze anders; weshalven ik der zelve klank zo na in geschrifte zal trachten uyt te drukken, als 't my moogelyk is.

A

A

my niet had aangefpoord, myn plicht zou my den weg tot U Ed: hebben gewezen. Nu doen zy het beide. Het is een geluk voor my, dat zy te samen koomen, in een bloedvriend, voor welken ik zo veel achting heb en wiens vriendschap ik zo hoog waardeere.

Onsfang dan, Myn Heer en NEEF, dit teken van achtinge en vriendschap, als een waar onderpand van beide. God geve U Ed: een lang, voorspoedig en gerust leeven, en hy laate U Ed: nevens U Ed: welbeminde Huisvrouw de vruchten van uwen vlyt en arbeid, uw leeven lang, ongelfoord en onbenydt genieten.

MYN HEER EN NEEF,

*U Ed: Zeer Verplichte en Dienstvaillige
Dienaar en NEEF,*

EVERT VISSCHER.

A wordt by hen niet zo volmondig genoemd als by ons, maer met een blaetende klank, aldus *Æ*. B, bi. C, ci. D, di. E, i. F, ef. G, dsji. H, atfj. I, y. K, kx. L, el. M, em. N, en. O, o. P, pi. Q, kuuw. R, er. S, es. T, ti. U, joew. W, dubbeljoew. X, ix. Y, wy. Z, iszerd.

Ouder deeze zyn A, E, I, O, U, *Vokaalen* of *Klinkers*: doch J. en V. zyn *Consonanten* of *Medeklinkers*: en Y is een *Klinker* en *Medeklinker*, gelyk blykt in de woorden *Yard*, *yoke*, en *Sky*, *marry*, lees *Yaard*, *joek*, *sky*, *marri*.

N Ademaal nu de Spelling en uytpraak der Engelschen zeer veel van de Nederduytsche verscheelt, heeft het my niet ondienstig gescheenen, om in 't kort eenige onderrechten daarvan te geeven; alhoewel ik echter bekennen moet, dat'er verscheydene klanken zyn, die men onmoogelyk door eene beschryvinge volmaaktelyk kan uytdrukken; doch ik zal daarin zo na komen als 't my doenlyk is. 't Waare ondertuffchen te wenschen, dat de Engelschen zelve zig eens zodaanig bevytigden om hunne Spelling te beschaaven, en de overtolligge letteren te verbannen, als de Franschen en Hollanders hebben gedaan; doch 't schynt wel, dat zy den dienst, die daarin zoude steeken, nog zo zeer niet hebben aangemerkt, als de zaak wel vereyschte. Niettemin moet men bekennen, dat zy niet ganschelyk in dit stuk leedig gestaan hebben; want in 't leezen van oude boeken vindt men ook merkelyk meer overtolligge letteren, als in deeze die hedensdaags gedrukt worden; gelyk blykt in de woorden *Goe*, *childe*, *minde*, *righteousness*, *month*, &c. die men nu ter tyd spelt, *Go*, *child*, *mind*, *righteousness*, *month*. Zo schryft men nu ook somtyds *Burden*, *murder*, *fadom*, in plaats van *Burthen*, *murther*, *fatbom*; *Spite*, in stede van *Spight*; desgelyks, *Complete*, *extreme*, *supreme* voor *compleat*, *extream*, *supream*; en *Hony*, *mony*, *peny*, *chance*, *gard*, &c. in plaats van *honey*, *money*, *penny*, *chaunce*, *guard*. 't Verdubbelen der Medeklinkers aan 't end van een woord, is ook tegenwoordig zo veel niet in 't gebruyk als voor deezen; want men ziet al dikwils, *Pen*, *war*, &c. in plaats van *Penn*, *warr*; hoewel echter verscheydene onder de Engelschen het laatste beter oordeelen. Zo ziet men nu ook al veel *Easy*, *jealousy*, &c. in plaats van *ease*, *jealousie*; *Thief* in plaats van *theef*; *Spize* in plaats van *spight*; en *Koll* in plaats van *rowl*. Sommige begiinnen ook *Cloke*, *smoke*, *sope* in plaats van *cloak*, *smoak*, *soap*, te spelden, maar 't is evenwel nog niet algemeen; maar *tho* in plaats van *thoug* is reeds vry gemeen geworden. Doch 't komt aan vreemdelingen geweldig misselyk voor, als zy hooren dat de uytpraak zo byster veel van de spelling verscheelt, dat'er byna geen overeenkomst is; gelyk als *Henketjer* voor *Handkerchief*; *Surston* voor *Chirurgion*; *Fleem* voor *Phlegm*; *Piepel* voor *People*; *Vittels* voor *Victuals*; *Huffif* voor *Houswife*, en *Sennyt* voor *Sevennight*. Maar dewyl dit wat in 't gros gezegd is, zal ik liever letter voor letter eens doorloopen, en begiinnen met de

A. Deeze letter wordt by de Engelschen genoemd *Æ*, en heeft veelyds de klank van 't geblaet der schaapen, zynde dit dezelfde klank die men hoort in de Nederduytsche woorden, *waereld*, *paerd*, *kaers*, *zwaerd*, enz. gelyk als *Age*, *grace*, *name*, *place*, *fable*, *create*, &c. lees *ædj*, *græs*, *nam*, *plas*, *fabel*, *creat*. Zo zegt men voor 't woord, *danger* ook *dandsser*, onaanzeien men 't woord *anger* teeneemaal op zyn Hollandsch uytspreekt; waar voor men geen andere reden kan geeven dan 't gebruyk. Echter word zy in sommige woorden byna als in 't Hollandsch uytgesproken, gelyk *Man*, *animal*, *bastard*, *singular*, *particular*, *mutual*, *altar*, *was*, *water*, *damnable*, (in welk woord de laatste a schier niet gehoord wordt) *apply*, *arrest*, *assist*, enz. In sommige woorden wordt ze als *aa* uytgesproken, gelyk als *All*, *also*, *bald*, *fals*, *halter*, *quart*, *quarter*, *war*: lees, *Aal*, *aalso*, *baald*, *faalt*, *haalter*, *quart*, *quarter*, *waar*. Men vindt ook woorden daar ze zo kort wordt uytgesproken, dat men'er geen andere klank van hoort dan die van een slaauwe *E*, gelyk als *Miracle*, *courage*, *damnable*, *spectacle*, lees *Mirrekel*, *korreds*, *dannebel*, *spektekel*. En in sommige woorden wordze niet gehoord, als *Bread*, *dealt*, *earth*, *head*, lees *Bred*, *delt*, *erth*, *bed*; doch zo *Read*, *Leezen*, spreekt men byna uyt, *Ried*; en *Read*, *gelezen*, spreekt men uyt *Red*.

AE. Is niet gebruykelyk als in eygene naamen, of woorden van 't Latyn afkomstig, gelyk *Aneas*, *equator*, *atberial*, &c. en wordt uytgesproken als *E* in 't Neerduytsch.

AI. Heeft mede ontrent dezelfde klank als 't geblaet der schaapen, als *Aid*, *ail*, *aim*, *airy*, *brains*, *chain*, *dairy*, *despair*, *fair*, *hail*, *plain*, *repair*, *stain*. lees *Æd*, *æl*, *æm*, *ærj*, *bræns*, *isjæn*, *dærj*, *despær*, *fær*, *hæl*, *plæn*, *reper*, *stæn*: doch 't woord *Raisins* spreekt men uyt *reezins*; hiervan zyn ook uytgezonderd de woorden, *Certain*, *fountain*, *mountain*, *villain*, lees *Serten*, *founten*, *mounten*, *villen*.

AU. Wordt byna uytgesproken, als *AA*, gelyk *Aunt*, *daunt*, *August*, lees ontrent *Aant*, *daant*, *Agust*.

AW. Klinkt ook als *AA*, gelyk *Aw*, *awl*, *bawd*, *bawl*, *law*; lees byna *Aa*, *aal*, *baad*, *baal*, *laa*.

AY. Heeft het zelfde geluyd als *AI* in 't Engelsch: gelyk *Day*, *may*, *stay*, *way*; lees *Dæ*, *mæ*, *stæ*, *wæ*.

B. Wordt

B. Wordt uytgesproken als by ons, uytgezeyd in de woorden, *Debt*, *debtor*, *indebted*, daar zy niet genoemd, maar de klank der *t* verdubbeld wordt; want men zegt *Dett*, *dettor*, *indedted*. Ook wordt ze schier niet gehoord in de woorden, *Climb*, *comb*, *doubt*, *dumb*, *limb*, *subtil*, *tomb*, *womb*; lees ten naaften by *Klym*, *koom*, *dout*, *dom*, *lim*, *suttel*, *toem*, *woem*.

C. Staande voor *e* of *i* wordt uytgesproken als *C*, en voor *a*, *o*, en *u*, als een *K*; ook spreekt menze uyt als een *k* wanneer zy een fillaab eyndigt, gelyk als *Accoast*, *occur*, *victory*; lees *akkoast*, *okkur*, *wikteri*; maar *Access*, *accident*, lees *Akses*, *aksident*. In 't woord *Virtuals* wordt zo niet gehoord, want men zegt daar voor *Vittels*.

CH. Heeft een klank die ons ongewoon is, en men niet beter als door deeze letteren *TSJ*, eens galms uytgesproken, aan onze landsluyden kan verbeelden; en wordt gehoord in de woorden, *Chamber*, *charter*, *cherry*, *child*, *choice*, *chuse*; lees *Tsjember*, *tsjaarter*, *tsjerri*, *tsjyld*, *tsjuyt*, *tsjosen*, *tsjuns*. als ook in *Arch*, *Archbisshop*, *bench*, *each*, *breach*, *broach*, *rich*, *clinch*, *much*, *such*, *which*, *church*; lees *Aartsj*, *Aartsj-bisjop*, *bentsj*, *eetsj*, *breetsj*, *brootsj*, *ritsj*, *klintsj*, *mitsj*, *sutsj*, *whitsj*, *tsjurtsj*. In sommige woorden wordt'er een *t* bygevoegd, zonder dat men echter eenige zonderlinge verandering in de uytpraak verneemt; gelyk in *Catch*, *fesch*, *ditch*, *kitchen*, *notch*; lees *Katsj*, *fetsj*, *ditsj*, *kitsjin*, *notsj*. Maar 't woordt *Anchor*, wordt uytgesproken *anker*; en de woorden *Antioch*, *Archangel*, *character*, *eunuch*, *Christ*, *Christian*, *chronicle*, worden uytgesproken, *Antioek*, *Arkangel*, *karakter*, *efnuk*, *Kryst*, *Kristian*, *kronnikel*; en voor *Schism*, lees *Isism*.

CL. Wordt schier uytgesproken als *TL*. gelyk *Clause*, *close*, *clever*, *clear*, *clock*, *clout*, lees byna *Tlaas*, *tloos*, *tlifoer*, *tlier*, *tlok*, *tlout*.

D. Wordt uytgesproken als by de Hollanders.

E. Achter aan een woord komende wordt niet uytgesproken: als *Care*, *face*, *make*, *pale*, *extreme*, *bence*, *close*, *love*, *done*, *hous*, *mice*, *life*, *hire*, *use*, *malice*, *justice*; lees *Kær*. *fæs*, *mak*, *pæl*, *extreem*, *bens*, *tloos*, *lof*, *don*, *hous*, *mys*, *lyf*, *hyr*, *uns*, *mallis*, *dsjustis*. Hiervan zyn uytgezonderd de woorden *Jesse*, *Manasse*, *Epitome*, *Phebe*, *Penelope*, *jubilé*. Ook wordt ze dikwils in 't midden van een woord verzweegen, als in *Safety*, *timely*, *wideness*, *times*, lees *Sesfi*, *tymlj*, *wydwes*, *tyms*. Niettemin staat aan te merken dat de fillaab, gaande voor een *E* die men verzwigt, daardoor verlengd wordt, als blykt in *Dame* eene *Vrouw*, en *Dam* een *dam*; to *Gape* gaapen, en *gap* een opening of gat; *Mile* een myl, *Mil* een moolen; *Tune* een toon of galm, en *Tun* een ton; *Wine* wyn, en *to win* winnen; lees derhalve *Dem*, *gap*, *myl*; *tuun*, *wyn*.

In sommige woorden wordt ze in de uytpraak verplaatst, als *Acre*, *sepulchre*, *fickle*, *fire*; lees *Æker*, *sepulker*, *fikkel*, *fjer*.

In verscheydene woorden klinkt ze als *I*, gelyk, *Be*, *he*, *she*, *me*, *we*, *even*, *evening*, *evil*, *here*; lees *Bi*, *hi*, *sji*, *mi*, *wi*, *ieven*, *ievening*, *ifvel*, *hier*. In andere klinkt ze weer heel sterk als *E*, gelyk *Small*, *felt*, *deter*, *refer*; en in veele woorden wordt ze verbeterd, als *Moved*, *loved*, *destroyed*, *disposed*, *denied*, die men veelyds uytspreekt, *Moev'd*, *lov'd*, *destroy'd*, *dispoos'd*, *deny'd*.

Ook klinkt ze in sommige woorden als *U*, gelyk *Few*, *new*, *sewet*; lees *Fuuw*, *nuuw*, *suwet*.

EA. Wordt uytgesproken als *EE*, gelyk *Bear*, *clean*, *conceal*, *speak*; lees *Beer*, *tleen*, *konceel*, *speek*, enz. echter worden eenige woorden daarvan uytgezonderd, gelyk *Breath*, *death*, *cleansc*, *feather*, *head*, *heaven*, *leather*, *meadow*, *measure*, *ready*, *realm*; lees *Breth*, *deth*, *tlens*, *fether*, *hed*, *heffen*, *ledder*, *meddow*, *meszuur*, *reddi*, *ralm*. Doch *Clear*, *dear*, *near*, *appear* spreekt men byna uyt, *Tier*, *dier*, *nier*, *appier*. En *Beauty* spreek men schier uyt *buuwti*.

EE. Wordt uytgesproken als *IE*, gelyk *Eel*, *bee*, *see*, *bleed*, *need*, *seed*, *feel*, *keep*, *sheep*, *fleet*, *street*; lees *Iel*, *bie*, *sie*, *blied*, *mied*, *fied*, *fiel*, *kiep*, *sjeep*, *fliet*, *striet*; en voor *Breech*, lees *Britj*.

EI. Wordt uytgesproken byna als *Æ*, als in *Leisure*, *weight*, *streight*; lees *Læsuur*, *wæt*, *stræt*.

EW. Wordt uytgesproken als *UW*, gelyk blykt in de woorden *Brew*, *few*, *new*; lees *bruuw*, *funuw*, *xuuw*.

F. Wordt uytgesproken als by de Hollanders.

G. (Die de Engelschen *Dsjie* noemen) komende voor *A*, *O*, en *U*, wordt schier uytgesproken als by ons; doch echter niet zo scherp, zynde de klank tusschen *G* en *K*, als in de woorden, *Galley*, *garland*, *gastly*, *go*. *God*, *gospel*, *gout*, *gul*, *gum*, *guilt*, *gut*: dezelfde klank heeft zy ook voor een Medeklinker, gelyk als in *Glad*, *glass*, *glib*, *glory*, *glutton*, *gnat*, *gnaw*, *gracious*, *graft*, *grant*, *grass*, *grief*, *gristle*, *grocer*, *ground*, *grumble*. Uytgezeyd dat men ook menigmaal *GL* en *GN* schier uytspreekt, als *DL*. en *DN*. gelyk in 't vervolg zal gezegd worden.

Maar *G* voor *E* en *I*, wordt uytgesproken als *DSJ* in eenen galm, als in de woorden *General*, *gentle*, *George*, *giant*, *ginger*, *language*, *badge*, *bridge*, *huge*, *knowledge*, *lodge*, *lodging*, *judge*, *gruz*.

grudge, fringe, strange; lees *Dsjencral, dsjentel, dsjordsj, dsjant, dsjindsjer, langwidsj, badsj, bridsj, dnowledsj, lodsj, lodsjing, dsjudsj, grudsj, frindsj, strandsj*.

Niettemin worden eenige woorden hiervan uytgezonderd, en uytgesproken byna als G by ons, gelyk als *Geer, geeft, gelded, get, beget, forget, together, anger, dagger, hunger, monger, finger, linger, tiger, gibberish, giddy, giggle, gilded, begin, girid, girde, girl, give, forgive, druggist*. Als ook die woorden, welke van een Werkwoord, dat in de (*) Onbepaalde wyze in G eyndigt, afkomstig zyn; gelyk *Hanged, hangings, van to Hang*; en *Singer, singing, van to Sing*; *Begger, beging, van to Beg*: mitsgaders woorden van vermeerderinge of vergrootinge, welker oorspronkelyk woord in g eyndigt, als *Bigger, biggest, van big*; *longer, longest, van long*; *stronger, strongest, van strong*.

G. voor N wordt niet of heel flauw uytgesproken, als in *Reign, forreign, feign*; lees *Ran, forran, fan*. Doch in *Gnash, gnaw, gnaw*, wordt ze zo flauw gehoord, dat men eerder een klank van een D. daarvoor schynt te bespeuren, wordende die woorden byna uytgesproken, *Dnash, dnat, dnaw*.

GH. Voor aan een sillaab komende wordt schier uytgesproken als G by ons; gelyk in de woorden *Ghest, ghost*. Doch een sillaabe sluytende als 'er een U voorgaat, zo verneemt men de klank daarvan niet, maar de U wordt uytgesproken als een V, gelyk in *Rough, enough, cough, laugh, draught*, waarvoor men byna zegt *Rov of ruf, enoev, kov, laav, draavt*; evenwel worden de woorden *Haughty, naughty, daughter*, byna uytgesproken *Haati, naati, daater*. En de woorden *High, night, eight, weight, inveigh*, spreek men uyt *Hij, ny, at, wat, invai*. De woorden *Though*, (voor 't welk men nu ook al veel thô-schryft) *ought, bough*, worden schier uytgesproken, *tho, oot, boo*: doch *bought, nought, fought*, kan men zwaarlyk door een beschryving uytdrukken, wordende de G niet alleen niet uytgesproken, maar aan de OU ook een klank bygezet, waar onder men iets van een A schynt te verneemen.

G. aan 't eynde van een woord, heeft de zelfde klank ontrent als by ons in de woorden *Ding, jong, zong*; evenwel zyn 'er andere woorden waarin ze maar flauw gehoord wordt, als *Loving, shilling, &c.*

GL. Wordt schier uytgesproken als DL, als *Glad, glass, glean, glister, glib, glory, glove, glue*; lees byna *Dlad, dlaas, dleen, dlist, dlary, dlof, dluuw*.

GN. Klinkt byna als DN, gelyk in *Gnaw, gnash, gnaw*; lees ontrent *Dnaa, dnash, dnat*.

H. Die by de Engelschen *Asj* word genoemd; heeft doorgaans dezelfde klank als by ons; echter wordt ze in de woorden *Heir en hour* en in 't woord *Honest*, weynig gehoord.

Van CH. en GH. is reeds op zyne plaats gezegd. PH wordt uytgesproken als een F. RH. wordt met een geblaas uytgesproken, als *Rheum*. SH. wordt uytgesproken als SJ. gelyk *Shabby*, lees *Sjabby*: zie onder de S. TH. heeft een vreemde klank: zie onder de T. WH. wordt ook met een geblaas uytgesproken, als *Whistle*.

I. Wordt by de Engelschen Y genoemd, en ook veelyds uytgesproken als Y, gelyk in *Ice, child, mild, blind, kind, mind, light, night, right, sight, idle, bible, title, iron, private, climb, Christ, isle, island, pride, slide, time, crime, guile, guise*; lees *Ys, tsjyd, myld, blynd, kynd, mynd, lyt, nyt, ryt, tyt, ydel, bybel, tytcl, yron, prywet, ilym, kryst, yl, yland, pryd, slyd, tym, krym, gyl, gys*.

Niettemin behoudt ze in veele woorden ook de klank van I, als *Visible, children, Christian, sin, firmament, sing, sting, sinner, skimmer, &c.* En men zou schier mogen zeggen dat zy maar alleen als Y moet uytgesproken worden, wanneer de sillaab door een E achter de Medeklinker komende, (of door eenige andere letter die niet uytgesproken wordt, gelyk de G in 't woord *Light*) verlenkt wordt, als in *Life, wife, idle, &c.* lees *Lyf, wyf, ydel*: want belangende de woorden *Child, mild, blind, &c.* men vindt in oude Boeken, dat dezelve niet alleen plagten gespeld te worden, *Chyld, mynd, blynd*, maar ook *Childe, minde, blinde*. Doch deeze regel heeft ook haaire uytzondering, als blykt in de woorden *to Give, to live*, lees *Giv, liv*. Voorts klinkt ze in de woorden, *Sir, stir, dirt, first, third, bird, shirt*, byna als een doffe U; en 't woord *Hiber* spreek men uyt *Hedder, Girl* als *gerl*, en *virtue* als *vertuw*.

J. Spreken de Engelschen even eens uyt als zy de G. voor een E of I uytspreeken, teweeten als *DSJ* gelyk, *Jack, jaw, jest, jew, jig, join, journey, joy, judge, jump, just*; lees *Dsjak, dsjaa, dsjest, dsjuuw, dsjig, dsjuyn, dsjurny, dsjoy, dsjudsj, dsjump, dsjust*.

K. Wordt uytgesproken als by ons; doch wanneer der een N naa volgt, zo te zeggen, niet gehoord, maar schier als een T uytgesproken, als in *Knife, know*, lees byna *Tnyf, tnoo*.

L. Heeft dezelfde klank als by ons, uytgezeyd dat zy in eenige woorden doorgaans niet wordt uytgesproken, gelyk als in *Chalf, half, chalk, talk*, waarvoor men meestentys zegt, *Kaaf, haaf, tsjaak, taak*; zo zegt men voor de woorden *Could, would, should*, ook veelyds, *Koed, woed, sjoed*.

(*) *Modus Infinitivus.*

M. Klinkt

M. Klinkt eveneens als by ons.

N. Wordt uytgesproken als by ons, uytgezeyd datze in de woorden, *Damn, column, autumn, solemn, &c.* maar flauw gehoord wordt.

O. Heeft verscheydenley klanken; want in de woorden *Hose, rose, globe, robe, force*, wordt hy lang uytgesproken, als *Hoos, roos, gloob, roob, foors*; maar in de woorden *Come, some*, klinkt hy dof, als *Kom, som*. Doch in de woorden *Love, glowe, dove, above*, heeft hy een harde klank, als *Lof, dlof, dof, abof*.

In sommige woorden is de klank eenigfins gemengd, byna als of 'er een A onder gehoord wierd, als *God, rod, hot, box, born, horn, frost, bookin*.

In de woorden *Comb, port, sport, both, ghost, most, post, roft, toft*, wordt hy lang uytgesproken, als *Koom, poort, spoort, booth, gooft, mooft, pooft, rooft, zooft*.

In sommige woorden is de klank als OU by ons, gelyk in de woorden *Bold, bolt, cold, gold, roll*; lees *Bould, boult, kould, gould, rould*.

In de woorden, *Rome, lose, move, prove, do, to, behove, womb, womb*, hoortmen de klank van de Nederduytsche OE; want men zegt, *Roem, loes, moev, proev, doe, toe, behoev, toem, woem*.

En in de woorden *Tolk, maggot, anchor, women*, wordt hy ganfch niet gehoord, want men zegt, *Felk, magget, anker, wimmen*.

OA. Wordt uytgesproken als OO in 't Neerduytsch, als blykt in de woorden *Oak, oar, oath, oats, boar, boat, cloak, coach, coat, load, loaf*; lees *Ook, oor, ooth, oors, boor, boot, zlook, kootsj, koot, lood, loof*. Doch de woorden *Groat, broad, abroad*, spreek men byna uyt *Graad, braad, abraad*; en voor 't woord *Oat-meal* zegt men *Armeel*.

OE. Klinkt somtyds als by ons, als in *Shoe, doe*; lees *Sjoe, doe*: maar *Foe, toe*, wordt uytgesproken *Foo, too*. Doch in de woorden *Economy, oecumenical, &c.* die van 't Grieksch herkomstig zyn, wordt de O niet gehoord, en de E maar uytgesproken.

OI. Wordt schier uytgesproken als UT by ons, gelyk in de woorden *Oil, ointment, annoint, void*, voor welke men byna zegt, *Uyl, uynment, annuynt, vuyd*.

OO. Wordt uytgesproken als OE in 't Neerduytsch, als blykt in de woorden, *Book, hoop, fool, stool, wood, stood, moon, soon, doom, room*; lees *Boek, hoep, suel, stoel, woed, stoed, moen, soen, doem, roem*.

Doch de woorden, *Wool, blood, good*, spreek men met een doffe klank uyt; byna als *Wol, blud, gud*, wanneer men de U op zyn Hoogduytsch uytspreekt. En 't woord *Door* klinkt even als by ons.

OU. Wordt somtyds uytgesproken als by ons, gelyk blykt in de woorden *Our, out, ounce, cloud, about, stout, mouth, mould, foul, house, mouse, louse, souldier, shoulder*; lees *Our, out, onns, tlood, about, stout, mouth, mould, foul, hous, lous, souldjer, souldjer*.

In sommige woorden hoort men byna niets dan de O, gelyk in *Four, kourse, scourge, though, courage*, waarvoor men schier zegt, *Foor, koors, skoordsj, thoo, korreds*.

In andere daarentegen wordt de O schier niet gehoord, gelyk in *Country, courtesy, journey, young, neighbour, vicious, malicious, righteous, treacherous*; lees, *kuntri, enz.*

In veele woorden hoort men ook de klank van OE, zo als die by ons uytgesproken wordt, als in *You, your, could, should, would, youth, source*; lees *Joew, joewr, koeld, sjoeld, joewth, soers*.

De woorden *Bloud, floud, trouble, doublet*, klinken eenigfins als een doffe O; als *blod, flod, troebel, dobbled*, daar in 't tegendeel de woorden *Courage, flourish, nourish*, schier uytgesproken worden, *Korreds, florris, norris*.

In de woorden *Ought, nought, brought, bought, sought, fought, thought, wrought*, wordt de UG, niet gehoord, en de O zo breed uytgesproken, als of 'er een A onder vermengd was. De uytpraak van 't woord *Cough* vereyscht mondeling onderwys; voor *Borough*, en *thorough*, lees *Borro* en *thorro*, of *throoe*. Voor *Rough, tough, enough*, lees byna *ruf, taf, enuf*, mits dat men de U op zyn Hoogduytsch uytspreeke.

OW. Wordt somtyd uytgesproken als OO, gelyk in *Low, sow, know, snow, slow, own*; lees *Loo, soo, tnoo, snoo, stoo, oon*. Doch de woorden *Cow, owl, bowl, fowl, towel, tower, scowr*, spreek men uyt *Koww, oul, boul, foul, touwel, touwer, skour*: maar in de woorden, *Follow, sorrow*, wordt de W weynig gehoord.

OY. Heeft ontrent dezelfde uytpraak als van OI. is gezegd, als in *Oyl, rejoyce*; lees ontrent *Uyl, redsjuyt*: echter hoort men in de woorden *Boy, joy*, byna de klank van *Baai, dsjaai*.

P. Wordt uytgesproken als by ons, doch in de woorden, *Psalms, tempt, temptation, receipt, &c.* niet gehoord.

Q. Wordt als by ons uytgesproken, uytgezeyd in de woorden *Exchequer, publique, antique, relique*, waar voor men zegt *Exsjekker, publik, antik, reliek*.

R. Heeft geen andere klank dan by ons.

S. Heeft doorgaans de eygenste klank als by ons, dat is te zeggen met een siffend geluyd, gelyk de Vriczen die meest altyd uytspreeken, en welk klank bespeurd wordt in de Nederduytsche woorden, *Sap, saus, sederd, servet, sober, som, suf, suyker, suyzenen*. Niettemin heet ze in 't midden van sommige woorden een platte klank, teweeten die van de Z. als blykt in *Incision, provizion, usual, leifure, ofter, busier, crosier*, waarvoor men zegt *Incizion, provizion*, (of anders *Incisjon, provisjon*), *uzual, lazuur, ozier, hozier, crozier*: zynde dit die platte klank welke men vernemt in de Nederduytsche woorden, *Zaag, zee, zien, ziel, zoet, zuur*.

In de woorden *Ile, Island, Viscount*, wordt de S. niet uytgesproken, want men zegt *Il, Yland, Vikount*.

S. H. Wordt uytgesproken als S. J. eens-galms by ons, gelyk blykt in de woorden *Shade, shall, sharp, shee, shear, shew, shift, ship, shoe, shoot, shore, shot, shoulder, shrine, shun, shout, shy, lash, flesh, fish*; lees *Sjed, sjal, sjaarp, sjie, sjeer, sjunuw, sjift, sjip, sjoc, sjoet, sjoer, sjot, sjouder, sryn, sjun, sjut, sjy, lasj, flesj, fisj*.

T. Wordt even als by ons uytgesproken; maar in veele woorden, van 't Latyn afkomstig, neemt zy de klank van C. aan, als in *Action, corruption, generation, protection, temptation, patience, martial, nuptial, essential, licentious, equinoctial, ingratiare*; lees *Aktion, corrupcion, &c.* zo ook voor *Egyptian, stationer*; lees *Eedsjipian, steconner*.

Doch in de woorden daar een S even voor de T komt, behoudt de T haar eygen klank, als in *Christian, bestial, question*; als ook in de woorden *Pitied, van pity, mightier, van mighty; untied, van ty; oportunities, van opportunity*.

H. Heeft een klank die men door geen beschrijving kan uytdrukken, en moet alleen door 't gehoor geleerd worden; alles wat men 'er van kan zeggen, is, dat men de tong in 't uytspreeken als met een geblaas tegen de tanden dient te stooten: Onderuyschen is 't zeker, dat dit voor de Hollanders de zwaarste klank is, die zy in 't Engelsch ontmoeten. En staat aan te merken dat dezelve in sommige woorden ruym zo veel naar een D. als naar een T. zweemt, als in *The, thee, this, that, thine, there, thou, them, though, thus, farthing, father, mother, brother, other, either, hither, thither, farther, &c.* Doch de woorden *Thank, thimble, think, thread, throw, thumb, thirst, thigh, thistle, bath, breath, wish, cloth, both, health, height, strength, faith, tooth, mouth, truth, &c.* worden scherp uytgesproken.

U. Wordt meestendeels als by ons uytgesproken; echter zyn 'er woorden in welke zy de klank van een doffe O heeft, als *Humble, under, &c.* en 't woord *Chuse* wordt schier uytgesproken, *Tisjoes*; 't woord *Bury* als *Berry*; en *Busy* als *Bissy*: *Guard* spreekt men schier uyt gaard, voor *Guefs, gneft*; lees ontrent *Ges, gest*; voor *Buy*, lees schier *By*; voor *Neutral, nutral*; voor *True, trunuw*; voor *use, juus*; en voor *Lieutenant*. lees *lifenant*.

U. I. Wordt verscheydentlyk uytgesproken: Voor *Fruit, suit, suitable*, lees *Fruuw, suut, suutebel*; voor *Juice*, lees *djuns*; en voor *Gaile, beguile, guise, disguise*, lees schier *Gyl, begyl, gys, dysys*: doch voor *Build* zegt men gemeenlyk *Bild*.

W. Wordt als by ons uytgesproken, doch voor een R komende, schier niet gehoord, als in *Wrap, wrest, wretch, write, wrong, &c.* Ook wordt ze in 't woordtje *Two* niet gehoord, want men zegt daar voor *Toe*; noch ook in *Answer*; lees *anser*.

W. H. Wordt met een geblaas uytgesproken, 't welk men door 't gehoor dient te leeren, als *What, wheat, wheel, whist, whistle, while, whose, &c.* doch voor *Whore* zegt men *Hoor*. Voort staat aan te merken, dat de W. by de Engelschen dikwils de plaats van een Klinkletter beslaat, als in *New, jew, jewel, shew, view, gown*; lees *Nuww, djuuw, djuuwel, sjunuw, vieww, goun*.

X. Wordt uytgesproken als by ons, gelyk als *Ax, wax, six, box*.

Y. Komende voor aan een woord of sillab, wordt uytgesproken als J in 't Hollands, als in de woorden *Yard, year, yellow, yes, yield, yoke, you, young, beyond*; lees *Faar, jeer, jellow, jis, jield, jook, joew, jong, bejong*: Doch gebruykt wordende als een Klinkletter, heeft zy veeltyds dezelfde klank als by ons. Als in *By, sky, cry, wry, deny, reply*.

Niettemin heeft zy in zeer veel woorden achteraan komende geen andere klank als I by ons, gelyk in *Marry, tarry, berry, cherry, vary, hurry, fancy, any, angry, army, ready, very, query, witty, duty, city, bounty, charity, majesty, country, constancy, fervency, &c.*

Z. Heeft dezelfde klank als by ons, dat is te zeggen plat, en niet scherp als de S, als in *Zeal, gazing, amazed, brazier*; lees *Zeel, gazing, amazed, brazier*.

Hebbende nu dus alle de Letters doorgelopen, zal ik tot een besluyt nog zeggen, dat een Medeklinker in 't midden van een woord dikwils in 't Engelsch wordt uytgesproken als of die dubbel stont. Als

Als blykt in de woorden *Deliberate, second, prodigal, meadow, modest, colour, salad, formality, blemish, vanysh, hony, money, measure, city, satin, travel, lavish, Diavel, river, lover*; lees *Deliberat, sekkond, proddigal, meddow, moddest, kollor, sallad, formality, blemmisj, vannisj, honni, monni, mezuur, citti, sattin, trafvel, lafvissj, difvel, rivver, lofver*.

Van de SPRAAKDEELEN.

DUs veel in 't kort van de Letteren: Om nu tot de *Spraakkonst* te komen, kan men zeggen, dat de *Spraakkundige* alle de woorden in achtderley foorten verdeelen, noemende die op 't Latyn *Partes orationis*, en op 't Engelsch *Parts of speech*, waarvoor men in 't Duytsch zegt *Spraakdeelen*; wordende die by de Engelschen genoemd *Noun, Pronoun, Verb, Participle, Adverb, Conjunction, Preposition, Interjection*, en by de Nederduytschen *Naamwoord, Voornaam, Werkwoord, Deelwoord, Bywoord, Koppelwoord, Voorzetsel, Tusschenwerpsel*. Hierby komen nog de *Particles of Ledekens*, als *A of an*, welke voor een *Naamwoord* gesteld worden, gelyk *a Man*, een *Man*, of *mensch*, *an house*, een *huys*; en voorts *The, this, that*, betekende op 't Duytsch *De en het, deeze en dit, die en dat*; en zo 't welk voor de *Werkwoorden* in de *Onbepaalde wyze* wordt gebruykt.

Van de NAAMWOORDEN.

Naamwoorden zyn woorden waarvan men zich bedient om alle zaken en hoedaanigheden die ons voorkomen, eenen naam te geven of te noemen, als *an Animal* een *dier*, *a Creature* een *scheppel*, *a Tree* een *boom*, *the Sea* de *zee*, *Wrath* *gramschap*, *Honour* *eere*, *Grace* *genade*, *Good* *goed*, *Green* *groen*, *Great* *groot*, enz.

Deze *Naamwoorden*, verdeelt men in *Zelfstandige* en *Byvoeglyke*.

De *Zelfstandige* zyn woorden die op zich zelve bestaan, en waarvoor men de *Ledekens de, het*, of *een* kan zetten; als *the air* de *lucht*, *the earth*, de *aarde*, *the water* het *water*, *the fire* het *vuur*, *the sun* de *zon*, *a King* een *Koning*, *a fish* een *visch*, *warmth* *warmte*, *piety* *godvruchtigheyd*, *favour* *gunst*.

De *Byvoeglyke Naamwoorden* zyn hoedaanigheden der *Zelfstandige*, gelyk als, *Light* *ligt*, *heavy* *zwaar*, *wet* *nat*, *hot* *heet*, *mighty* *magtig*, *great* *groot*. Doch hier staat aan te merken, dat twee *Zelfstandige Naamwoorden* somtyds zamengevoegd worden, waarvan het een de plaats van een *Byvoeglyk Naamwoord* bekleeft, als *a Scarlet-coat*, een *Scharlaken-rok*, *Silk-stockings*, *Zyde-kousen*, *Brass-mony*, *Koper-geld*. Maar eer ik meer van de *Byvoeglyke handel*, zal ik eerst spreken.

Van de ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN in 't byzonder.

Uyt veele *Zelfstandige Naamwoorden* dan spruyten weder andere, gelyk

<i>Fish</i> , Visch.	<i>Fisher</i> , Visscher.	<i>Garden</i> , Tuyn.	<i>Gardener</i> , Tuynier.
<i>Game</i> , Spel.	<i>Gamester</i> , Speeler.	<i>Law</i> , Wet, de Rechten.	<i>Lawyer</i> , Rechtsgeleerde.
<i>Glove</i> , Handschoen.	<i>Glover</i> , Handschoenmaker.	<i>Astrology</i> , Starrekunde.	<i>Astrologer</i> , Starrekundige.
<i>Pot</i> , Pot.	<i>Potter</i> , Pottbakker.	<i>Geography</i> , Aardbeschryving.	<i>Geographer</i> , Aardbeschryver.
<i>Seam</i> , Naad.	<i>Seamster</i> , Naailter.	<i>Love</i> , Liefde, min.	<i>Lover</i> , Minnaar, Liefhebber.

Van sommige *Zelfstandige Naamwoorden* worden andere gevormd, die uitgaan in *ian* als

<i>Grammar</i> , Spraakkonst.	<i>Grammarian</i> , Spraakkundige, Spraakkonstenaar.
<i>Physick</i> , Medicyn.	<i>Physician</i> , Geneesmeester, arts.
<i>Musick</i> , Zangkonst, muzyk.	<i>Musician</i> , Zangkonstenaar, muzikant.

Sommige eyndigen in *ist* als

<i>Drugs</i> , Droogeryen.	<i>Druggist</i> , Droogist.	<i>Query</i> , Vraag.	<i>Querist</i> , Vraager.
----------------------------	-----------------------------	-----------------------	---------------------------

Ook eyndigen eenige *Naamwoorden* van waardigheyd in *Ship* als

<i>Lord</i> , Heere.	<i>Lordship</i> , Heerschap.	<i>Apostle</i> , Apostel.	<i>Apostleship</i> , Apostelschap.
<i>Master</i> , Meester.	<i>Mastership</i> , Meesterschap.	<i>Admiral</i> , Admiraal.	<i>Admiralship</i> , Admiraalschap.

Echter

Echter komt het woord *Hardship* moeite of ongemak van het *Byvoegelyk Naamwoord*, *Hard* moeijelyk, zwaar.

Men vindt'er ook die in *bead* eyndigen, als

God, *God*. *Godhead*, Godheyd. | *Maid*, Maagd. *Maidenhead*, Maagdom.

Andere gaan uyt in *bood*, als

Brother, Broeder. *Brotherhood*, Broederfchap. | *Child*, Kind. *Childhood*, Kindsheyd.
Man, *Man*, Mensch. *Manhood*, Mannelyke staat, | *Widow*, Weduw. *Widowhood*, Weduwfchap.
mensheyd.

Knight, Ridder, *Knighthood*, Ridderfchap.

Doch het woord *Falsbood*, Valsheyd, komt van 't *Byvoegelyk Naamwoord*, *False*, valsch.

Desgelyks komen van fommige *Zelfftandige Naamwoorden* eenige die in *dom* eyndigen, als

King, Koning. *Kingdom*, Koningryk. | *Martyr*, Martelaar. *Martyrdom*, Marteldom.
Duke, Hertog. *Dukedom*, Hertogdom. | *Christian*, Christen. *Christendom*, Christenryk, Christendom.

En van 't *Byvoegelyk Naamwoord*, *Wise* wys, komt *Wisdom*, Wysheyd.

Men heeft ook een eyndiging in *rick*, als

Bishop, Biffchop. *Bishoprick*, Bisdome.

Voorts zyn veele *Zelfftandige Naamwoorden* afkomstig van *Byvoegelyke*, uitgaande in *ness*, als van

Black, Zwart. *Blackness*, Zwartheyd. | *Great*, Groot. *Greatness*, Grootheyd.
Blind, Blind. *Blindness*, Blindheyd. | *Weak*, Zwak. *Weakness*, Zwakheyd.
Careless, Zorgeloos. *Carelessness*, Zorgeloosheyd. | *Wifull*, Moedwillig. *Wiffulness*, Moedwilligheyd.

Daar zyn ook andere die uyt *Byvoegelyke* spruyten, doch met wat meer veranderinge, uitgaande in *th*, als van

Long, Lang. *Length*, Lengte. | *Dear*, Dier. *Dearth*, Dierte.
Strong, Sterk. *Strength*, Sterkte. | *Deep*, Diep. *Depth*, Diepte.

Men vindt'er ook onder deeze uitgang die van *Werkwoorden*, komen, als *Growth*, Wasdom, van *to grow*, waffen, groeijen.

Eyndelyk worden'er zeer veel *Naamwoorden*, betekenende den doener van iets, uyt *Werkwoorden* gemaakt, als van

to Give, Geeven. *Giver*, Geever. | *to Love*, Lief hebben. *Lover*, Liefhebber.
to Make, Maaken. *Maker*, Maaker. | *to Sing*, Zingen. *Singer*, Zinger.
to Command, Beveelen. *Commander*, Bevelhebber. | *to Punish*, Straffen. *Punisher*, Straffer.

En uyt meest alle *Werkwoorden* spruyt een *Naamwoord* ('t welk ook met eene een *Deelwoord* is) uitgaande in *ing*, als

to Fight, Vechten. *Fighting*, Vechting, ---vechtende.
to Gild, Vergulden. *Gilding*, Verguldfel, vergulding, ---verguldende.
to Chide, Kyven. *Chiding*, Gekyf, ---kyvende.

Ook komen uyt eenige *Werkwoorden* fommige *Naamwoorden*, uitgaande in *ment*, als van

to Command, Gebieden. *Commandment*, Gebod. | *to Judge*, Oordeelen. *Judgement*, Oordeel.
to Govern, Regeeren. *Government*, Regeering. | *to Manage*, Bestieren. *Management*, Bestier, bewind, beleggen.

Voorts zyn'er eenige *Naamwoorden* in *th* uitgaande, die ook van *Werkwoorden* afkomstig zyn, als van

to Die,

to Die, Sterven. *Death*, de Dood. | *to Fly*, Vliegen, vlugten. *Fly*, Vlucht.
to Draw, Trekken. *Draught*, Teug. | *to See*, Zien. *Sight*, Gezicht.

Wat de verandering van 't *GENUS* of *GESLACHT* aangaat, dat laat de Engelsche taal zo niet toe als de Nederduytiche, zulks dat de Engelsche tot onderscheydinge zich veeltids van de *Voornaamen* *He* en *She* bedienen, als

a He-cousin, een Neef. *a She-cousin*, een Nicht.
a He-cat, een Kater. *a She-cat*, een Kat.

Hierby zou men ook moogen voegen,

a Man-servant, een Dienstknecht. *a Maid-servant*, een Dienstmaagd.
a Cock-sparrow, een Musch, ('t mannetje.) *a Hen-sparrow*, een Musch ('t wyfje.)
a Buck-rabbit, een Rammelaar, ('t mannetje van een konyn.) *a Doe-rabbit*, een Voedster ('t wyfje van een konyn.)

Niettemin heeft men eenige woorden die, door een uitgang in *ess*, het *Vrouwelyk geslacht* betekenen, als

God, *God*. *Goddess*, *Godin*, *godeffe*. | *Duke*, Hertog. *Dutchess*, Hertogin.
Emperour, Kaizer. *Empress*, Kaizerin. | *Prince*, Prins. *Princess*, Princes.
Master, Meester. *Mistress*, Meesteres. | *Priest*, Prieft. *Priestess*, Priefterin, paapin.
Lion, Leeuw. *Lioness*, Leeuwin.

Doch daar zyn ook verscheydene *Naamwoorden* die geen overeenkomst met malkanderen hebben, als

Man, *Man*. *Woman*, *Vrouw*. | *Boy*, *Jongen*. *Girl*, *Meysje*.
King, *Koning*. *Queen*, *Koningin*. | *Dog*, *Hond*. *Bitch*, *Teef*.
Horse, *Paerd*. *Mare*, *Merry*. | *Buck*, *Hert*. *Doe*, *Hinde*.

De *GETALLEN* der *Zelfftandige Naamwoorden* zyn tweederley, *Eenvoudig* en *Meervoudig*, als

King, *Koning*. *Kings*, *Koningen*. | *Queen*, *Koningin*. *Queens*, *Koninginnen*.
Book, *Boek*. *Books*, *Boeken*. | *Tree*, *Boom*. *Trees*, *Boomen*.

Sommige woorden worden, door 't *Meervoudig geval* te noemen, een *Sillaab* verlengd, als

Church, *Kerk*. *Churches*, *Kerken*. | *Cross*, *Kruys*. *Crosses*, *Kruysen*.
Box, *Doos*. *Boxes*, *Doozen*. | *Fish*, *Vifch*. *Fishes*, *Vifchen*.
Hedge, *Heg*. *Hedges*, *Heggen*. | *Witness*, *Getuyge*. *Witnesses*, *Getuygen*.

De geene welkers *Eenvoudig getal* in *f* of *fe* eyndigd, verwiffelen die letteren in 't *Meervoudig* voor *ves*, als

Calf, *Kalf*. *Calves*, *Kalveren*. | *Knife*, *Mes*. *Knives*, *Messen*.
Loaf, *Brood*. *Loaves*, *Brooden*. | *Life*, *Leeven*. *Lives*, *Leevens*.
Wolf, *Wolf*. *Wolves*, *Wolven*. | *Wife*, *Wyf*. *Wives*, *Wyven*.

Die in *Y* uitgaan worden dus veranderd.

Berry, *Beezi*, *Berries* of *Berry's*, *Beeziën*.
Heresy, *Kettery*. *Heresies* of *Heresy's*, *Ketteryen*.

Ook zyn'er eenige die van den gemeenen *Regel* geheel afwyken, als

Brother, *Broeder*. *Brethren*, *Broeders*. | *Louse*, *Luys*. *Lice*, *Luyzen*.
Man, *Man*. *Men*, *Mannen*. | *Die*, *Dobbelsteen*. *Dice*, *Dobbelsteenen*.
Woman, *Vrouw*. *Women*, *Vrouwen*. | *Foot*, *Voet*. *Feet*, *Voeten*.
Child, *Kind*. *Children*, *Kinderen*. | *Goose*, *Gans*. *Geese*, *Ganzen*.
Chick, *Kuyken*. *Chickens*, *Kuykens*. | *Penny*, *Penning*. *Pence*, *Penningen*.

B

Ox,

Ox, Os. Oxen, Ossen.
Cow, Coe. Kinc, Koeijen.
Moufe, Muys. Mice, Muizen.

Tooth, Tand. Teeth, Tandem.

Eenige Zelfftandige Naamwoorden hebben geen Meervoudig getal, als Gold, Goud, Silver, Zilver, Copper, Koper, enz. People, Volk, Hunger, Honger, Milk, Melk, Butter, Boter, Grass, Gras, Hay, Hooi, enz.

Andere daarentegen hebben geen Eenvoudig getal in 't Engelsch, als

Apes, Affche.	Bellows, Blaasbalg.
Bowels, } Ingewaand.	Siffers, } Schaar.
Entrals, }	Shears, }
Dregs, Grondfop, droeffem.	Snuffers, Snuyter.
Breeches, Broeck.	Tongs, Tang.

Nu zou de orde fchynen te vereyſchen om van de WOORDBUYGING OF DECLINATIO te handelen: Maar eylieve, waar toe den Leering gequeld met iets dat niet in 't Engelsch is? want of ſchoon het Latyn zodaanige Buygingen der Naamwoorden heeft, zo is 't echter ongerymd, zodaanig een Leerwyze voor te ſchryven in een taal die niets zulks heeft; waarby nog komt, dat indien iemand geen Latyn geleerd heeft, het hem noodzaakelyk een verbyſtering moet veroorzaken, indien men hem voorpraat van een Nominativus, Genitivus, Dativus, Accusativus, Vocativus, Ablativus, daar doch in alle die Casus of gevallen, geen verandering in de Engelsche Naamwoorden is, en alles 't welk in 't Latyn door de Buyging betekend wordt, in 't Engelsch door 't byvoegen der Ledekens wordt uitgedrukt. Om dit te klaarder te toonen, zal ik het Latyns woord Rex, Koning, eens Declineren, en de Engelsche en Nederduytsche betekenis daar nevens voegen, op dat zo wel de Latyniſten, als zy die onkundig in die taale zyn, te gelyk moogen zien, dat de Declinatio in 't Engelsch niet te pas komt, dewyl 't woord zonder verandering blyft, en alleen eenige Ledekens en voorzetsels daarby gevoegd worden.

't Eenvoudige getal.

Nom. Rex, a King or the King, een Koning of de Koning.
Gen. Regis, Of a King or of the King, eens Konings of des Konings.
Dat. Regi, To a King or to the King, aan eenen Koning, aan den Koning of den Koning.
Acc. Regem, a King or the King, eenen Koning of den Koning.
Voc. O Rex, O King, O Koning.
Abl. Rege, From a King or from the King, Van eenen Koning of van den Koning.

't Meervoudig getal.

Nom. Reges, Kings or the Kings, Koningen of de Koningen.
Gen. Regum Of Kings or of the Kings, Der Koningen.
Dat. Regibus, To Kings or to the Kings, Aan de Koningen of den Koningen.
Acc. Reges, Kings or the Kings, Koningen of de Koningen.
Voc. O Reges, O Kings, O Koningen.
Abl. Regibus, From Kings or from the Kings, Van Koningen of van de Koningen.

Dus gaat het in alle de andere Naamwoorden, bestaande de verandering maar alleen in 't byvoegen der Ledekens. Dies acht ik het ten eenemaal noodeloos alhier iets meerder van de Declinatio te ſpreken. Echter zou men moogen zeggen, dat de Engelsche Naamwoorden in 't Eenvoudig getal, even als de Nederduytsche, eenen Genitivus hebben, door het byvoegen van 's, als the King's Officers, des Konings Amptenaars. Doch dewyl de Engelschen in dat Geval voor de s altyd een Apostrophus of Uytlaatings teken, aldus ('s), ſtellen, zo ſchynt 'er eenige reden om te gelooven dat de ('s) ſtaat in plaats van his zyn of zyns: en evenwel vervalt die aanmerking, wanneer men in acht neemt dat die ('s) ook, als men van Vrouwen ſpreekt, gebruykt wordt, als the Queen's robe, 's Koningins tabberd.

Om nu 't gebruyk deezer veranderinge eens duydelyk voor oogen te ſtellen, zal ik een yder Geval met een exempel verklaren, aldus.

En Rex, Lo there's the King, Zie daar is de Koning.
Subditi Regis, The Subjects of the King, Des Konings onderdaanen.
Regi dedicatum, Dedicated to the King, Opgedraegen aan den Koning of den Koning toegeeygend.
Regem vidi, I have seen the King, Ik heb den Koning gezien.
Ausculta o Rex, Hearken o King, Luyfter toe o Koning.
a Rege accipi, I have receiv'd it from the King, Ik heb 't van den Koning ontvangen.

Uyt dit voorbeeld ziet men dat het woord King altyd het zelfde blyft, zonder verandering. Hebbende dan dus kortelyk aangewezen waarin de gewaande Declinatio in het Engelsch bestaat; gaa ik over tot de

BYVOEGELYKE NAAMWOORDEN,

welke verſcheydenerley uytgangen hebben, als in al, gelyk

Corporal, Lighaamlyk. Eternal, Eeuwig.
Spiritual, Geestelyk. Temporal, Tydelyk.

In able en ible als

Abominable, Verfoeijelyk. Terrible, Schrikkelyk.
Desirable, Wenschelyk. Vendible, Verkoopelyk.
Palpable, Taftelyk. Visible, Zigtelyk, zigtbaar.

Voort is'er een groote menigte die aan geen zekeren uytgang gebonden zynde, ook niet onder een hoofd konnen gebragt worden, als

Broad, Breed.	Narrow, Smal.	Long, Lang.	Short, Kort.
Deep, Diep.	Shallow, Ondiep.	High, Hoog.	Low, Laeg.
Dear, Dier.	Cheap, Goedkoop.	Merry, Vrolyk.	Sad, Droevig.

Doch die van de Zelfftandige Naamwoorden afkomstig zyn, konnen onder eenige vaste uytgangen betrokken worden, tewecten ſommige in full, als

Beautiful, Schoon.	} van {	Beauty, Schoonheyd.
Carefull, Zorgvuldig.		Care, Zorg.
Faithfull, Getrouw.		Faith, Geloof, trouw.
Mindfull, Indachtig.		Mind, Zin, gemoed.
Plentiful, Overvloedig.		Plenty, Overvloed.
Willfull, Moedwillig.		Will, Wil.

In som, als

Burdensom, Lastig.	} van {	Burden, Last.
Cumberſom, Beſlommerend.		Cumber, Beſlommering.
Troubleſom, Moeijelyk.		Trouble, Moeite.
Humourſom, Eenzinnig.		Humour, Aardt, zin.

In y, als

Airy, Luchtig.	} van {	Air, Lucht.
Blondy, Bloedig.		Blond, Bloed.
Dirty, Slikkerig.		Dirt, Slik.
Guilty, Schuldig.		Guilt, Schuld, misdaad.
Hairy, Hairig.		Hair, Haair.
Lowsy, Luyzig.		Louse, Luys.
Witty, Vernuftig.		Wit, Vernuft.

In *ly*, als

<i>Bodily</i> , Lighaamlyk.	} van {	<i>Body</i> , Lighaam.
<i>Brotherly</i> , Broederlyk.		<i>Brother</i> , Broeder.
<i>Earthly</i> , Aardfch.		<i>Earth</i> , Aarde.
<i>Godly</i> , Godzalig.		<i>God</i> , God.
<i>Heavenly</i> , Hemelfch.		<i>Heaven</i> , Hemel.
<i>Lovely</i> , Lieflyk.		<i>Love</i> , Liefde.

In *en*, als

<i>Earthen</i> , Aarden.	} van {	<i>Earth</i> , Aard.
<i>Golden</i> , Gouden.		<i>Gold</i> , Goud.
<i>Hempen</i> , Hennipen.		<i>Hemp</i> , Hennip.
<i>Leaden</i> , Loode.		<i>Lead</i> , Lood.
<i>Wooden</i> , Houten.		<i>Wood</i> , Hout.
<i>Woolen</i> , Wollen.		<i>Wool</i> , Wol.

In *ish*, als

<i>Aguish</i> , Koortsachtig.	} van {	<i>Ague</i> , Koorts.
<i>Blackish</i> , Zwartachtig.		<i>Black</i> , Zwart.
<i>Childish</i> , Kinderachtig.		<i>Child</i> , Kind.
<i>Foolish</i> , Zotachtig.		<i>Fool</i> , Zot.
<i>Greenish</i> , Groenachtig.		<i>Green</i> , Groen.
<i>Reddish</i> , Roodachtig.		<i>Red</i> , Rood.
<i>Sweetish</i> , Zoetachtig.		<i>Sweet</i> , Zoet.
<i>Theevish</i> , Diefachtig.		<i>Thief</i> , Dief.
<i>Waterish</i> , Waterachtig.		<i>Water</i> , Water.
<i>Whitish</i> , Witachtig.		<i>White</i> , Wit.
<i>Whorish</i> , Hoerachtig.		<i>Whore</i> , Hoer.

In *cal*, als

<i>Angelical</i> , Engelfch.	} van {	<i>Angel</i> , Engel.
<i>Canonical</i> , Regelmatig.		<i>Canon</i> , Regel.
<i>Musical</i> , Zangkonft.		<i>Musick</i> , Zangkonft.

In *ous*, als

<i>Courageous</i> , Moedig.	} van {	<i>Courage</i> , Moed.
<i>Dangerous</i> , Gevaarlyk.		<i>Danger</i> , Gevaar.
<i>Marvellous</i> , Wonderbaar.		<i>Marvel</i> , Wonder.
<i>Plenteous</i> , Overvloedig.		<i>Plenty</i> , Overvloed.
<i>Virtuous</i> , Deugdzaam.		<i>Virtue</i> , Deugd.
<i>Zealous</i> , Yverig.		<i>Zeal</i> , Yver.

Voorts gebruyken de Engelschen ook den uytgang *less*, even als de Nederduytschen *loos*, om de beroofdheid van iets te betekenen, als

<i>Beardless</i> , Baardeloos.	} van {	<i>Beard</i> , Baard.
<i>Blameless</i> , Onopspreekelyk, onbesproken.		<i>Blame</i> , Schuld, opspraak, blaam.
<i>Careless</i> , Zorgeloos.		<i>Care</i> , Zorg.
<i>Comfortless</i> , Troosteloos.		<i>Comfort</i> , Troost.
<i>Doubtless</i> , Zonder twyfel.		<i>Doubt</i> , Twyfel.
<i>Fatherless</i> , Vaderloos.		<i>Father</i> , Vader.
<i>Friendless</i> , Vrindeloos.		<i>Friend</i> , Vrind.
<i>Nameless</i> , Naameloos.		<i>Name</i> , Naam.
<i>Senseless</i> , Zinneloos.		<i>Sense</i> , Zin.
<i>Supperless</i> , Zonder avondmaal.		

Eyn-

Eyndelyk gebruyken de Engelschen ook het voorzetsel *un*, in plaats van het Nederduytsch *on*, als

<i>Unadvised</i> , Onbedacht.	<i>Unchast</i> , Onkuysch.
<i>Unclean</i> , Onreyn.	<i>Unheard</i> , Ongehoord.

Van de VERGELYKINGE of COMPARATIO.

De *Byvoegelyke Naamwoorden* worden desgelyks langs graaden of trappen van *Vergelykinge* (*Comparatio*) opgevoerd, om de eygentlyke hoedaanigheyd der zaaken te beter uyt te drukken. Deeze trappen zyn drierley, als

- I. De *Stellige*, (*Positivus*) die de zaak slechts neerstelt zo als ze is, gelyk *Great*, groot.
- II. De *Vergelykende* (*Comparativus*) welke by de *stellinge* vergeleeken zynde, de hoedaanigheyd een trap verder voert, als *greater*, grooter.
- III. De *Overtreffende*, (*Superlativus*) welke de twee voorgaande overtreft, en de zaak tot den hoogsten graad opvoert, als *greatest*, de grootste. Zulks dat dan de *Vergelykende* trap door *er*, en de *Overtreffende* door *est* uytgedrukt wordt, by voorbeeld :

<i>Stellige.</i>	<i>Vergelykende.</i>	<i>Overtreffende.</i>
<i>Big</i> , Groot.	<i>Bigger</i> , Grooter.	<i>Biggest</i> , Grootste.
<i>Hard</i> , Hard.	<i>Harder</i> , Harder.	<i>Hardest</i> , Hardste.
<i>Rich</i> , Ryk.	<i>Richer</i> , Ryker.	<i>Richest</i> , Rykste.
<i>Wise</i> , Wys.	<i>Wiser</i> , Wyzer.	<i>Wiseft</i> , Wytste.

Hier staat ondertuffchen aan te merken, dat het woord *Big* den laaftten *Medeklinker* verdubbelt; en zo gaat het ook met het woord *Hot*, heet, want men zegt *Hotter*, *hottest*, en 't woord *Wise* neemt maar alleen *st* achter zich. Doch hiervan zyn uitgezonderd deeze *Onregelmaatige*.

<i>Good</i> , Goed.	<i>Better</i> , Beter.	<i>Best</i> , Best.
<i>Bad</i> , Quaad.	<i>Worse</i> , Erger, slimmer.	<i>Worst</i> , Slimst.
<i>Many</i> , Veel.	<i>More</i> , Meerder.	<i>Most</i> , Meest.
<i>Much</i> , Veel.	<i>More</i> , Meerder.	<i>Most</i> , Meest.
<i>Little</i> , Kleyn, weynig.	<i>Lesser</i> , Kleyner, minder.	<i>Least</i> , Kleynst.

Ondertuffchen zyn 'er echter zeer veele *Byvoegelyke Naamwoorden*, die deeze manier van *Vergelykinge* niet onderworpen zyn, inzonderheyd zodaanige welke eyndigen in *al*, *ate*, *ish*, *ous*, *som*, *able*, *ible*, *ant*, *ent*, *id*, enz. Doch tot dezelve gebruykt men de woordtjes *more*, en *most*, als

General, Algemeen, *More general*, Algemeener, *Most general*, Algemeenst.
Obstinate, Hardnekkig, *More obstinate*, Hardnekkiger, *Most obstinate*, Hardnekkigst.
Peevish, Kribbig, *More peevish*, Kribbiger, *Most peevish*, Kribbigst.
Zealous, Yverig, *More zealous*, yveriger, *Most zealous*, yverigst.
Damnable, Verdoemelyk, *More damnable*, verdoemelyker, *Most damnable*, verdoemelykst.
Visible, Zigtelyk, *More visible*, zigtelyker, *Most visible*, Zigtelykst.
Exorbitant, Uytspoorig, *More exorbitant*, uytspooriger, *Most exorbitant*, uytspoorigst.
Excellent, Uytneemend, *More excellent*, uytneemender, *Most excellent*, uytneemendst.
Rigid, Streng, *More rigid*, strengter, *Most rigid*, strengst.

Van de VOORNAAMEN.

Voornaamen worden aldus genoemd, omdat zy meestendeels voor, of in de plaats van een *Naamwoord* gesteld worden, wanneer de reden zulks vereyscht. Dezelve zyn van verscheydenleye soorten, naamelyk.

Aanwyzende of Demonstrativa.

<i>Eenvoudig.</i>	<i>Meervoudig.</i>
<i>I</i> , Ik, <i>Me</i> , my.	<i>We</i> Wy, <i>Us</i> , ons.
<i>Thou</i> , Gy, <i>Thee</i> , u.	<i>Ye</i> , Gylieden, <i>You</i> , ulieden.
<i>He</i> , Hy, <i>Him</i> , hem.	} <i>They</i> , Zy, <i>Them</i> , hen, haar.
<i>She</i> , Zy, <i>Her</i> , haar.	
<i>This</i> , Deeze, dit.	
<i>That</i> , Die, dat.	<i>These</i> , Deeze.
	<i>Those</i> , Die, die gene.

B 3

Voorts

Voorts gebruyken de Engelschen 't woordje *self* met een zeer krachtigen naadruk, aldus, *I my self*, Ik zelf, *Thou thy self*, gy zelf, *He him self*, hy zelf, *She her self*, zy zelve, *We our selves*, wy zelve, *You your selves*, gylieden zelve, *They them selves*, zy zelve.

Betreklyke of Relativa.

Which, Welk, dewelke, wie.

Who, Wie, welke, *Whose*, wiens, *Whom*, wien.

What, Wat.

It, Het, het zelve. *They, them*, de gene, dezelve, ze.

Bezittelyke of Possessiva.

Eenvoudig.

My, Myn, myne.
Mine, }
Thy, Uw, uwe.
Thine, }
His, Zyn, zyne.
Her, Haar, haare.
Its, Deszelfs, zyn.

Meervoudig.

Our, Ons, onze.
Ours, }
Your, Ulieder, uwe.
Yours, }
Their, Hun, hunne, haare, heur.
Theirs, }

De Onbepaalde Voornaam' zyn deeze.

All, Alle, alles.
Every, Yder.
Every one, een Yder, een iegelyk.
Any, Eenig iemand.
Any one, } Iemand.
Any body, }
Whatever, } Al wat, wat ook.
Whatsoever, }
Some, Sommige, eenige.
Some body, Iemand.

None, Niemand.
Certain, Zeker.
Such, Zulk, zodaanig.
Same, Zulk, zodaanig.
Another, een Ander.
Whoever, } Al wie, wie ook.
Whosoever, }
Self, Zelf.
the Self same, de Zelfste, de eygenste.
Ones self, Zich zelve.

Van de WERKWOORDEN.

WERKWOORDEN zyn alzo genoemd, om dat door dezelve, het zyn, de werking, of doening en lyding van iets betekend wordt: zy zyn eenige verandering onderworpen, die de Spraakkundige *Vervoeging* (Conjugatio) noemen: Doch dewyl in de manier deszelfs geen zonderling verschil is van 't Nederduytsch, zal ik den Leerling hier niet ophouden met eene beschryving van de *Getallen*, *Personen*, *Tyden*, en *Wyzen*; dewyl een Hollander, die Engelsch wil leeren spreken, in zyne eygene taal reeds geleerd heeft, van het gene tegenwoordig is, niet te zeggen, dat het nog geschieden zal; of het gene toekomstig is, uyt te drukken door een Spreekwyze, die betekent dat het al geschied is; en daar beneven wel weet, dat *Ik*, *gy*, *hy*, op een persoon, en *Wy*, *gylieden*, *zy*, op vericheydene personen opzigt heeft: En gelyk men op het Neerduytsch de *Wenschende* of *Ondervoegelyke wyze* door byvoeginge van de woordkens, *dat*, *mogt*, *zoud* uytdrukt, zo geschiedt het ook in 't Engelsch. Tot welken eynde ik daarvan eenige voorbeelden zal ter neerststellen; en een begin maaken met het *Helpwoord to HAVE*, hebben.

De TOONENDE WYZE (MODUS INDICATIVUS.)

De Tegenwoordige tyd.

Eenvoudig.

I HAVE, Ik heb.
Thou hast, Gy hebt.
He hath of *has*, Hy heeft.

Meervoudig.

We have, Wy hebben.
Ye have, Gylieden hebt.
They have, Zy hebben.

De

De Onvolkomen verledene tyd.

Eenvoudig.

I had, Ik had.
Thou hadst, Gy hadt.
He had, Hy had.

Meervoudig.

We had, Wy hadden.
Ye had, Gylieden hadt.
They had, Zy hadden.

De Volkomen verledene tyd.

Eenvoudig.

I have had, Ik heb gehad.
Thou hast had, Gy hebt gehad.
He has had, Hy heeft gehad.

Meervoudig.

We have had, Wy hebben gehad.
Ye have had, Gylieden hebt gehad.
They have had, Zy hebben gehad.

De Meer als volkomen verledene tyd.

Eenvoud.

I had had, Ik had gehad.
Thou hast had, Gy hadt gehad.
He had had, Hy had gehad.

Meervoud.

We had had, Wy hadden gehad.
Ye had had, Gylieden hadt gehad.
They had had, Zy hadden gehad.

De Toekomende tyd.

Eenvoud.

I shall of *Will have*, Ik zal hebben.
Thou shalt of *Wilt have*, Gy zult hebben.
He shall of *Will have*, Hy zal hebben.

Meervoud.

We shall of *Will have*, Wy zullen hebben.
Ye shall of *Will have*, Gylieden zult hebben.
They shall of *Will have*, Zy zullen hebben.

Hier staat nogtans aan te merken, dat hoewel 't by de Engelschen zeer gemeen is dit woordje *will*, voor *zal* of *zullen* te gebruyken, het echter ook daarom zeer dikwils zyn eygene betekenis behoudt; want als men op 't Engelsch wil zeggen, *Ik wil het doen*, zo zegt men *I will do it*.

De GEBIEDENDE WYZE (MODUS IMPERATIVUS.)

Eenvoud.

Have of *Have thou*, Heb of Hebt gy.
Let him have, Laat hem hebben.

Meervoud.

Have we of *Let us have*, Hebben we of laat ons hebben.
Have ye, Hebt gylieden.
Let them have, Laatze hebben, laat hen hebben.

De WENSCHENDE OF ONDERVOEGELYKE WYZE (OPTATIVUS vel SUBJUNCTIVUS.) wordt uytgedrukt door 't byvoegen van de woordjes *That*, *might*, *could*, *would*, als by voorbeeld.

De Tegenwoordige en Onvolkomen verledene tyd.

Eenvoud.

That { *I had*, } Dat { *Ik had*. }
           { *Thou hast*, }   { *Gy hadt*. }
           { *He had*, }   { *Hy had*. }

Meervoud.

That { *We had*, } Dat { *Wy hadden*. }
           { *Ye had*, }   { *Gylieden hadt*. }
           { *They had*, }   { *Zy hadden*. }

De Onbepaalde tyd.

Eenvoud.

I might, *could*, *should* of *would have*, Ik mogt, kon of zoud hebben.
Thou mightest, *couldst*, *shouldst* of *wouldst have*, Gy mogt, kondet of zoudet hebben.

Meervoudig.

We might, *could*, *should* of *would have*, Wy mogten, konden of zouden hebben.
Ye might, *could*, *should* of *would have*, Gylieden mogt, kondet of zoudet hebben.

He

He might, could, should, of would have, Hy mogt, kon of zoud hebben. | They might, could, should of would have, Zy mogten, konden of zouden hebben.

En zo ook in alle de andere tyden, als

I might have had, Ik mogt gehad hebben. I could have had, Ik kon gehad hebben. I should have had, Ik zoud gehad hebben, enz.

De ONBEPAAALDE WYZE (INFINITIVUS.)

to Have, Hebben. 1 to Have had, Gehad hebben.

Het Deelwoord.

Having, Hebbende. 1 Having had, Hebbende gehad.

Vervoeging van 't Helpwoord I Am, Ik ben.

De TOONENDE WYZE.

De Tegenwoordige tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

I AM, ik ben. Thou art, Gy bent. He is, Hy is.

We are, Wy zyn. Ye are, Gylieden zyt. They are, Zy zyn.

De Onvolkomen verledene tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

I was, Ik was. Thou wast, Gy waart. He was, Hy was.

We were, Wy waaren. Ye were, Gylieden waart. They were, Zy waaren.

De Volkomen verledene tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

I have been, Ik heb of ben geweest. Thou hast been, Gy hebt of bent geweest. He hath been, Hy heeft of is geweest.

We have been, Wy hebben of zyn geweest. Ye have been, Gylieden hebt of zyt geweest. They have been, Zy hebben of zyn geweest.

De Meer als volkomen verledene tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

I had been, Ik had of was geweest. Thou hadst been, Gy hadt of waart geweest. He had been, Hy had of was geweest.

We had been, Wy hadden of waaren geweest. Ye had been, Gylieden hadt of waart geweest. They had been, Zy hadden of waaren geweest.

De Toekomende tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

I shall or will be, Ik zal zyn of weezen. Thou shalt or wilt be, Gy zult zyn of weezen. He shall or will be, Hy zal zyn of weezen.

We shall or will be, Wy zullen zyn of weezen. Ye shall or will be, Gylieden zult zyn of weezen. They shall or will be, Zy zullen zyn of weezen.

De GEBIEDENDE WYZE.

Eenvoud.

Meervoud.

Be thou, Wees gy. Let him be, Dat hy zy.

Be we of Let us be, Zyn we, of laat ons zyn. Be ye, Weest of zyt gylieden. Let them be, Dat zy zyn, of laat hen zyn.

De WENSCHENDE OF ONDERVOEGELYKE WYZE.

De Tegenwoordige tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

That I be, Thou beest, He be, Dat Ik zy. Gy zyt. Hy zy.

That We be, Ye be, They be, Dat Wy zyn. Gylieden zyt. Zy zyn.

De Onvolkomen verledene tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

That I were, Thou wert, He were, Dat Ik waar. Gy waart. Hy waare.

That We were, Ye were, They were, Dat Wy waaren. Gylieden waart. Zy waaren.

De Volkomen verledene tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

When I have been, Thou hast been, He hath been, Als Ik geweest ben of heb. Gy geweest bent of hebt. Hy geweest is of heeft.

When We have been, Ye have been, They have been, Als Wy geweest zyn of hebben. Gyl: geweest zyt of hebt. Zy geweest zyn of hebben.

De Meer als volkomen verledene tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

If I had been, Thou hadst been, He hath been, Zo Ik geweest waare of hadde. Gy geweest waart of hadt. Hy geweest waarc of hadde.

If We had been, Ye had been, They had been, Zo Wy geweest waaren of hadden. Gylieden geweest waart of hadt. Zy geweest waaren of hadden.

De Toekomende tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

When I shall or will be, Thou shalt or wilt be, He shall or will be, Wanneer Ik zyn of weezen zal. Gy zyt of weezen zult. Hy zyn of weezen zal.

When We shall or will be, Ye shall or will be, They shall or will be, Wanneer Wy zyn of weezen zullen. Gylieden zyn of weezen zult. Zy zyn of weezen zullen.

De Onderstellende Toekomende tyd.

Eenvoud.

Meervoud.

I should be, Thou shouldst be, He should be, Ik zou zyn of weezen. Gy zoudt zyn of weezen. Hy zou zyn of weezen. We should be, Ye should be, They should be, Wy zouden zyn of weezen. Gylieden zoudt zyn of weezen. Zy zouden zyn of weezen.

De ONBEPAAALDE WYZE.

De tegenwoordige tyd. De verledene tyd.

To be, Zyn of weezen. To have been, Geweest te zyn of hebben.

De Deelwoorden.

Tegenwoordig.	Being, Zynde of weezende.
Verleeden.	Been, Geweest.
	Having been, Geweest zynde of hebbende.

Hebbende dus voorbeelden gegeven van de *Vervoeging* der twee voornaamste *Helpwoorden*, zal ik, eer ik tot andere *Werkwoorden* overgaa, nog eenige *Helpwoorden* die in de *tyden* gebreklyk zyn, en meerder by andere *Werkwoorden* gevoegd, dan alleen gebruykt worden, alhier ter neerststellen, naame-lyk *Can, could; may, might; will, would; should; ought* en *must*.

Tegenwoordig.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I CAN, Ik kan.		We can, Wy kunnen.
Thou canst, Gy kont.		Ye can, Gylieden kont.
He can, Hy kan.		They can, Zy kunnen.

Onvolmaakt verleeden.

<i>Eenvoudig.</i>		<i>Meervoudig.</i>
I COULD, Ik kon of konde.		We could, Wy konden.
Thou couldst, Gy kond.		Ye could, Gylieden kondet.
He could, Hy kon.		They could, Zy konden.

Tegenwoordig.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoudig.</i>
I MAY, Ik mag.		We may, Wy moogen.
Thou mayst, Gy moogt.		Ye may, Gylieden moogt.
He may, Hy mag.		They may, Zy moogen.

Onvolmaakt verleeden.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I MIGHT, Ik mogt.		We might, Wy mogten.
Thou mightest, Gy mogt.		Ye might, Gylieden mogt.
He might, Hy mogt.		They might, Zy mogten.

Tegenwoordig.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I WILL, Ik wil of zal.		We will, Wy willen of zullen.
Thou wilt, Gy wilt of zult.		Ye will, Gylieden wilt of zult.
He will, Hy wil of zal.		They will, Zy willen of zullen.

Onvolmaakt verleeden.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I WOULD, Ik wilde, woud of zou.		We would, Wy wilden, wouden of zouden.
Thou wouldst, Gy wildet, woudt of zoudt.		Ye would, Gylieden wildet, woudet of zoudet.
He would, Hy wilde, woud of zou.		They would, Zy wilden, wouden of zouden.

Tegenwoordig.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I SHALL, Ik zal.		We shall, Wy zullen.
Thou shalt, Gy zult.		Ye shall, Gylieden zult.
He shall, Hy zal.		They shall, Zy zullen.

Onvolmaakt verleeden.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I SHOULD, Ik zou.		We should, Wy zouden.
Thou shouldst, Gy zoudt.		Ye should, Gylieden zoudt.
He should, Hy zou.		They should, Zy zouden.

Ought, als

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I OUGHT, Ik behoer, behoorde, of moet en most.		We ought, Wy behooren, behoorden, of moeten en mosten.
Thou oughtest, Gy behoort, behoordet, of moet en most.		Ye ought, Gylieden behoort, behoordet, of moet en most.
He ought, Hy behoort, behoorde, of moet en most.		They ought, Zy behooren, behoorden, of moeten en mosten.

Must, als

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I MUST, Ik moet of most.		We must, Wy moeten of mosten.
Thou must, Gy moet of most.		Ye must, Gylieden moet of most.
He must, Hy moet of most.		They must, Zy moeten of mosten.

Hoewel nu deeze bovenstaande *Gebrekyke Helpwoorden* niet de voorste in den rang gesteld zyn, echter zoud het voor den Leerling niet quaalyk voegen, dezelve eerst te leeren; om dat geen *Werkwoord* door alle deszelfs *wyzen* en *tyden*, zonder 't behulp van eenige derzelve, kan geleyd worden, gelyk het gevolg genoegzaam zal toonen. Doch ik zal hier des Leerlings hoofd niet breeken, met volgens de *Latynsche* manier te zeggen, dat 'er vier *Conjugatien* zyn; want schoon eenige zulk een verdeeling hebben gemaakt, nogtans bevindt men, dat de uytzonderingen of onregelmatige woorden zo veel zyn, dat het inderdaad ligter valt, zich met zo een gebreklyke regelmaat ganfch niet bemoeijen, en alleen door 't gebruyk te leeren, hoe de verscheyde *Werkwoorden* in de *Onvolkomen verleedene tyd* geboogen worden. Ik zal derhalven een voorbeeld geeven van 't *bedryven woord*, (*Activum*) *to Love*, *Beminnen*, liefhebben.

DE TOONENDE WYZE.

Tegenwoordige tyd.

<i>Eenvoud.</i>		<i>Meervoud.</i>
I LOVE, Ik bemin.		We love, Wy beminnen.
Thou lovest, Gy bemint.		Ye love, Gylieden bemint.
He loveth of loves, Hy bemint.		They love, Zy beminnen.

Deeze zelfde tyd wordt ook met byvoeging van het woordtje *Do* uytgedrukt, met dit onderscheyd nogtans, dat deeze t'zamenveoegde wyze van spreken, wat krachtiger van naadruk is, gelyk ook in myn *Woordenboek* onder 't woord *Do* is aangewezen.

Eenvoud.

I DO LOVE, Ik bemin.
Thou dost love, Gy bemint.
He doth love, Hy bemint.

Meervoud.

WE DO LOVE, Wy beminnen.
Ye do love, Gylieden bemint.
They do love, Zy beminnen.

Deeze tyd wordt ook even als de tegenwoordige op tweederley wyze uytgedrukt, aldus.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I loved of did love, Ik beminde.</i> <i>Thou lovedst of didst love, Gy beminde.</i> <i>He loved of did love, Hy beminde.</i>	<i>We loved of did love, Wy beminden.</i> <i>Ye loved of did love, Gylieden bemindet.</i> <i>They loved of did love, Zy beminden.</i>

Volkomen verleeden tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I have loved, Ik heb bemind.</i> <i>Thou hast loved, Gy hebt bemind.</i> <i>He hath loved, Hy heeft bemind.</i>	<i>We have loved, Wy hebben bemind.</i> <i>Ye have loved, Gylieden hebt bemind.</i> <i>They have loved, Zy hebben bemind.</i>

Meer als volkomen verleedene tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I had loved, Ik had bemind.</i> <i>Thou hadst loved, Gy hadt bemind.</i> <i>He had loved, Hy had bemind.</i>	<i>We had loved, Wy hadden bemind.</i> <i>Ye had loved, Gylieden hadt bemind.</i> <i>They had loved, Zy hadden bemind.</i>

Toekomende tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I shall love, Ik zal beminnen.</i> <i>Thou shalt love, Gy zult beminnen.</i> <i>He shall love, Hy zal beminnen.</i>	<i>We shall love, Wy zullen beminnen.</i> <i>Ye shall love, Gylieden zult beminnen.</i> <i>They shall love, Zy zullen beminnen.</i>

De GEBIEDENDE WYZE.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>Love of love thou, Beminn gy.</i> <i>Let him love, Dat hy beminne.</i>	<i>Let us Love, Beminnen we.</i> <i>Love of love ye, Bemint gylieden.</i> <i>Let them love, Dat zy beminnen.</i>

De WENSCHENDE OF ONDERVOEGELYKE WYZE.

Tegenwoordige en toekomende tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>That I may love,</i> <i>Thou mayst love,</i> <i>He may love,</i>	<i>Dat Ik beminne of mag beminnen.</i> <i>Gy bemint of moogt beminnen.</i> <i>Hy beminne of mag beminnen.</i>

<i>Meervoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>That We may love,</i> <i>Ye may love,</i> <i>They may love,</i>	<i>Dat Wy beminnen of moogen beminnen.</i> <i>Gylieden beminnct of moogt beminnen.</i> <i>Zy beminnen of moogen beminnen.</i>

Onvolkomen verleeden tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>That I loved of did love,</i> <i>Thou lovedst of didst love,</i> <i>He loved of did love,</i>	<i>Dat Ik beminde.</i> <i>Gy beminde.</i> <i>Hy beminde.</i>

Meervoud.

<i>That</i>	<i>{ We loved of did love,</i> <i>Ye loved of did love,</i> <i>They loved of did love }</i>	<i>love,</i>	<i>Dat</i>	<i>{ Wy beminden.</i> <i>Gylieden bemindet.</i> <i>Zy beminden.</i>
-------------	---	--------------	------------	---

Dns kan men ook zeggen.

Eenvoud.

<i>Thō</i>	<i>{ I might love,</i> <i>Thou mightest love,</i> <i>He might love }</i>	<i>Schoon</i>	<i>{ Ik beminde</i> <i>Gy beminde</i> <i>Hy beminde }</i>	<i>of mogt beminnen.</i>
------------	--	---------------	---	--------------------------

Meervoud.

<i>Thō</i>	<i>{ We might love,</i> <i>Ye might love,</i> <i>They might love }</i>	<i>Schoon</i>	<i>{ Wy beminden</i> <i>Gylieden bemindet</i> <i>Zy beminden }</i>	<i>of mogten beminnen.</i>
------------	--	---------------	--	----------------------------

Volkomen verleeden tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>Thō I have loved,</i> <i>Thou hast loved,</i> <i>He hath loved,</i>	<i>Schoon Ik bemind heb.</i> <i>Gy bemind hebt.</i> <i>Hy bemind heeft.</i>

Meervoud.

<i>Thō</i>	<i>{ We have loved,</i> <i>Ye have loved,</i> <i>They have loved }</i>	<i>Schoon</i>	<i>{ Wy bemind hebben.</i> <i>Gylieden bemind hebt.</i> <i>Zy bemind hebben.</i>
------------	--	---------------	--

Meer als volkomen verleeden tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>If I had loved,</i> <i>Thou hadst loved,</i> <i>He had loved,</i>	<i>Zo Ik bemind had.</i> <i>Gy bemind hadt.</i> <i>Hy bemind had.</i>

Meervoud.

<i>If</i>	<i>{ We had loved,</i> <i>Ye had loved,</i> <i>They had loved }</i>	<i>Zo</i>	<i>{ Wy bemind hadden.</i> <i>Gylieden bemind hadt.</i> <i>Zy bemind hadden.</i>
-----------	---	-----------	--

Toekomende tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>When I shall love, Als Ik beminnen zal.</i> <i>Thou shalt love, Als Gy beminnen zult.</i> <i>He shall love, Als Hy beminnen zal.</i>	<i>When We shall love, Als Wy beminnen zullen.</i> <i>Ye shall love, Als Gylieden beminnen zult.</i> <i>They shall love, Als Zy beminnen zullen.</i>

Tweede Toekomende tyd.

Eenvoud.
 When { I shall / Thou shalt / He shall } have loved,
 Als { Ik bemind zal hebben. / Gy bemind zult hebben. / Hy bemind zal hebben. }

Meervoud.
 When { We shall / Ye shall / They shall } have loved,
 Als { Wy bemind zullen hebben. / Gylieden bemind zult hebben. / Zy bemind zullen hebben. }

Onderstellende toekomende tyd.

Eenvoud.
 I should / Thou shouldst / He should } love,
 Ik zou / Gy zoudt / Hy zou } beminnen.
 We should / Ye should / They should } love,
 Wy zouden / Gylieden zoudt / Zy zouden } beminnen.

Tweede onderstellende toekomende tyd.

When I should have loved, &c. Wanneer ik bemind zoude hebben, enz.

Onder de Onderwyzende wyze zyn ook te rekenen deeze manieren van spreken.

I could have loved, Ik zoud hebben kunnen beminnen.

Thou couldst have loved, &c. Gy zoudt hebben kunnen beminnen, enz.

Desgelyks.

I would have loved, &c. Ik zou bemind hebben, enz.
 I might have loved, &c. Ik had kunnen beminnen, of ik mogt bemind hebben, enz.

De ONBEPAAALDE WYZE.

De Tegenwoordige tyd.
 De Verleedene tyd.
 To love, Beminnen.
 To have loved, Bemind te hebben.

De Deelwoorden.

Tegenwoordig.
 Verleeden.
 Loving, Beminnende.
 Loved, Bemind.
 Having loved, Bemind hebbende.

Dit Bedryvend Werkwoord (Activum) dus doorloopen hebbende, blyft nog overig te zeggen, dat het Lydend woord (Passivum) uitgedrukt wordt door het helpwoord I Am, in deezer voege.

De TOONENDE WYZE.

Tegenwoordige tyd.
 Onvolkomen verleedene tyd.
 Volkomen verleedene tyd.
 Meer als volkomen verleedene tyd.
 Toekomende tyd.
 I am loved, Ik word of ben bemind.
 I was loved, Ik wierd of was bemind.
 I have been loved, Ik ben of heb bemind geweest.
 I had been loved, Ik was of had bemind geweest.
 I shall or will be loved, Ik zal bemind worden of zyn.

De GEBIEDENDE WYZE.

Eenvoud.
 Let him be loved, Dat hy bemind worde.

Be thou loved, Wees gy bemind.

Meer.

Meervoud.

Let us be loved, Dat wy bemind worden.
 Be ye loved, Weest gylieden bemind.
 Let them be loved, Dat zy bemind worden.

De WENSCHENDE OF ONDERVOEGELYKE WYZE.

Tegenwoordige tyd.
 Onvolkomen verleedene tyd.
 Volkomen verleedene tyd.
 Meer als volkomen verleeden tyd.
 Toekomende tyd.
 That I be loved,
 May I be loved,
 That I were loved,
 That I might be loved,
 That I have been loved,
 When I have been loved,
 That I had been loved,
 When I had been loved,
 When I shall or will be loved,
 Dat ik bemind worde of zy.
 Dat ik bemind wierde of waare of mogt zyn.
 Dat ik bemind geweest of heb.
 Wanncer ik bemind geweest ben.
 Dat ik bemind geweest waare of hadde.
 Wanncer ik bemind geweest waare of hadde.
 Als ik bemind zal zyn of weezen.

De ONBEPAAALDE WYZE.

De Tegenwoordige tyd.
 To be loved, Bemind worden of zyn.
 To have been loved, Bemind geweest zyn of hebben.

Het Deelwoord.

Loved, Bemind.

Merk, Het gene in 't Bedryvend-woord, van 't gebruyk der Helpwoorden, would, could, should is gezegd, vindt hier ook plaats, en kan gebruykt worden, als de zaak zulks vereyicht.

Volgens dit voorbeeld moet men alle de andere Werkwoorden Conjugeeren; doch echter aanmerken, dat de verandering die de Werkwoorden in de Onvolkomen verleedene tyd hebben, zeer verscheyden is; want het woord Love heeft Loved: maar men vindt, behalven de veelvuldige andere veranderingen ook Werkwoorden, die in dat geval geen verandering toelaaten: als, I beat, Ik slaa en sloeg. I burst, Ik berst en borst. I cast, Ik werp en wierp. I eat, Ik eet en at. I spit, Ik spuuw en spooog. I put, Ik stel, doe, en stelde, deed. I shut, Ik sluyt en sloot: to cut, Snyden, cut, gescheeden, enz.

Doch nademaal de meeste aan veranderinge onderworpen zyn, en sommige daarvan onder een hoofd kunnen betrokken worden, zo zyn hier de naavolgende neergefeld; waaruyt den Leerling staat aan te merken, dat gelykerwys de Onbepaalde wyze van een Werkwoord, en de eerste persoon van de tegenwoordige tyd der Toonende wyze een en dezelfde is, bestaande de verandering inder alleen in de byvoeging van den Voornaam I, en 't Ledeken to, (by voorbeeld I Love Ik bemind, to Love Beminnen) zo is ook meest altyd de eerste persoon der Onvolkomen verleedene tyd, en het Deelwoord der Verleedene tyd, een en 't zelfde, als I Loved, Ik beminde, Loved, Bemind, zynde echter eenige woorden daarvan uytgezonderd.

I. Gelykerwys dan 't woord Love met een sillaab verlengd wordt, als Loved, zo zyn'er meer Werkwoorden die desgelyks een sillaab tot zich neemen, als

to Boast, Rocmen, pochgen.	Boasted, Geroemd, gepocht.
to Bridle, Breydelen.	Bridled, Gebreydeld.
to Maintain, Handhaaven.	Maintained, Gehandhaafd.
to Mend, Verbeteren.	Mended, Verbeterd.
to Signify, Betckenen.	Signified, Betekend.
to Vanish, Verdwynen.	Vanished, Verdweenen.

II. De volgende veranderen ee in e, als

to Bleed, Bloeden.	Bled, Gebloed.
to Creep, Kruypen.	Crept, Gekroopen.
to Feed, Voeden.	Fed, Gevoed.
to Feel, Voelen.	Felt, Gevoeld.
to Keep, Bewaaren.	Kept, Bewaard.

to Meet,

<i>to Meet</i> , Ontmoeten.	<i>Met</i> , Ontmoet.
<i>to Sleep</i> , Slaapen.	<i>Slept</i> , Geslaapen.
<i>to Sweep</i> , Veegen.	<i>Swept</i> , Geveegd.

Hier onder zou men ook kunnen betrekken

<i>to Cleave</i> , Klooven.	<i>Cleft</i> , Gekloofd.
<i>to Leave</i> , Verlaaten.	<i>Left</i> , Verlaaten.
<i>to Lead</i> , Leyden.	<i>Lead</i> , Geleyd.
<i>to Read</i> , Leezen.	<i>Read</i> , ('t welk men uytspreekt <i>red</i>) gelezen.

III. Sommige veranderen *d* in *t*, als

<i>to Bend</i> , Buygen.	<i>Bent</i> , Geboogen.
<i>to Lead</i> , Leenen.	<i>Lent</i> , Geleend.
<i>to Rend</i> , Scheuren.	<i>Rent</i> , Gescheurd.
<i>to Spend</i> , Verteeren.	<i>Spent</i> , Verteerd.

IV. Sommige veranderen *i* in *u*,

<i>to Drink</i> , Dfinken.	<i>Drunk</i> , Gedronken.
<i>to Fling</i> , Werpen.	<i>Flung</i> , Geworpen.
<i>to Ring</i> , Luyen.	<i>Rung</i> , Geluyd.
<i>to Sting</i> , Steeken.	<i>Stuck</i> , Gestookt.
<i>to Spring</i> , Springen.	<i>Sprung</i> , Gesprongen.
<i>to Swim</i> , Zwemmen.	<i>Swom</i> , Gezwoomen.
<i>to Wring</i> , Wringen.	<i>Wrung</i> , Gewrongen.
<i>to Strike</i> , Slaan.	<i>Struck</i> , Geslagen.
<i>to Stink</i> , Stinken.	<i>Stunk</i> , Gestonken.

V. Sommige veranderen *i* in *ou*, als

<i>to Bind</i> , Binden.	<i>Bound</i> , Gebonden.
<i>to Find</i> , Vinden.	<i>Found</i> , Gevonden.
<i>to Wind</i> , Winden.	<i>Wound</i> , Gewonden.

VI. Sommige neemen *ght* tot zich, beneffens eenige andere verandering, als

<i>to Bring</i> , Brengen.	<i>Brought</i> , Gebragt.
<i>to Buy</i> , Koopen.	<i>Bought</i> , Gekoft.
<i>to Catch</i> , Vangen.	<i>Caught</i> , Gevangen, en <i>Catch'd</i> .
<i>to Fight</i> , Vechten.	<i>Fought</i> , Gevochten.
<i>to Seek</i> , Zoeken.	<i>Sought</i> , Gezocht.
<i>to Think</i> , Denken.	<i>Thought</i> , Gedacht.
<i>to Teach</i> , Onderwyzen.	<i>Taught</i> , Onderweezen.
<i>to Work</i> , Werken.	<i>Wrought</i> , Gewrocht.

VII. Voorts zyn'er veele woorden, die men niet zo wel onder een zeker hoofd betrekken kan, als

<i>to Ask</i> , Vraagen.	<i>Askt</i> , Gevraagd.
<i>to Smell</i> , Ruyken.	<i>Smelt</i> , Gerookt.
<i>to Sell</i> , Verkoopen.	<i>Sold</i> , Verkoft.
<i>to Stand</i> , Staan.	<i>Stood</i> , Gestaan.
<i>to Dream</i> , Droomen.	<i>Dreamt</i> , Gedroomd.
<i>to Flee</i> , Vlieden.	<i>Fled</i> , Gevlooden.
<i>to Hear</i> , Hooren.	<i>Heard</i> , Gehoord.
<i>to Make</i> , Maaken.	<i>Made</i> , Gemaakt.
<i>to Behold</i> , Aanschouwen.	<i>Beheld</i> , Aanschouwd.

to Deal,

<i>to Deal</i> , Handelen.	<i>Dealt</i> , Gehandeld.
<i>to Spill</i> , Storten.	<i>Spilt</i> , Gestort.
<i>to Lose</i> , Verliezen.	<i>Lost</i> , Verlooren.
<i>to Shoot</i> , Schieten.	<i>Shot</i> , Geschooten.
<i>to Have</i> , Hebben.	<i>Had</i> , Gehad.
<i>to Withhold</i> , Onthouden.	<i>Withheld</i> , Onthouden, onttrokken.
<i>to Can</i> , Konnen.	<i>Could</i> , Kon.
<i>to Will</i> , Willen.	<i>Would</i> , Woud.

VIII. Eyndelyk zyn'er eenige *Werkwoorden*, welker *Deelwoord* der *Verledene tyd* van de *Onvolkomen verledene* der *Toonende wyze* verscheelt, als

<i>to Blow</i> , Blaazen.	<i>I Blew</i> , Ik blics.	<i>Blown</i> , Geblaazen.
<i>to Grow</i> , Groeijen.	<i>I Grew</i> , Ik groeide.	<i>Grown</i> , Gegroeid.
<i>to Know</i> , Kennen, weeten.	<i>I Knew</i> , Ik kende, wist.	<i>Known</i> , Gekend, geweeten.
<i>to Throw</i> , Werpen.	<i>I Threw</i> , Ik wierp.	<i>Thrown</i> , Geworpen, gesmeten.
<i>to Draw</i> , Trekken.	<i>I Drew</i> , Ik trok.	<i>Drawn</i> , Getrokken.
<i>to Bear</i> , Draagen.	<i>I Bore</i> , Ik droeg.	<i>Born</i> , Gedraagen.
<i>to Swear</i> , Zweeren.	<i>I Swore</i> , Ik zwoer.	<i>Sworn</i> , Gezwooren.
<i>to Tear</i> , Scheuren.	<i>I Tore</i> , Ik scheurde.	<i>Torn</i> , Gescheurd.
<i>to Wear</i> , Draagen, slyten.	<i>I Wore</i> , Ik droeg, flect.	<i>Worn</i> , Gedraagen, geslooten.

Hier onder kunnen ook de volgende *Onregelmaatige* betrokken worden.

<i>to Arise</i> , Opstaan, opryzen.	<i>I Arose</i> , Ik stond op.	<i>Arisen</i> , Opgestaan, opgerezen.
<i>to Beat</i> , Slaan.	<i>I Beat</i> , Ik sloeg.	<i>Beaten</i> , Geslagen.
<i>to Beget</i> , Teelen.	<i>I Begot</i> , Ik teelde.	<i>Begotten</i> , Geteeld.
<i>to Chide</i> , Bekyven.	<i>I Chid</i> , Ik bekeef.	<i>Chidden</i> , Bekeeven.
<i>to Choose</i> , Verkiezen.	<i>I Chose</i> , Ik verkoos.	<i>Chosen</i> , Verkooren.
<i>to Come</i> , Komen.	<i>I Came</i> , Ik quam.	<i>Come</i> , Gekomen.
<i>to Do</i> , Doen.	<i>I Did</i> , Ik deed.	<i>Done</i> , Gedaan.
<i>to Drive</i> , Dryven.	<i>I Drove</i> , Ik dreef.	<i>Driven</i> , Gedreeven.
<i>to Eat</i> , Eeten.	<i>I Ate</i> , Ik at.	<i>Eaten</i> , Gegeten.
<i>to Fall</i> , Vallen.	<i>I Fell</i> , Ik viel.	<i>Fallen</i> , Gevallen.
<i>to Fly</i> , Vliegen.	<i>I Flew</i> , Ik vloog.	<i>Flown</i> , Gevloogen.
<i>to Forsake</i> , Verlaaten.	<i>I Forsook</i> , Ik verliet.	<i>Forsaken</i> , Verlaaten.
<i>to Freeze</i> , Vriezen.	<i>It Froze</i> , Het vroom.	<i>Frozen</i> , Gevrooren.
<i>to Get</i> , Krygen.	<i>I Got</i> , Ik kreeg.	<i>Gotten</i> , Gekreegen.
<i>to Give</i> , Geeven.	<i>I Gave</i> , Ik gaf.	<i>Given</i> , Gegeeven.
<i>to Go</i> , Gaan.	<i>I Went</i> , Ik ging.	<i>Gone</i> , Gegaan.
<i>to Hang</i> , Hangen.	<i>I Hung</i> , Ik hong.	<i>Hang'd</i> of <i>Hung</i> , Gehangen.
<i>to Hide</i> , Verbergen.	<i>I Hid</i> , Ik verborg.	<i>Hidden</i> , Verborgen.
<i>to Hold</i> , Houden.	<i>I Held</i> , Ik hield.	<i>Holden</i> , Gehouden.
<i>to Knit</i> , Breijen.	<i>I Knitted</i> , Ik breyde.	<i>Knit</i> , Gebreyd.
<i>to Lay</i> , Leggen.	<i>I Lay</i> , Ik lag.	<i>Lain</i> , Geleegen.
<i>to Lay</i> , Leggen, neerzetten.	<i>I Laid</i> , Ik leyde.	<i>Laid</i> , Gelegd.
<i>to Ow</i> , Schuldig zyn, behooren.	<i>I Owed</i> , Ik was schuldig.	<i>It Ought</i> , Het behoorde, 't moft.
<i>to Ride</i> , Ryden.	<i>I Rid</i> , Ik reed.	<i>Ridden</i> , Gereeden.
<i>to Run</i> , Loopen.	<i>I Ran</i> , Ik liep.	<i>Run</i> , Gelooopen.
<i>to See</i> , Zien.	<i>I Saw</i> , Ik zag.	<i>Seen</i> , Gezien.
<i>to Shake</i> , Schudden.	<i>I Shook</i> , Ik schudde.	<i>Shaken</i> , Geschud.
<i>to Sow</i> , Zaaijen.	<i>I Sowed</i> , Ik zaaide.	<i>Sown</i> , Gezaaid.
<i>to Speak</i> , Spreken.	<i>I Spoke</i> , Ik sprak.	<i>Spoken</i> , Gesproken.
<i>to Steal</i> , Steelen.	<i>I Stole</i> , Ik stal.	<i>Stolen</i> , Gestoolen.
<i>to Take</i> , Necmen.	<i>I Took</i> , Ik nam.	<i>Taken</i> , Genomen.
<i>to Tread</i> , Treden.	<i>I Trode</i> , Ik trad.	<i>Trodden</i> , Getreden.
<i>to Weave</i> , Weeven.	<i>I Wove</i> , Ik weefde.	<i>Woven</i> , Geweeven.
<i>to Write</i> , Schryven.	<i>I Wrote</i> of <i>writ</i> , Ik schreef.	<i>Written</i> , Geschreeven.

D

Om

Om nu nog icts van de *Afleydinge* der *Werkwoorden* te spreken, zo staat aan te merken, dat 'er verscheydene *Werkwoorden* uyt *Naamwoorden* gefineed worden, alleen door byvoeginge van 't *Ledeken to*, als

<i>to Chance</i> , Uytvallen, gebeuren.	} van	<i>Chance</i> , 't Geval.
<i>to Fear</i> , Vreezen.		<i>Fear</i> , Vreeze.
<i>to Fish</i> , Visschen.		<i>Fish</i> , Visch.
<i>to Honour</i> , Eeren.		<i>Honour</i> , Eere.
<i>to House</i> , Huyzen.		<i>House</i> , een Huys.
<i>to Love</i> , Liefhebben.		<i>Love</i> , Liefde.
<i>to Milk</i> , Melken.		<i>Milk</i> , Melk.
<i>to Oyl</i> , Olien.		<i>Oyl</i> , Oli.
<i>to Quiet</i> , Stillen.		<i>Quiet</i> , Stilte, rust.
<i>to Rule</i> , Regeeren.		<i>Rule</i> , een Regel.
<i>to Sin</i> , Zondigen.		<i>Sin</i> , Zonde.
<i>to Trust</i> , Betrouwen.		<i>Trust</i> , het Betrouwen.
<i>to Whip</i> , Geeffelen.		<i>Whip</i> , een Geffel, zweep.
<i>to Further</i> , Vorderen.		<i>Further</i> , Vorder.

Sommige veranderen een weynig, als

<i>to Breathe</i> , Ademen.	} van	<i>Breathe</i> , Adem.
<i>to Braze</i> , Verkoperen.		<i>Braze</i> , Koper.
<i>to Glaze</i> , Verglazen.		<i>Glaze</i> , Glas.
<i>to Live</i> , Leeven.		<i>Live</i> , Leeven.
<i>to Prize</i> , Waardeeren.		<i>Price</i> , Waardy, prys.
<i>to Strive</i> , Stryden, sribbelen.		<i>Strife</i> , Stryd.

En andere zyn'er, die door byvoeging van de *sillaab, en*, uyt *Byvoegelyke Naamwoorden* in *Werkwoorden* veranderd worden, als

<i>to Blacken</i> , Zwarten.	} van	<i>Black</i> , Zwart.
<i>to Harden</i> , Verharden.		<i>Hard</i> , Hard.
<i>to Hasten</i> , Haasten.		<i>Haste</i> , Haast.
<i>to Lengthen</i> , Verlengen.		<i>Length</i> , Lengte.
<i>to Moist</i> , Vochtig maaken.		<i>Moist</i> , Vochtig.
<i>to Soften</i> , Sacht maaken.		<i>Soft</i> , Zacht.
<i>to Sharpen</i> , Scherp maaken.		<i>Sharp</i> , Scherp.
<i>to Shorten</i> , Verkorten.		<i>Short</i> , Kort.
<i>to Whiten</i> , Witten.	<i>White</i> , Wit.	

De **ONPERSOONLYKE WERKWOORDEN** zyn deeze en diergelyke.

<i>It raineth</i> , <i>it rains</i> , het Regent.	<i>It did rain</i> , het Regende.
<i>It hails</i> , het Hagelt.	<i>It snows</i> , het Sneeuwt.
<i>It blows</i> , het Waait.	<i>It blew</i> , het Waaide.

Onder deeze kan men ook betrekken eenige, die, hoewel persoonlijk, echter onpersoonlyk gebruikt worden, als

<i>It pleaseth</i> , het Behaagt, belieft.	<i>It displeaseth</i> , het Mishaagde.
--	--

Van de **DEELWOORDEN**.

DE *Deelwoorden* worden alsoo genoemd, om datze, schoon een gedeelte der *Werkwoorden* zynde, echter ook (teweten de *Bedryvende*) als *Byvoegelyke Naamwoorden* gebruikt worden, en over zulks tweederley gebruik declachtig zyn; behalven nog, dat een jegelyk *bedryvend Deelwoord* in 't *Engelsch*, een *Zelfstandig Naamwoord* wordt, als men de *Ledekens a, an* of *the* daar voor zet.

Die

Die van de *Bedryvende Werkwoorden* komen, eyndigen in *ing*, en zyn van de *tegenwoordige tyd*, als

<i>Asking</i> , Vragende.	<i>the Asking</i> , de Vraagig.
<i>Enquiring</i> , Onderzoekende.	<i>the Enquiring</i> , de Onderzoekig.
<i>Finding</i> , Vindende.	<i>the Finding</i> , de Vinding.
<i>Teaching</i> , Leerende; onderwyzende.	<i>the Teaching</i> , de Leering, onderwyzing.

Die van de *Lydende Werkwoorden* afkomstig zyn, zyn van de *Verledene tyd*, als

<i>Ask'd</i> , Gevraagd.	<i>Found</i> , Gevonden.
<i>Enquired</i> , Onderzocht,	<i>Taught</i> , Geleerd.

Van de **BYWOORDEN**.

EN *Bywoord* is een *Spraakdeel*, 't welk by een *Werkwoord* gevoegd wordt, om de hoedaanigheyd der doeninge, of eenige omstandigheyd daar ontrent, uyt te drukken.

De *Bywoorden der hoedaanigheyd* maaken wel het grootste getal uyt, en eyndigen doorgaans in *ly*, spruytende uyt de *Byvoegelyke Naamwoorden*, als

<i>Affectionately</i> , Toegeneigdelyk.	} van	<i>Affectionate</i> , Toegeneigd.
<i>Easily</i> , Gemaklyk.		<i>Easy</i> , Ligt, gemaklyk.
<i>Humbly</i> , Ootmoediglyk.		<i>Humble</i> , Ootmoedig.
<i>Negligently</i> , Onachtzaamlyk.		<i>Negligent</i> , Onachtzaam.
<i>Wisely</i> , Wyslyk.		<i>Wise</i> , Wys.

Hier toe behooren ook *Well* wel, *ill* quaalyk.

Bevestigende en *ontkennende* zyn, *Yes, yea*, Ja; *Indeed*, inderdaad; *Verily, truly*, waarlyk; *surely*, zekerlyk; En *No, nay*, Neen; *not*, niet; *no wise*, geenfins; *not at all*, ganschelyk niet, in geene deele; *Neither*, nochte.

Des tyds, als *Now* nu, *then* toen, *to day* heden, *to morrow* morgen, *yesterday* gisteren, *sometimes* fomtyds, *seldom* zelden, *always* altyd, *ever* ooit, *never* nooit, *since* sedert, *soon* haast, ras; *presently* terstond, *yet* nog, *still* steeds, *untill* tot dat.

Van Vergelyking, als *As* als, *so* zo, *likewise* desgelyks, *more* meer, *less* minder, *rather* liever, eerder; *than* dan, als.

Van getal, als *Once* eens, eenmaal; *twice* tweemaal, *thrice* driemaal: *First* vooreerst, *secondly* ten tweeden, *thirdly* ten derden.

Van Plaats, als *Where* waar, *whither* waarnatoe, *here* hier, *hither* herwaards, *there* daar, *thither* derwaards, *hence* hiervandaan, *thence* daarvandaan, *whence* waarvandaan, *any where* ergens, *no where* nergens, *else-where* elders.

Van Hoeveelheyd, als *Many, much* Veel; *few, little* weynig; *enough*, genoeg.

En noch veele andere, die men echter meestendeels onder die van *Hoedaanigheyd* zou kunnen betrekken.

Wyders staat aan te merken, dat verscheydene *Bywoorden* ook aan de trappen der *Vergelykinge* onderworpen zyn, als *Early, earlier, earliest*, Vroeg, vroeger, vroegst; *Soon, sooner, soonest*, vroeg of haast, haastiger of radder, radst of eert; *Often, oftener, ofteneft*, dikwils, dikwyliger, meermaalen, dikwilt; *Well, better, best*, wel, beter, best; *Ill, worse, worst*, quaad, erger, slimst.

Van de **KOPPELWOORDEN**.

EN *Koppelwoordje* is een *Spraakdeel*, dienende om woorden en spreuken aan een te koppelen, en behoortlyk t'zamen te voegen.

Hier van zyn sommige volstrektelyk *tzamenkoppelende*, als

And en, ende; *Or* of, ofte; *also* ook, *moreover* daarenboven, *likewise* desgelyks, *further* voorts.

Schifende, als *Either* of, 't zy; *Nor, neither* noch, nochte.

D

Ver

Veroorzakende, als *For want*, *Because* omdat, *that so* opdat, *lest* opdat niet, *whereas* nademaal, *since* dewyl, *vermids*; *seeing* aangezien, *forasmuch* voorzoveel, nademaal.

Weerstroevige, als *Yet* nogtans, *however* echter, *but* maar; *though* of *tho*, hoewel; *alibough* alhoewel.

Voorwaardige, als *If* Indien, *if so be* byaldien, *provided that* behoudelyk dat, welverstaande dat; *unless* 't en zy, 't en waare.

Uyzonderende, als *Except* uytgenomen, ten zy, *besides* behalve, *notwithstandig* niettegenstaande, onaangetien.

Van de VOORZETSELS.

Voorzetfels worden voor een *Naamwoord* gezet, om daardoor de omstandigheden uyt te drukken, als

About, Ontrent, rondom.
Above, Boven.
Against, Tegen.
After, Achter, naa.
At, Aan, tot.
Beyond, Voorby.
Between, Tuffchen.
By, Door, by.
Beneath, Beneden.
Below,
Before, Voor, aleer.
Behind, Achter.
From, Van.
Hard by, Dicht by.

In, In.
Into, In, tot.
Nigh, near, Na, naby.
Of, Van.
Over, Over.
Over against, Tegen over.
Out, Uyt, buyten.
To, Tot, te, aan, na.
Towards, Na toe.
Under, Onder.
Up, upon, Op.
With, Met.
Within, Binnen, in.
Without, Zonder, buyten.

Van de TUSSEHENWERPSELS.

Tuffchenwerfels zyn niet anders dan zekere woordekens, die tuffchen de reeden ingeworpen worden, om daardoor de hartstogten, 't zy van *Verwonderinge*, *verblydinge*, *bedroevinge*, *verachtinge*, enz. uyt te drukken, *O! O! o strange* o wonder! *o brave* hey dat 's braaf! *oh ach!* *alas* helaas! *wee!* *fy fy*, *foey*; *hush*, *whist*, *sil*, *ft*.

Van de WOORDSCHIKKING.

Aldus alle de *Spraakdeelen* in 't kort doorloopen hebbende, fchynt de orde te vercyfchen, dat men ook iets van de *Syntaxis* of *Woordschikking* melde: alhoewel men met eene genoodzaak is te kennen, dat een naauwe opmerking, zo in 't leeren als onder 't fpreken, niet alleen als het gemaklykfte middel, maar ook het gebruyk als den zekerften regel, moet aangemerkt worden. Dies zal ik maar kortelyk eenige voorbeelden aanwyzen, waarin de Engelsche fpreekwyze van de Nederduytsche verfcheelt, zonder my aan de orde van een *Latynsche Syntaxis* te binden, of alles onder diergelyke regelen te betrekken.

Van de NAAMWOORDEN.

Van de *Zelfftandige Naamwoorden* valt niet zonderlings te zeggen, dewyl een Hollander in het zamenvoegen derzelve al ontrent het zelfde gebruyk heeft; fttaande alleen aan te merken, dat daar wy *des of der* gebruyken, de Engelschen zich doorgaans van de woordtjes *of the* bedienen, als *The fear of the Lord*, De vreeze des Heeren; *The light of the sun*, het licht der zonne. Zo zegt men ook, *A glass of wine*, een glas wyns, *a pound of butter*, een pond boter, *an ell of cloth*, een elle laken, enz.

De verplaatfing der woorden kan best uyt het gebruyk geleerd worden, als *Bread and butter*, waarvoor men in 't Neerduytsch zegt, *Boter en brood*.

Wat

Wat de *Byvoegelyke benaamingen* aangaat, dewyl die in 't Engelsch maar eenerley uytgang hebben, zo valt daar ontrent niets aan te merken; want schoon men op 't Nederduytsch zegt, een *Eerlyk* man, en eene *Eerlyke* vrouw, zo zegt men echter op 't Engelsch niet anders als *an honest man*, en *an honest woman*; wordende het *Byvoegelyk Naamwoord*, even als in 't Duytsch, voor, en niet achter 't *Zelfftandig* gefield.

Somtyds gebeurt het wel, dat men een *Byvoegelyk Naamwoord* in de plaats van een *Bywoord* gebruykt, als *To speak loud*, luyd fpreken: doch dit is in 't Nederduytsch veel gemeener.

Van de VOORNAAMEN.

't Is aanmerkelyk, dat de *Aanwyzende Voornaam* **T**HAT veelyds gebruykt wordt als een *Betrekelyke*; en dat zo wel in 't *Meervondig* als in 't *Eenvondig* getal, als *They that will please God must fear him*, Zy die (of welke) Gode willen behaagen moeten hem vreezen. *The woman that goes yonder*, De vrouw die (weike) ginder gaat. *Birds that seldom fly*, Vogelen die zelden vliegen. Ook wordt het wel uytgelaaten, als *The horse he rid upon*, Het paerd waarop hy reed. Desgelyks wordt *which* (welk) in 't Engelsch veelyds heel gevoeglyk uytgelaaten, als *I never receiv'd the letter he spoke of*, Ik heb den brief, van welken hy sprak, nooit ontvangen.

What wordt fomtyds gebruykt als by ons *het gene*, als *If what he has told me be true*, zo 't gene hy my gezegd heeft waar is. Ook zegt men, *What's the clock*, Hoe laat is 't?

Mine, thine, ours, yours, hers, worden zonder byvoeginge van een *Zelfftandig Naamwoord* gebruykt, als *It is mine*, Het is myn. Ook bedient men zich daarvan op eene by ons ongewoone wyze, als *I went to a friend of mine*, Ik ging by eenen van myne vrienden: *It is a cousin of ours*, Het is een van onze neeven (of nichten,) waarvoor men echter op 't Duytsch ook wel zegt, 't Is een neef van ons.

All wordt onder anderen ook aldus gebruykt, *All the day long*, Den ganschen dag door. *All over the country*, 't Gansche land over. *Nothing at all*, gansch niets.

Any heeft ook een byzonder gebruyk, als *Any paper will serve for that*, Allerley papier is daar goed toe.

Self, als *I my self will go*, Ik zal zelf gaan, *Thou thy self* Gy zelf, *he him self* hy zelf, *we our selves* wy zelve, *you your selves* gylieden zelve, *they them selves* told it, zy zelve zeyden 't; *she her self* zy zelve, *my own self* myn eygen zelf, *the self same* of *the very same*, het zelfste, het eygenste.

Van de WERKWOORDEN.

Veel van de *Werkwoorden* te zeggen, zou 'teenemaal noodeloos zyn; want als de *Leerling* de *Conjugatie* eens wel zal begreepen hebben, en zich dan naerftig in 't Engelsch leezen oefent, zal hy bevinden, dat hem geen zonderlinge verandering, behalve die van 't verschil der taalen, zal voorkomen; en hy zal door 't gebruyk en oefening alles beter kunnen bevatten, dan of hy zyn hoofd door 't leeren van *Regelen* ging breeken.

Niettemin zal 't niet ondienftig zyn aan te merken, dat de Engelschen veelyds de *Onvolkomen verledene tyd* gebruyken, in plaats dat wy ons van de *Volkomen verledene tyd* bedienen, als *I never saw that man before*, Ik heb dien man nooit te vooren gezien.

't Is ook al een zonderlinge manier van fpreken, en die van 't Nederduytsch afwykt, als de Engelschen zeggen, *I would have you to mind what I say*, Ik wou, of ik wenschte dat gy lette op 't gene ik zeg. *He would have me to go along with him*, Hy wou dat ik met hem gaan zou. *He will have me do it*, Hy wil hebben dat ik het doen zal.

Aanmerkelyk is 't mede, dat men in het Engelsch 't woord *Make* veelyds in plaats van ons woord *Doen* gebruykt, als *I will make him do it*, Ik zal 't hem doen doen. *He will never be able to make him work*, Hy zal hem nooit kunnen doen werken.

Wat de plaatfing der *Werkwoorden* aangaat, dezelve verfcheelt veelyds van 't Nederduytsch, wordende het *Naamwoord* doorgaans achter 't *Werkwoord* gefield, 't welk in 't Duytsch niet altydt wel luydt; want hoewel het goed Duytsch is te zeggen, *Hy bemindt zynen broeder*, zo is 't echter wanfchikkelyk, als men zou zeggen, *De kinderen behoorden te beminnen hunne ouders*, alhoewel het Engelsch vercyfcht, dat men zegt, *Children ought to love their parents*. Zo ook *To serve his master*, Zynen meester dienen, enz.

Van de DEELWOORDEN.

DE *Deelwoorden* worden in 't Engelsch zeer veel gebruykt, en dat zelfs op een byzondere wyze, die aan andere taalen niet zo eygen is, als
I am reading, Ik lees, of ik ben doende met leezen. *Whilst I was writing*, Terwyl ik aan 't schryven was, of zo als ik bezig was met schryven. *Without mentioning any thing of it*, Zonder iets daar van te melden. *I will go fishing*, Ik zal uyt visschen gaan. *I was going to drink*, Ik zoud eens gedronken hebben, of ik stond om eens te drinken. *To spend his time in playing*, Zyn tyd met speelen doorbrengen: doch men zoud moogen zeggen, dat het woord *playing* alhier niet eygentlyk een *Deelwoord*, maar een *Werkwoordelyk Naamwoord* (Nomen verbale) is, gelyk meest alle de Engelsche *Deelwoorden*, als het de gelegenheyd vereyscht, zo konnen gebruykt worden.

Van de BYWOORDEN.

Ontrent de *Bywoorden* is niet zonderlings aan te merken, als dat dezelve veeltyds achter de *Werkwoorden* gesteld worden, als, *He went out early*, Hy ging vroeg uyt: Niettemin gebeurt het ook wel, dat men dezelve voor 't *Werkwoord* plaatst, als, *I humbly beseech thee*, Ik bid u ootmoediglyk.

Van de KOPPELWOORDEN.

't *Koppelwoordtje* *And* wordt dikwils by de Engelschen gebruykt, daar het by ons verzwegen wordt, als *Let us go and walk*, Laat ons gaan wandelen. *I'll go and see*, Ik zal gaan zien.

Van de VOORZETSELS.

Het Voorzetfel *Into* heeft iets byzonders in zich, geevende eenen zekeren naadruk, die men in anderen Taalen zonder omschryving niet wel weet uyt te drukken; want behalve dat het dezelfde betekenis heeft als de Latynsche *Præpositio* [in] wanneer die by eenen *Accusativus* gevoegd wordt (gelyk als *Intrat in domum*, waarvoor men in 't Engelsch zegt *He went into the house*,) wordende in 't Duytsch het woordtje *in* zo wel gebruykt, als men in een plaats reeds is, als wanneer men nog in de beweeginge daarnatoe is; want men zegt *Ik was in 't huys*, en *ik ging in 't huys*, waarvoor men in 't Engelsch zegt *I was in the house*, en *I went into the house*: Ik zeg, behalve deeze betekenis, zo heeft het woordtje *Into* iets zeer aanmerkelyks in zich, als blykt in deeze volgende spreekwyzen: *To betray one into slavery*, Iemand verraaderlyk in slaaverny brengen. *It would frighten us into a greater union*, De vrees daarvan zoud ons tot grooter eendragt leyden. *He was terrified into compliance*, Hy wierdt door schrik tot onderwerpinge gebragt.

't *Woordtje* *At* wordt onder anderen dus gebruykt, *To play at cards or nincpins*, Met de kaart of met kegels speelen.

Van de TUSSEHENWERPSELS.

DE *Tusschenwerpsels* worden in 't Engelsch even als in 't Duytsch gebruykt, naar dat de gelegenheyd der zaake zulks vereyscht.

Hiermede zal ik afbreken; dewyl het ligter zal vallen door 't Gebruyk, dan door Regelen te leeren, alhoewel men, als men zyne gedachten over alles zou laten gaan, nog wel eenige byzonderheden zou konnen aanwyzen, gelyk onder anderen, wanneer de Engelschen van een Schip spreekende, 't zelve onder den Voornaam *She* betrekken, als *She is a fine ship*, Het is een mooi schip, *She is a good sailer*, 't Is een schip dat wel zeylt, of een welbezeyld schip. Doch myn tegenwoordig bestek laat my niet toe meer exempelen van die natuur by te brengen.

E Y N D E.

A BRIEF

A B R I E F

And Compendious

D U T C H G R A M M A R.

To the R E A D E R.

Hô I was resolved at the finishing of my Dictionary not to meddle with the compiling of a Dutch and English Grammar, since I knew some to be already extant, yet the incessant desire of some, and the obliging importunity of others, have so far prevail'd upon me, that I have been induced to attempt the composing of this Essay, which may be of great advantage to Learners; because many needfull directions and curious observations (especially about the Gender of the Nouns, and the right use of the Dutch Particles *de* and *het*,) are inserted in this small Treatise, which I believe will be found nowhere else, and yet as briefly contracted, as the matter could allow. For since large Tracts of this kind are tedious, I have avoided all superfluity. Peruse then this Grammar diligently; for in a short time it will bring those, that are desirous to learn the Low-Dutch, to the true knowledge of its fundamentals.

W. S.

The Low-Dutch have in their Alphabet the same Letters as the English; but they pronounce them after a different manner, and according to the English dialect thus:

A, aw. B, bea. C, cea. D, dea. E, ea. F, ef. G, ghea. H, haw. I, ee. J, jea. K, Kaw. L, el. M, em. N, en. O, o. P, pea. Q, kuw. R, er. S, es. T, tea. U, uw. V, vea. W, wea. X, ix. Y, i. Z, zeddet.

Among these A, E, I, O, U, Y. are *Vowels*, but J and V are *Consonants*. How these Letters, that differ in the use and pronunciation from the English, are pronounced, may be seen by the following list.

Critic.

Concerning the Dutch

P R O N U N C I A T I O N .

Every letter in the Dutch Language is pronounced, and not so variously as in the English, but almost always alike, especially in that spelling which is most approved of, and now used by our best Authors.

A. Is pronounced broader than in *English*, as may be heard, in the word *Water*, which has the same sound as in *English*. And *Al* all, *bal* bal, *vallen* to fall, found as the *English* words *Shall*, *dalliance*: Also *Hans* differs but little from the *English* pronunciation.

AA. Sounds as *AW*, in *English*, as may be heard in *Gaan* to go, *gaas* sampler, *aam* awm, (a certain wine cask;) read, *Gawn*, *gawze*, *awm*.

AAI. and AAU. are also pronounced broad, as in the word *Fraai* fine or handsome, *zaait* soweth, *maaijen* to mow, *blaauw* blew, *staauw* faint; *graauwen* to snarl.

AE. Is the old spelling for *AA*. But now the best spellers use it to express the sound of the *English* *A* in the word *lady*, as may be heard in the words *Paerd* horse, *staert* tail, *kaers* candle, for which some will write *Peerd*, *steert*, *keers*: thò it must be confessed that the former is much better.*

AI. Is heard in the word *Kaizer* Emperor, which however generally is written *Keyzer* or *Keizer*, and hath almost the sound which is heard in the *English* word *Eye*, and in the old spelling it is used for *Aai*, but very improperly.

AU. In the old spelling stands for *AW* in *English*.

C. Was formerly used as in *English* promiscuously for *C* and *K*; but now it is almost rejected; only in some few words it remains still in use, as *Ceel* scrowl or bill, *cieraad* ornament, *ciersel* attire, *cyfer* cipher; which yet some will spell, *Seel*, *sieraad*, *siersel*, *syfer*.

CH. Is pronounced somewhat alike to the *G*. when it comes at the end of a Syllable, as *Ach* alas, *recht* right, *licht* light, *doch* thò, *lucht* air; say *ag*, *regt*, *ligt*, *dog*, *lugt*.

E. Is often pronounced as *EA* in *English*, as in the words *Cedel* bill or note, *weder* weather, *neder* down, *weder* feather, *beker* cup, *leger* army; read *Ceadle*, *weader*, *neader*, *wader*, *beaker*, *leaguer*: But the words *En* and, *hen* them, *ren* run, *lenden* loins, *wel* well, *spel* a pin, *rest* remainder, *vest* the city walls, have the same sound as is heard in the word *Tben*, *when*, *well*, *spell*, *rest*, *vest*; and in the words *Sier* starr, *pers* press, *reddeu* to retrieve, the same sound is heard in *Verse*, *berse*, *ready*.

E. In the end of a word must always be pronounced, but softly, as in *Zonde* sinner, *te gronde* to the bottom, *gaande* going, *staande* standing.

EE. Is always pronounced as *EA* in *English*, as in *Zee* sea, *ree* roe or harbour, *een* one, *been* bone, *heeft* hath, *leeft* liveth, *geeft* giveth, *meer* more, *zeer* very or fore, *leeuw* lion, *meeuw* a gull; read *Zea*, *rea*, *ean*, *bean*, *beast*, &c.

EI. Is much used by many in stead of *EY*, which last nevertheless I must prefer before the former; judging it to come nearest to the pronunciation, if we write *Kleyn* little, *reyn* clean, *leydde* led, *zeyde* said; the sound of which is much alike with the *Y* in *English*, so as it sounds in the word *Eye*.

EU. Is a sound which the *English* have not, and is heard in the words, *Neus* nose, *rens* giant, *deur* dore, *stuur* sturgeon; sounding just like the *French* word *cœur*.

G. Thò standing before *E*, *I*, or *Y*, is almost pronounced as *Gh* in *English*, as *Geel* yellow, *geeven* to give, *gierig* covetous, *gy* thou, *gyzelen* to take for hostage; read, *Gbeal*, *gbeaven*, *gbeerig*, *gby*, *gbyzelen*.

I. Has never the sound of *Y*. as in *Zin* fence, *min* less or love, *kind* child, *blind* blind, *wind* friend, *schip* ship, *wip* swipe; but as *I* in *English* in *Sin*, *ship*, *whip*.

IE. Is pronounced as *EE* in *English*, as in *Zie* see, *drie* three, *lief* dear, *dief* thief, *zien* to see, *wien* whom, *bier* beer, *stier* bull: read *Zee*, *dree*, *leef*, *deef*, *zeen*, *meen*, *beer*, *steer*.

J. Is used as *Y* in *English*, as *Ja* yes, *jok* yoke, *Jan* John; say *yaw*, *jok*, *yan*.

O. Is pronounced differently, as *Oven* oven, *open* open, *over* over, *hoven* gardens, *holen* holes; read *Oaven*, *open*, *oaver*, *hoaven*, *hoalen*: But, *Borst* breast, *dorst* thirst, *worst* saucidge, *dom* dull, *som* sum, *hond* dog, *bont* furr, *zon* sun, *won* got, *most* must, *wolf* wolf, *wolk* cloud, are almost pronounced, *Burst*, *durst*, *wurst*, *dum*, *sun*, *zun*, *wun*, *hund*, *bunt*, *must*, *wulf*, *wulk*. Whereas the words *Hol* hollow, *rol* roll, *golf* wave, *kolf* club, *dolk* dagger, *wolk* people, *kop* cup or head,

isp, shell, *bord* board, *gort* oatmeal, *vos* fox, *ros* red, *zot* fool, *rot* rotten or a rat, *tot* to, *God* God, *dat* rafter or floating, *mot* moth, have a hard sound, like unto the words, *Hollow*, *borrow*, *God*, and ought therefore to be always accented, as I have done all along in my Dictionary *, and other Writings of mine, thò there are hitherto but few Writers that observe it.

O. Is pronounced as *OO* in *English*, as in *Goed* good, *moed* courage, *koel* cool, *stoel* chair, *zoen* kiss, *groen* green, *boer* countryman, *roer* rudder, *zoet* sweet, *moet* must, *roet* foot: read *Good*, *moed*, *cool*, *stoel*, *soen*, *groon*, *boor*, *roor*, *zoot*, *moot*, *root*.

OI. Is used by some instead of *OOI*. but not properly.

OO. Is pronounced as *OA* in *English*, as *Lood* lead, *rood* red, *boor* piercer, *door* through, *goor* fowr, *beor* hearken, *loon* wages, *boon* bean, which are pronounced as these *English* words, *Load*, *road*, *beor*, *boor*, *gore*, *whore*, *loan*, *bone*.

OOI. Is used in the words *Hooi* hay, *mooi* fine, *gooijen* to throw, and has a broad sound, almost as *hoai*.

OU. Is used in *Oud* old, *hout* wood, *stout* bold, *vrouw* woman, and has the same sound as the *English* words, *Crut*, *stout*, *now*, *how*.

S. In the old spelling is generally used instead of *Z*; but most Writers of any note will write now, *Serret* napkin, *simpel* simple, *sissen* to whizz, *siroop* molosses, *suyker* sugar; en *Zand* sand, *zeker* certain, *zee* sea, *zout* salt, *zwaard* sword.

U. Is generally pronounced as in *English*, and when it stands single for *Thee* or *Tou* it is almost pronounced *Ew* or *Ue*. In the words *Dul* mad, *sul* slide, *dun* thin, *punt* point, *zulk* such, *schurfd* itch or itchy, *zuster* sister, *schuttel* platter, is heard the same sound as in these *English* words *Dull*, *run*, *sculk*, *scurf*, *dusky*, *scuttle*. Some also will write *Uren*, *muren*, *duren*, instead of *Uuren* hours, *muren* walls, *duren* to last; but it is very improper.

UE. Was formerly used instead of *UU*, but is grown out of date now.

UI. Is used by several instead of *UY*. writing, *Huis*, *mujs*, *guis*, for *Huys* house, *muys* mouse, *guys* knave: But what good reason they have for it I can't tell, because I look upon it to be quite against all reason; and the same I affirm of *Reis*, *eisch*, *leiden*, *weiden*, instead of *Reys* journey, *eysch* demand, *leiden* to lead, *weyden* to pasture.

UU. Is used in *Uur* hour, *huur* hire, *muur* wall, *vuur* fire, *luuw* calm, *duuw* thrust; which sound is heard in the words to *Dure*, *inure*, *allure*, *new*, *few*.

UY. Is pronounced almost as *OI* in *English*, and is used in the words *Uyl* owl, *vuyl* foul or dirty, *luyden* to howl, *muylen* slippers, *luyd* lowd, *uyt* out, *tuyt* garden; the sound of which words almost agreeth with *Oil*, *moil*, *toil*, *void*, *join*.

Of the P A R T S of S P E E C H .

In the *Dutch*, as well as in other Languages, are eight Parts of Speech, viz. *Noun*, *Pronoun*, *Verb*, *Participle*, *Adverb*, *Conjunction*, *Preposition*, & *Interjection*. Whereunto may be added the *Particle*, *De*, *het*, in *English* the, *Deeze*, *dit* this, *Die*, *dat* that, *Een* a or an, and *Te* to, &c.

Of the P A R T I C L E S .

The *Particles* serve to make a distinction of *Cases* and *Genders*, and are used also in the *Declension* of *Nouns*.

De is of the *Masculine* and *Feminine*, and *Het* of the *Neuter* Gender, which *Particles* are declinable, as may be seen by the following example.

	Sing.	Plur.
Nominative	<i>De</i> and <i>het</i> , The.	<i>N. De</i> , The.
Genitive	<i>Der</i> , <i>der</i> , and <i>van het</i> , Of the.	<i>G. Der</i> , Of the.
Dative	<i>Den</i> , <i>de</i> , <i>der</i> , and <i>aan het</i> , To the.	<i>D. Den</i> , To the.
Accusative	<i>Den</i> , <i>de</i> , <i>het</i> , The.	<i>Ac. De</i> , The.
Ablative	<i>Van den</i> , <i>van de</i> , or <i>van het</i> , From the.	<i>Ab. Van de</i> , From the.

But more of this when we come to the *Declension* of *Nouns*.

The *Particles* *Deez*, *deez*, *dit* This, and *Die*, *dat* That, being properly *Pronouns* will be found among them; however let it be observed, that *Die* and *deez* be of the *Masculine* and *Feminine*, and *Das* and *dit* of the *Neuter* Gender:

E

Nom.

* That hath not been observed in this new Edition, as being thought useless and unnecessary.

Nom.	Een, eene, A or an.	} Note. Een is of the Masculine and Neuter, and Eene of the Feminine Gender.
Gen.	Eens, eenes, eener, Of a or of an.	
Dat.	Eenen, aan eene, To a or to an.	
Acc.	Eenen, eene, een, A or an.	
Abl.	Van eenen, van eene, van een, From a or an	

Concerning the use of the
PARTICLES

De, Die, Deeze, Het, Dat, Dit.

Whereas the English always use the Particles *The, that* and *this* promiscuously before all Nouns, as for instance, *The man, the woman, the horse, the child; That street, that colour, that field, that house; This bird, this way, this beast, this thing;* for which the Dutch say, *De man, de vrouw, het paerd, het kind; Die straat, die koleur, dat veld, dat huys; Deeze vogel, deeze weg, dit beest, dit ding;* it seems an almost unsurmountable difficulty for the English, to learn the right use of these Particles, because there have not yet any sufficient rules been given for it. Which tho' it may seem almost impossible, yet I will offer some general ones, which I do not know to have been observed by any besides my self, and may be of great advantage to the English.

First it must be observed that there are three Genders, viz. The Masculine, Feminine, and Neuter, as appears in the use of our Adjectives and Particles, for we say, *Een groot man*, a great man; *eene groote vrouw*, a great woman; *een groot kind*, a great child; and yet we must acknowledge, that this rule in regard of the Adjectives is defective; because we say *Een goede* (and not *goed*) *Broeder* a good brother, *een goede Zuster* a good sister, and *een goed Wyf* a good wife; so that oftentimes it is somewhat hard to determine whether those Nouns, that require the Particles *De, die, or deeze*, be of the Masculine or Feminine gender; but most certain it is, that the Nouns to which the Particles *Het, dat, or dit* are added, are of the Neuter gender; and therefore the final *E* in the Adjectives, when joined with such words, is generally rejected; for because we say *Het, dat or dit Paerd; Het, dat, or dit Huys; Het, dat or dit Schip; Het, dat or dit Kind;* we also say *Een sterk paerd* a strong horse, *een hoog huys* a high house, *een groot schip* a great ship, *een mooi kind* a fine child, and not *sterke paerd, hooge huys, groote schip, mooie kind*; and because we say *De, die or deeze vogel, De, die or deeze pen*, we never say *een snelt vogel or een styf pen*, but *een snelle vogel* a swift bird, *een styve pen* a stiff pen. However this rule admits of an exception, for we say *het platte land, het groene kussen* &c. yet *een groene kussen* is not good, but it must be *een groen kussen*. And when the Adjective is placed behind a Substantive of the Feminine gender, the final *e* is left off, as if the Substantive was a Neuter, thus, *Eene vrouw groot van vermoogen*, a woman of great ability.

Of N O U N S.

Nouns are words wherewithall things and qualities are named and distinguished, as *een Mensch* a man, *een kind* a child, *een beest* a beast, *een kryd* a herb, *toorn* anger, *beerlykheyd* glory, *gzaad* bad, *zwart* black, *kleyne* little, small, &c.

These Nouns are divided into Substantives and Adjectives.

Substantives are Nouns subsisting of themselves, as *de Hemel* the Heaven, *de Zon* the Sun, *een golf* a wave, *een Hertog* a Duke, *koude* cold, *goedheyd* goodness, *haat* hatred, *nyd* envy.

Adjectives cannot be used alone, as having no perfect signification, unless joined to Substantives, whose form and quality they express, as *Sterk* strong, *zwak* weak, *schoon* clean, *vuyt* foul, *droog* dry, *koud* cold, *hoog* high, *laag* low. But sometimes two Substantives are join'd together, one of which serves for an Adjective, as *een Water-molen* a Water-mill, *een Kerk-dief* a Church-robber, *een Dief-benker* a Hang-man, *een Dienst-knecht* a Man-servant, *regen-water* rain-water, *een Dood-kist* a Coffin, *een Koorn-zolder* a Corn-loft, *een Koorn-kooper* a Corn-merchant. But before I say more of the Adjectives I'll first treat

Of

Of the SUBSTANTIVES a part.

There are severall Substantives that may be called Primitives or Original, from which other Substantives are formed, as

<i>Vis</i> Fish.	<i>Visscher</i> Fisher.	<i>Tuyn</i> Garden.	<i>Tuynier</i> Gardener.
<i>Trompet</i> Trumpet.	<i>Trompetter</i> Trumpeter.	<i>Vogel</i> Bird.	<i>Vogelaar</i> Fowler.
<i>Vraag</i> Question.	<i>Vraager</i> Asker, querist.	<i>Koppel</i> Couple.	<i>Koppelaar</i> Pander.
<i>Holland</i>	<i>Hollander</i> a Hollander, Dutch-man.	<i>Amsterdam</i>	<i>Amsterdammer</i> One born at Amsterdam.

Some there are which end in *schap*, as

<i>Meester</i> Master.	<i>Meesterschap</i> Mastership.	<i>Schout</i> Sheriff.	<i>Schoutschap</i> Sheriffalty.
<i>Vriend</i> Friend.	<i>Vriendschap</i> Friendship.	<i>Maag</i> Kingsman.	<i>Maagschap</i> Relation.
<i>Ridder</i> Knight.	<i>Ridderschap</i> Knighthood.	<i>Broeder</i> Brother.	<i>Broederschap</i> Brotherhood.

Som few end in *ist*, as

<i>Latyn</i> Latin.	<i>Latynist</i> Latinist.	<i>Drogen</i> Drugs.	<i>Drogist</i> Druggist.
---------------------	---------------------------	----------------------	--------------------------

Some end in *dom*, as

<i>Paus</i> Pope.	<i>Pausdom</i> Popery.	<i>Christen</i> Christian.	<i>Christendom</i> Christendom.
<i>Hertog</i> Duke.	<i>Hertogdom</i> Dukedom.	<i>Heyden</i> Heathen.	<i>Heydendom</i> Heathenism.

A great many Substantives are deriv'd from Adjectives, and en in *heyd*, as

<i>Groot</i> Great.	<i>Grootheyd</i> Greatness.	<i>Wit</i> White.	<i>Witheyd</i> Whiteness.
<i>Blind</i> Blind.	<i>Blindheyd</i> Blindness.	<i>Menschelyk</i> Humane.	<i>Menschelykheyd</i> Humanity.
<i>Zwak</i> Weak.	<i>Zwakheyd</i> Weakness.	<i>Rechtvaardig</i> Righteous.	<i>Rechtvaardigheyd</i> Righteousness.

Some end in *te*, as

<i>Dik</i> Thick.	<i>Dikte</i> Thickness.	<i>Groot</i> Big.	<i>Grootte</i> Bigness.
<i>Diep</i> Deep.	<i>Diepte</i> Depth.	<i>Scherp</i> Sharp.	<i>Scherpte</i> Edge, sharpness.
<i>Hoog</i> High.	<i>Hoogte</i> Highness.	<i>Sterk</i> Strong.	<i>Sterkte</i> Strength.
<i>Laag</i> Low.	<i>Laagte</i> Lowness.	<i>Steyl</i> Steep.	<i>Steylste</i> Steepness.

Some Nouns Substantives are form'd from Verbs, as

<i>Eeten</i> to Eat.	<i>Eeter</i> Eater.	<i>Snyden</i> to Cut.	<i>Snyder</i> Cutter, taylor.
<i>Geven</i> to Give.	<i>Geever</i> Giver.	<i>Vliegen</i> to Fly.	<i>Vlieger</i> Flyer, kite.

The most part of the Verbs may also be turned into Nouns, as *Veel spreken vermoeit hem*, Much speaking tires him. *Het zien gaat het hooren te boven*, Seeing is to be preferred before hearing.

Most all Dutch Nouns may be changed into Diminutives, thus.

<i>Boom</i> Tree.	<i>Boomtje</i> or <i>boomken</i> ,	a Little tree.
<i>Kind</i> Child.	<i>Kindtje</i> or <i>kindken</i> ,	a Little child, infant.
<i>Huis</i> House.	<i>Huysje</i> or <i>huysken</i> ,	a Little house.
<i>Boek</i> Book.	<i>Boekje</i> or <i>boekken</i> ,	a Little book.
<i>Rok</i> Coat.	<i>Rokje</i> or <i>roksken</i> ,	a Little coat.
<i>Straat</i> Street.	<i>Straatje</i> ,	a Little street, alley.
<i>Vogel</i> Bird.	<i>Vogeltje</i> or <i>vogelken</i> ,	a Little Bird.
<i>Bel</i> Bell.	<i>Belletje</i> or <i>belleken</i> ,	a Little bell.
<i>Mol</i> Mole.	<i>Molletje</i> ,	a Little mole.
<i>Kam</i> Comb.	<i>Kammetje</i> ,	a Little comb.

E 2

Stent

A Brief and compendious

Stem Voice.	Stemmetje,	a Little or small voice.
Man Man.	Mannetje or manneken,	a Little man or a male.
Pen Pen, pin.	Pennetje;	a Little pin or peg.
Ton Barrel.	Tonnetje or tonneken,	a Little barrel.
Stad City.	Steedtje or stedeken,	a Little city, town.
Wind Wind.	Windtje or windeken,	a Little gale, a small breeze.

Of the GENDER of NOUNS.

The Dutch have three Genders whereby Nouns may be distinguished from one another viz. The Masculine, Feminine and Neuter, of which having already given some instructions where I treated concerning the Particles *De, die, deeze; Het, dat, dit*, the Reader is referred thereto. However since I said there, that it is oftentimes somewhat hard to determine whether a Noun be of the Masculine or Feminine Gender, (for many are of both) I'll lay down here as a general rule, that those Nouns, where the Particle *de* is alter'd into *den* in the Accusative Case, are of the Masculine gender, as *Berg* a Hill, *boom* tree, *vogel* bird, *naam* name, *dood* death, &c. as also that the Genitive of the Masculine and Neuter is *des*, as *des mans* of the man, *des bergs* of the hill, *des booms* of the tree, *des vogels* of the bird, *des lands* of the land, *des huizes* of the house. And that the Genitive of the Feminine is *der*, as *der vrouwe* of the woman, *der Koninginne* of the Queen, *der zee* of the sea, *der wereld* of the world, *der waarheyd*, of the truth, *der dwaalinge* of the error. It is true we say sometimes *des vrouws voorzoon*, the wifes son of the first marriage, *zyn dochters kind*, his daughters child, and *'s werelds eere*, the honour of the world; but it is lookt upon by our best Authors to be irregular.

But it must be confessed, that many Writers amongst us do not observe this distinction, yet our best Authors do, and our Translatours of the Bible have given heed to it. And to satisfy the Learners, this will be demonstrated at large with several examples, when I treat of the Declension, and will be further explained in the description of the Adjectives.

Tho' never any Rules, how to know the Gender of Dutch Nouns, were given by any (that I know of), yet I will venture to lay down some general ones, which may be of a very great help to Learners. Be it observed therefore that,

All Nouns signifying the Doer or Actor of any thing, and ending in *er* or *aar*, as *Aanbanger* adherer, *aanlokker* enticer, *bakker* baker, *brenger* bringer or carrier, *daader* doer, *geever* giver, *handelaar* actor or merchant, *hegelaar* angler, *kakelaar* tattler, *kieser* chooser, *leezer* reader, *maaker* maker, *maakelaar* broker, *neemer* taker, *prediker* preacher, *schepper* creator or drawer, *tapper* tapster, *visscher* fisher, *vechter* fighter, *wagenaar* waggoner, *zinger* singer, &c. are of the Masculine gender and therefore require the Particles, *De, die, or deeze*.

Exc. But words ending in *ster* are generally of the Feminine gender as *Naaister* seamstress, *vryster* a lass, &c. yet *Heester* a shrub, *Meefter* master, *mester* a fattener, *boester* a cougher, *vaster* a faster &c. are of the masculine gender.

All Nouns ending in *heid*, as *Argheyd* cunningness, *behendigheyd* dexterity, *dankbaarheyd* thankfulness, *heyligheyd* holiness, *grootheyd* enormity, *vroomigheyd* piety, *waarheyd* truth, &c. are of the Feminine gender, and require the Particles, *De, die, or deeze*.

All Nouns deriv'd from Verbs, and ending in *ing*, as *Aandryving* promoting, *aanlokking* enticing, *begraaving* burying, *dwaaling* error, *fuseling* trifling, *grondlegging* foundation, *handelng* dealing, *inbeeldng* imagination, *kastydng* chastisement, *naavolng* imitation, *persing* pressing, *reynigng* cleansing, *ruiseling* a buzzing noise, *ruyng* bartering, *soortteering* sorting, *timmering* building, *voering* lining or carrying, *zwymeling* giddiness, &c. are of the Feminine gender, and require the Particles, *De, die, or deeze*.

Whereunto may be added some Nouns ending in *ling*, that are either of the Masculine or Common gender, as *Edelling* gentleman, *leerling* disciple, *steedling* citizen, *sterveling* mortal, *nytwykeling* outcast, which require also the Particles, *De, die, or deeze*.

Nouns terminating in *schap*, as *Boodschap* message, *blydschap* joy, *broederschap* brotherhood, *eygezchap* attribute, *gemeenschap* communion, *maatschap* fellowship, *meesterschap* mastership, *vrindschap* friendship, *Vroedschap* the Common Council, *Ridderschap* knighthood, *rekenfchap* account &c. are generally of the Feminine gender and require the Particles *De, die* or *deeze*. Yet some are excepted from this rule; for we say *het Admiralschap* Admiralship, *het Apostelschap*, Apostleship, *het Burgerschap* Citizens freedom, *het Gercedfchap* Instruments or tools, *het Priesterschap* Priesthood, *het Gezelschap* Company, *het Genootfchap* society, *het Gezantschap* Embassy, *het Schoutfchap* Sheriffalty, *het Maagfchap* kindred, *het Zwagerfchap* affinity, *het Landfchap* Province or Landfkip; for these are of the Neuter gender.

Nouns ending in *ry* or *ny*, as *Boevary* knavery, *guytery* roguery, *huyghelery* hypocrisy, *jaagery* venery, *Kancelery* Chancery, *praatery* talking, *specery* spices, *talmery* tautology, *tovery* witchcraft, *verwary* a dyers workhouse, *gekterny* foolery, *jokkerny* mockery, *flaaverny* slavery, &c. are of the Feminine gender, and require the Particles *De, die, or deeze*.

Nouns terminating in *te*, as *Diepte* depth, *dikte* thickness, *drukte* much business, *geboorte* birth, *flate* shape, *gemeente* church, *grootte* greatness, *gedaante* shape or form, *hoogte* highth, *krazkte* weakness, *laagte* lowness, *moete* pains, *fcherpte* sharpness, *sterkte* strength, *steylte* precipice, *ziekte* sickness, &c. are generally of the Feminine gender, and require the Particles *De, die* or *deeze*.

But the words, *Gebeente* bones, *gedeelte* part, *gedierte* animals, *geraamte* skeleton, *gestoelte* pew, *geleente* precious stones, *gesternt* stars, *gevogelte* fowls, *gebergte* mountains, *geboefte* a roguish crew, *gedarmte* guts or bowels, and perhaps some few more, are of the Neuter gender, and require the Particles *Het, dat* or *dit*.

Nouns terminating in *nis*, as *Behoudenis* safety, *betekenis* signification, *beeldtenis* image, *befnydenis* circumcifion, *ergernis* offence, *erfenis* heritage, *erkentenis* acknowledgement, *gelykenis* likeness, *gevangenis* prison, *kennis* knowledge, *ontroerenis* disturbance, *ontsteltenis* astonishment, *schennis* violation, *vergeffenis* pardon, *vergeetenis* oblivion, &c. are of the Feminine gender, and require the Particles *De, die* or *deeze*. Except *Vonnis* judgement, *Getuygenis* testimony, which are of the Neuter gender.

Nouns ending in *fel*, as *Aanlofsel* allurement, *Affpruyfsel* Derivative, *beduyfsel* signification, *beginsel* beginning, *belefsel* hindrance, *befchuyfsel* fence, *borddufsel* embroidered work, *drakfsel* print, *insteekfsel* an inserted piece, *maakfsel* fabrick, *naaisel* seam, *olfsel* extreme unction, *sondeerfsel* foder, *voofsel* attire, *verdrakfsel* table, *verfoefsel* abomination, *voegfsel* joint, *weeffel* woven work, *zweemsel* likeness, &c. are of the Neuter gender, and require the Particles, *Het, dat* or *dit*. Exc. *Fronfel*, a plait or wrinkle, *ftyfel* starch, *geeffel* a whip, which assume the Particles, *De, die, deeze*.

Nouns ending in *dom* are generally of the Neuter gender, and require the particles *Het, dat* or *dit*, as *Barftom* Bishoprick, *Pausdom* Popery, *Hertogdom* Dukedom, *Christendom* Christendom, *Heydenftom* Heathenifm, *Heyligdom* Sanctuary, *Joodendom* Judaicifm, *Menschedom* mankind, *Vorftendom* Principality.

But *Eygedom* Property, *Maagdom* Maidenhead, *Rykdom* riches, *Onderdom* age, *Vrydom* Freedom, *Wardom* growth, and *Weedom* pain, are of the Masculine gender, and require the particles *De, die, or deeze*.

All Diminutives which formerly did terminate in *ken*, but now generally in *tje*, or *je*, as *Mannetje* a little man, *muntje* a little basket, *vrouwetje* a little woman, *wyffe* a little wife, *huysje* a little house, *fschepje* a little ship, *paerdje* a little horse, *vogeltje* a little bird, &c. are of the Neuter gender, and require the Particles, *Het, dat* or *dit*.

All Verbs of the Infinitive Mood, when used instead of Substantives, are of the Neuter Gender, as *het gaen*, the going, *het drinken*, the drinking, *het eeten*, the eating or the victuals, *het fpreeken* the speaking.

To these Rules I shall add, that when we will express the Female, we use the Terminations *ster, in, er*; as for instance, to turn the words *Man* man, *vrind* friend, *beer* bear, *leeuw* lion, *koopman* buyer, *maaker* maker, *praater* talker, *bedelaar* begger, *vryer* batchelor, *leeraar* teacher, *meester* master, *martelaar* martyr, into the Feminine gender, we say *Mannin* woman, *vrindin* a woman friend, *beerin* a fema's bear, *leuwin* a lioness, *koopster* a she buyer, *maakster* a she maker, *praaster* a talkative woman or girl, *bedelaarster* or *bedelares* a she begger, *vryfter* a lass or spinster, *leeraares* a woman teacher, *meesteres* mistress, *martelaares* a woman martyr.

Whereunto may be added these following words :

Konig King.	Koninyu Queen.	Prins Prince.	Prinfses Princess.
Herog Duke.	Hertogin Dutcheff.	Keyzer Emperor.	Keyzerin Emprefs.
God God.	Godin or Godes Goddeff.	Priester Priest.	Priesterin Priesteffs.
	Profeet Prophet.	Profeetefs Propheteffs.	

Some are Irregular in respect of this rule, as

Man Man.	Vrouw Woman.
Juyen Boy.	Meysje Girl.
Nesf a He-cousin, nephew.	Nicht a She-cousin, neece.
Knecht a Man servant.	Meyd a Maid servant.

Hengst a Stone-horse.
Ren a Male dog.
Kater a He-cat.
Hert a Deer, buk.
Rammelaar a Buck-rabbit.
Haan a Cock.

Merry a Mare.
Teef a Bitch.
Kat a She-cat.
Hinde a Doe, hind.
Voedster a Doe rabbit.
Hen, boen a Hen.

Of the NUMBER of the Nouns.

Numbers are twofold, *Singular* and *Plural*: and most Nouns terminate their Plurals in *en* or *n*, some also in *s*, and some in both. However *Monosyllables* end always in *en*, Except *Kok* Cook, *koks* cooks; and *Maat* when it signifies *fellow*, for then the Plural is *Maats*; but if it stands for *Measure*, then the Plural is *Maaten*; so *Boot* a Boat and *Breast-jewel*, *Boots* Boats, *Booten* Breast-jewels.

Nouns making their Plurals in *en* are as followeth.

<i>Gat</i> Hole.	<i>Gaten</i> Holes.	<i>Vat</i> Vessel.	<i>Vaten</i> Vessels.
<i>Kruyd</i> Herb.	<i>Kruyden</i> Herbs.	<i>Brood</i> Loaf.	<i>Brooden</i> Loaves.
<i>Zoon</i> Son.	<i>Zoonen</i> Sons.	<i>Slot</i> Lock.	<i>Sloten</i> Locks.
<i>Hand</i> Hand.	<i>Handen</i> Hands.	<i>Aal</i> Eel.	<i>Aalen</i> Eels.
<i>Been</i> Leg.	<i>Beenen</i> Legs.	<i>Lot</i> Lot.	<i>Loten</i> Lots.
<i>Muur</i> Wall.	<i>Muuren</i> Walls.	<i>Slang</i> Snake.	<i>Slangen</i> Snakes.
<i>Ketting</i> Chain.	<i>Kettingen</i> Chains.	<i>Gebed</i> Prayer.	<i>Gebeden</i> Prayers.
<i>Gebod</i> Command.	<i>Geboden</i> Commandements.	<i>Olifant</i> Elephant.	<i>Olifanten</i> Elephants.
<i>Omgang</i> Circuit, proceffion.	<i>Omgangen</i> Circuits, proceffions.		

Likewise all Nouns ending in *ing*, as

<i>Draaijing</i> Turning.	<i>Draaijingen</i> Turnings.
<i>Beweeging</i> Motion.	<i>Beweegingen</i> Motions.
<i>Reyniging</i> Cleanfing.	<i>Reynigingen</i> Cleanfings.
<i>Wederspreeking</i> Gainfaying.	<i>Wederspreekingen</i> Gainfayings.
<i>Leerling</i> Difciple.	<i>Leerlingen</i> Difciples.
<i>Sterveling</i> Mortal.	<i>Stervelingen</i> Mortals.

Some of these that make the plural in *en*, double their last letter, as

<i>Bed</i> Bed.	<i>Bedden</i> Beds.	<i>Gek</i> Fool.	<i>Gekken</i> Fools.
<i>Brug</i> Bridge.	<i>Bruggen</i> Bridges.	<i>Rok</i> Coat.	<i>Rokken</i> Coats.
<i>Bus</i> Box.	<i>Busfen</i> Boxes.	<i>Pot</i> Pot.	<i>Potten</i> Pots.
<i>Knop</i> Bud.	<i>Knoppen</i> Buds.	<i>Zak</i> Bag.	<i>Zakken</i> Bags.
<i>Lip</i> Lip.	<i>Lippen</i> Lips.	<i>Trak</i> Step, stair.	<i>Trappen</i> Stairs, steps.
<i>Bril</i> Spectacles.	<i>Brillen</i> More than one pair of Spectacles.	<i>Ball</i> Ball.	<i>Ballen</i> Balls.

Those that end in *f* generally change that letter in *v*, as

<i>Lyf</i> Body.	<i>Lyven</i> Bodies.	<i>Hof</i> Garden, court.	<i>Hoven</i> Gardens, courts.
<i>Graf</i> Grave.	<i>Graven</i> Graves.	<i>Dief</i> Thief.	<i>Dieven</i> Thieves.
<i>Gaaf</i> Gift.	<i>Gaaven</i> Gifts.	<i>Wolf</i> Wolf.	<i>Wolven</i> Wolves.
<i>Huyf</i> Coif.	<i>Huyven</i> Coifs.	<i>Wyf</i> Wife.	<i>Wyven</i> Wives.

Exc. *Bef* Band, *Beffen* Bands, *Mof* Muff, *Moffen* Muffs, *Straf* Punishment, *Straffen* Punishments.Those that end in *s*, have the Plural generally in *zen*, as

<i>Blaas</i> Bladder.	<i>Blaazen</i> Bladders.	<i>Glafs</i> Glafe.	<i>Glazen</i> Glaffes.
<i>Dooz</i> Box.	<i>Doozen</i> Boxes.	<i>Rooz</i> Rose.	<i>Roozen</i> Rofes.
<i>Huyz</i> Houfe.	<i>Huyzen</i> Houfes.	<i>Muyz</i> Moufe.	<i>Muyzen</i> Mice.

Exc.

Exc. *Bus* Box, *Busfen* Boxes, *Kus* Kifs, *Kuffen* Kiffes.Words ending in *er* of *aar* and *el* terminate in the Plural in *s* and *en*, as

<i>Vader</i> Father.	<i>Vaders</i>	and	<i>Vaderen</i> , Fathers.
<i>Broeder</i> Brother.	<i>Broeders</i>	and	<i>Broederen</i> , Brethren.
<i>Zuster</i> Sifter.	<i>Zusters</i>	and	<i>Zusteren</i> , Sifters.
<i>Meester</i> Master.	<i>Meesters</i>	and	<i>Meesteren</i> , Masters.
<i>Vervolger</i> Perfecutor.	<i>Vervolgers</i>	and	<i>Vervolgeren</i> , Perfecutors.
<i>Schryver</i> Writer.	<i>Schryvers</i>	and	<i>Schryveren</i> , Writers.
<i>Leeraar</i> Teacher.	<i>Leeraars</i>	and	<i>Leeraaren</i> , Teachers.
<i>Minnaar</i> Lover.	<i>Minnaars</i>	and	<i>Minnaaren</i> , Lovers.
<i>Distel</i> Thistle.	<i>Distels</i>	and	<i>Distelen</i> , Thiftles.
<i>Appel</i> Apple.	<i>Appels</i>	and	<i>Appelen</i> , Apples.
<i>Tafel</i> Table.	<i>Tafels</i>	and	<i>Tafelen</i> , Tables.
<i>Geffel</i> Whip.	<i>Geffels</i>	and	<i>Geffelen</i> , Whips.
<i>Vogel</i> Bird.	<i>Vogels</i>	and	<i>Vogelen</i> , Birds.
<i>Dekfel</i> Cover.	<i>Dekfels</i>	and	<i>Dekfelen</i> , Covers.

To these may be added *Keten* Chain, *ketens* an *ketenen* chains, *Schepen* a Justice, *Schepens* or *Schepenen* Justices, *Jongen* boy, *jongens*, *jongers* boys, and *jongeren* lads or difciples. Yet it ought to be noted, tho' it is not observed fo generally, that moft of these Plurals in *s* are properly the *Nominatives*, and those in *en* the *Genitives*; and *Datives*, or *Ablatives*.

Diminutives make their Plurals to end in *s*, as

<i>Hondje</i> a Little dog.	<i>Hondjes</i> Little dogs.
<i>Steenje</i> a Little stone.	<i>Steenjes</i> Little stones.
<i>Panneken</i> a Little pan.	<i>Pannekens</i> Little pans.
<i>Boomken</i> a Little tree.	<i>Boomkens</i> Little trees.
<i>Kindje</i> } a Little child.	<i>Kindertjes</i> } Little children.
<i>Kindken</i> }	<i>Kinderkens</i> }

Nouns ending in *e* have their Plural in *en*, as

<i>Boode</i> Messenger.	<i>Booden</i> Messengers.
<i>Henne</i> H-n.	<i>Hennen</i> Hens.
<i>Heere</i> Lord.	<i>Heeren</i> Lords.
<i>Zee</i> Sea.	<i>Zeeën</i> Sea.
<i>Reyze</i> Journey.	<i>Reyzen</i> Journeys, voyages.
<i>Stede</i> Town.	<i>Steden</i> Towns, cities.
<i>Offerande</i> Offering.	<i>Offeranden</i> Offerings.

But of these there are but few; although formerly it was very usual to say in the Nominative, *Bedde*, *menfche*, *spyze*, *motte*, *padde*, *graave*, *vrouwe*. Yet now we say *Bed* Bed, *menfch* man, *spys* meat, *pad* toad, *graaf* earl, *vrouw* woman, using the other in the *Genitive* or *Dative*, or it may be in the *Ablative* Case.

Nouns ending in *heyd* alter their Singular into *beden* in the Plural, as *Boosheyd* wickedness, *boosbeden* wickednesses, *uytmuntendheyd* excellency, *uytmuntendbeden* excellencies.

Some Nouns are Irregular in the Plural by increasing their Syllables, as

Volk People, *Volken* and *volkeren* Nations.

<i>Been</i> Bone.	<i>Beenderen</i> Bones.	for	<i>Beenen</i> signifies Leggs.
<i>Blad</i> Leave.	<i>Bladen</i> or <i>Bladeren</i> Leaves.		<i>Hoenderen</i> Hens.
<i>Gemoed</i> Mind.	<i>Gemoederen</i> Minds.		<i>Ey</i> Egg.
<i>Kind</i> Child.	<i>Kinderen</i> Children.		<i>Kalf</i> Calf.
			<i>Kalveren</i> Calves.

Rad

Rad Wheel. Raderen Wheels. Lam Lamb. Lammeren Lambs.
Lied Song. Liederen Songs. Reden Discours. Redenen Discourses, reasons.
Rund Bullock. Runderen Bullocks.

Land Land, country. Landen Countries. Landeryen Lands, farms.
Stad City. Steden Cities. } are also Irregular.
Schip Ship. Schepen Ships.
Leer Doctrine. Leeringen Doctrines.

Severall Nouns have no Plural number, as

Kaf Chaf. Pik Pitch. Pekel Pickel. Rogge Ry.
Vlas Flax. Gras Grass. Honig Hony. Zout Salt.

Some few Nouns want the Singular number, as

Hersenen Brains. Ounders Parents. Lieden Folks.

Of the DECLENSION.

Nouns are Declined Singularly and Plurally, with six Cases, Viz. the Nominative, Genitive, Dative, Accusative, Vocative and Ablative:

The Nominative being betokened by *een*, *de* or *het*, giveth the name and signification of the Noun, and comes before the Verb, answering to the question *who* or *what*, as *De Koning komt*, The King cometh.

The Genitive being known by the tokens *des* or *der*, answereth to the question *whose* or *whereof*, as *Des Konings goedertierenheyd*, The clemency of the King; *Het zaad der vrouwe*, the seed of the woman.

The Dative is known by the token *den*, *der*, or *aan de*, and answereth to the question *to whom* or *to what*, as *De zaak is den Koning en der Koninginne voorgedragen*, The matter is proposed to the King and the Queen.

The Accusative dependeth from the Verb, and may be known by the tokens *den* or *de*, answering to the question *whom* or *what*, as *Zy hebben den Koning en de Koningin gezien*, They have seen the King and the Queen.

The Vocative is known by calling or speaking to, as *O Koning*, O King.

The Ablative may be known by the token *van den* or *van de*, as *Daar is een order gekomen van den Koning en de Koninginne*, There is an order come from the King and the Queen.

Note that *van* signifieth both *of* and *from*; *of* when it serves to the Genitive, and *from* when applied to the Ablative Case; which will best be learned by use.

Be it also observ'd, that *den* in the Dative case is Masculine, and *der* Feminine: and also *den* in the Accusative Masculine, and *de* Feminine.

Thus it appears that the chiefest variation in the Declining of Dutch Nouns is made by the Particles that are placed before them. Yet most Nouns admit some distinct terminations, as the following Examples will shew.

Singular.

Plural.

Nom. <i>De Man, de mensch</i> The Man.	Nom. <i>De Mannen, de menschen</i> The men.
Gen. <i>Des Mans, des menschen</i> Of the man.	Gen. <i>Der Mannen, der menschen</i> Of the men.
Dat. <i>Den Man, den mensche</i> To the man.	Dat. <i>Den Mannen, den or aan de menschen</i> To the men.
Acc. <i>Den Man, den mensch</i> The Man.	Acc. <i>De Mannen, de menschen</i> The Men.
Voc. <i>O Man, o mensch</i> O Man.	Voc. <i>O Mannen, o menschen</i> O Men.
Abl. <i>Van den Man, van den mensche</i> From the man.	Abl. <i>Van de Mannen, van de Menschen</i> From the men.

Sing.

Plur.

Nom. <i>De Heer or Heere</i> the Lord.	Nom. <i>De Heeren</i> The Lords.
Gen. <i>Des Heeren</i> Of the Lord.	Gen. <i>Der Heeren</i> Of the Lords.
Dat. <i>Den Heere</i> To the Lord.	Dat. <i>Den Heeren</i> To the Lords.

Acc.

Acc. *Den Heer* the Lord.
Voc. *O Heer or Heere* O Lord.
Abl. *Van den Heere* From the Lord.

Acc. *De Heeren* The Lords.
Voc. *O Heeren* O Lords.
Abl. *Van de Heeren* From the Lords.

Sing.

Plur.

Nom. *De Vader* The Father.
Gen. *Des Vaders or van den Vader* Of the Father.
Dat. *Den Vader* To the Father.
Acc. *Den Vader* The Father.
Voc. *O Vader* O Father.
Abl. *Van den Vader* From the Father.

Nom. *De Vaders* The Fathers.
Gen. *Der Vaders* Of the Fathers.
Dat. *Den Vaders* To the Fathers.
Acc. *De Vaders* The Fathers.
Voc. *O Vaders* O Fathers.
Abl. *Van de Vaders* From the Fathers.

Sing.

Plur.

Nom. *De Hond* The Dog.
Gen. *Des Honden or van den hond* Of the Dog.
Dat. *Den Hond or aan den hond* To the Dog.
Acc. *Den Hond* The Dog.
Voc. *O Hond* O Dog.
Abl. *Van den Hond* From the Dog.

Nom. *De Honden* The Dogs.
Gen. *Der or van de Honden* Of the Dogs.
Dat. *Den or aan de Honden* To the Dogs.
Acc. *De Honden* The Dogs.
Voc. *O Honden* O Dogs.
Abl. *Van de Honden* From the Dogs.

Sing.

Plur.

Nom. *De Boom* The Tree.
Gen. *Des Booms or van den boom* Of the Tree.
Dat. *Den Boom or aan den Boom* To the Tree.
Acc. *Den Boom* The Tree.
Voc. *O Boom* O Tree.
Abl. *Van den Boom* From the Tree.

Nom. *De Boomen* The Trees.
Gen. *Der or van de Boomen* Of the Trees.
Dat. *Den or aan de Boomen* To the Trees.
Acc. *De Boomen* The Trees.
Voc. *O Boomen* O Trees.
Abl. *Van de Boomen* From the Trees.

Sing.

Plur.

Nom. *De Berg* The Mount or Hill.
Gen. *Des Bergs or van den Berg* Of the Mount.
Dat. *Den or aan den Berg* To the Mount.
Acc. *Den Berg* The Mount.
Voc. *O Berg* O Mount.
Abl. *Van den Berg* From the Mount.

Nom. *De Bergen* The Mounts.
Gen. *Der or van de Bergen* Of the Mounts.
Dat. *Den Bergen* To the Mounts.
Acc. *De Bergen* The Mounts.
Voc. *O Bergen* O Mounts.
Abl. *Van de Bergen* From the Mounts.

Sing.

Plur.

Nom. *De Naam* The Name.
Gen. *Des Naams or van den naam* Of the Name.
Dat. *Den Naame* To the Name.
Acc. *Den Naam* The Name.
Voc. *O Naam* O Name.
Abl. *Van den Naame* From the Name.

Nom. *De Naamen* The Names.
Gen. *Der or van de Naamen* Of the Names.
Dat. *Den Naamen* To the Names.
Acc. *De Naamen* The Names.
Voc. *O Naamen* O Names.
Abl. *Van de Naamen* From the Names.

Note. *Zon* the Sun, which seemeth to be of the Masculine Gender, is nevertheless of the Feminine, and hath in the Genitive *der Zonne*.

F

Declen-

Declension of Nouns of the Feminine Gender.

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Vrouw</i> The Woman.		Nom. <i>De Vrouwen</i> The Women.	
Gen. <i>Der Vrouwe</i> Of the Woman.		Gen. <i>Der Vrouwen</i> Of the Women.	
Dat. <i>Der Vrouwe</i> or <i>aan de Vrouwe</i> To the Woman.		Dat. <i>Den Vrouwen</i> To the Women.	
Acc. <i>De Vrouw</i> The Woman.		Acc. <i>De Vrouwen</i> The Women.	
Voc. <i>O Vrouw</i> or <i>Vrouwe</i> O Woman.		Voc. <i>O Vrouwen</i> O Women.	
Abl. <i>Van de Vrouwe</i> From the Woman.		Abl. <i>Van de Vrouwen</i> From the Women.	

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Dochter</i> The Daughter.		Nom. <i>De Dochters</i> The Daughters.	
Gen. <i>Der Dochter</i> or <i>'s dochters</i> Of the Daughter.		Gen. <i>Der Dochteren</i> Of the Daughters.	
Dat. <i>Der</i> or <i>aan de dochter</i> To the Daughter.		Dat. <i>Den Dochteren</i> To the Daughters.	
Acc. <i>De Dochter</i> The Daughter.		Acc. <i>De Dochters</i> or <i>dochteren</i> The Daughters.	
Voc. <i>O Dochter</i> O Daughter.		Voc. <i>O Dochters</i> O Daughters.	
Abl. <i>Van de Dochter</i> From the Daughter.		Abl. <i>Van de Dochteren</i> From the Daughters.	

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Wereld</i> The World.		N. <i>Werrelden</i> Worlds.	
Gen. <i>Der Wereld</i> or <i>van de wereld</i> Of the World.		Note. The other	
Dat. <i>Der</i> or <i>aan de Wereld</i> To the World.		Cases in the Plural	
Acc. <i>De Wereld</i> The World.		Number not being	
Voc. <i>O Wereld</i> O World.		usual, are therefore	
Abl. <i>Van de Wereld</i> From the World.		omitted.	

Sing.		Plur.	
N. <i>De Waarheid</i> The Truth.		N. <i>De Waarheden</i> The Truths.	
G. <i>Der Waarheid</i> or <i>van de waarheid</i> Of the Truth.		G. <i>Der</i> or <i>van de Waarheden</i> Of the Truths.	
D. <i>Der</i> or <i>aan de Waarheid</i> To the Truth.		D. <i>Den Waarheden</i> To the Truths.	
A. <i>De Waarheid</i> The Truth.		A. <i>De Waarheden</i> The Truths.	
V. <i>O Waarheid</i> O Truth.		V. <i>O Waarheden</i> O Truths.	
A. <i>Van de Waarheid</i> From the Truth.		A. <i>Van de Waarheden</i> From the Truths.	

And so all other Nouns ending in *heid*.

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Dwaaling</i> The Error.		Nom. <i>De Dwaalingen</i> The Errors.	
Gen. <i>Der</i> or <i>van de Dwaalinge</i> Of the Error.		Gen. <i>Der</i> or <i>van de Dwaalingen</i> Of the Errors.	
Dat. <i>Der</i> or <i>aan de Dwaalinge</i> To the Error.		Dat. <i>Den Dwaalingen</i> To the Errors.	
Acc. <i>De Dwaaling</i> The Error.		Acc. <i>De Dwaalingen</i> The Errors.	
Voc. <i>O Dwaaling</i> O Error.		Voc. <i>O Dwaalingen</i> O Errors.	
Abl. <i>Van de Dwaalinge</i> From the Error.		Abl. <i>Van de Dwaalingen</i> From the Errors.	

Thus all other Nouns ending in *ing*, Except those in *ling*, as *Leerling*, &c. who are of the Masculine or Common gender, forming the Genitive thus, *Des Leerlings*, the Dative *Den* or *aan den Leerling*, the Accusative *Den Leerling*, and the Ablative *Van den Leerling*.

Sing.

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Kennisse</i> The Knowledge.		This Noun wants the Plural; but	
Gen. <i>Der Kennisse</i> Of the Knowledge.		<i>Gevangenis</i> Prison, <i>Belydenis</i> Pro-	
Dat. <i>Der Kennisse</i> or <i>aan de kennisse</i> To the Knowledge.		fession and <i>Gelykenis</i> Similitude or Pa-	
Acc. <i>De Kennis</i> The knowledge.		rable, are in the Plural <i>Gevangenissen</i>	
Voc. <i>O Kennis</i> O Knowledge.		<i>Belydenissen</i> and <i>Gelykenissen</i> ; and	
Abl. <i>Van de Kennisse</i> From the Knowledge.		thus are all other Nouns ending in	

nis declined.

Nouns ending in *schap* have in the Genitive *der* and *des*, as *Des gezelschaps* of the company, *Der vriendschap* of the friendship.

Nouns Feminine terminating in *ry*, *ny*, and *te*, have in the Genitive, *Der* as Nom. *de Tovery* the Witchcraft, *de Slaaverny* the Slavery. Gen. *der Toverye* of the Witchcraft, *der Slaavernye* of the Slavery, and likewise *der Geboorte* of the Birth, *der Gemeente* of the Church. But the Neuter *Gebeente*, hath *des gebeente* of the bones.

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Afgoderye</i> The Idolatry.		Nom. <i>De Afgoderyen</i> The Idolatries.	
Gen. <i>Der Afgoderye</i> Of the Idolatry.		Gen. <i>Der</i> or <i>van de Afgoderyen</i> Of the Idolatries.	
Dat. <i>Der</i> or <i>aan de Afgoderye</i> To the Idolatry.		Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Afgoderyen</i> To the Idolatries.	
Acc. <i>De Afgoderye</i> The Idolatry.		Acc. <i>De Afgoderyen</i> The Idolatries.	
Voc. <i>O Afgoderye</i> O Idolatry.		Voc. <i>O Afgoderyen</i> O Idolatries.	
Abl. <i>Van de Afgoderye</i> From the Idolatry.		Abl. <i>Van de Afgoderyen</i> From the Idolatries.	

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Voogdes</i> the Tutorefs or Governess.		Nom. <i>De Voogdesfen</i> The Tutoreffes.	
Gen. <i>Der</i> or <i>van de Voogdesse</i> Of the Tutorefs.		Gen. <i>Der Voogdesfen</i> Of the Tutoreffes.	
Dat. <i>Der</i> or <i>aan de Voogdesse</i> To the Tutorefs.		Dat. <i>Den Voogdesfen</i> To the Tutoreffes.	
Acc. <i>De Voogdes</i> The Tutorefs.		Acc. <i>De Voogdesfen</i> The Tutoreffes.	
Voc. <i>O Voogdes</i> O Tutorefs.		Voc. <i>O Voogdesfen</i> O Tutoreffes.	
Abl. <i>Van de Voogdesse</i> From the Tutorefs.		Abl. <i>Van de Voogdesfen</i> From the Tutoreffes.	

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Herderin</i> The Shepherdess.		In the Plural it hath	
Gen. <i>Der</i> or <i>van de Herderinne</i> Of the Shepherdess.		<i>Herderinnen</i> through-	
Dat. <i>Der</i> or <i>aan de Herderinne</i> To the Shepherdess.		out all the cases.	
Acc. <i>De Herderin</i> The Shepherdess.			
Voc. <i>O Herderin</i> O Shepherdess.			
Abl. <i>Van de Herderinne</i> From the Shepherdess.			

Sing.		Plur.	
Nom. <i>De Stad</i> The City.		Nom. <i>De Steden</i> The Cities.	
Gen. <i>Der Stad</i> or <i>stede</i> , <i>'s Stads</i> } Of the City.		Gen. <i>Der</i> or <i>van de Steden</i> Of the Cities.	
or <i>van de Stad</i>		Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Steden</i> To the Cities.	
Dat. <i>Aan de Stad</i> or <i>der Stede</i> To the City.		Acc. <i>De Steden</i> The Cities.	
Acc. <i>De Stad</i> The City.		Voc. <i>O Steden</i> O Cities.	
Voc. <i>O Stad</i> O City.		Abl. <i>Van de Steden</i> From the Cities.	
Abl. <i>Van de Stad</i> From the City.			

Maan the Moon, and *Star* Starr, have in the Genitive, *der Maane* and *der Starre*.

Declension of Nouns of the Neuter Gender.

Sing.		Plur.	
Nom. <i>Het Wyf</i> The Wife or Woman.		Nom. <i>De Wyven</i> The Wives or Women.	
Gen. <i>Des Wyfs</i> or <i>van het Wyf</i> Of the Wife.		Gen. <i>Der</i> or <i>van de Wyven</i> Of the Wives.	

A Brief and compendious

Dat. <i>Aan 't Wyf</i> or <i>den Wyve</i> To the Wife.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Wyven</i> To the Wives.
Acc. <i>Het Wyf</i> The Wife.	Acc. <i>De Wyven</i> The Wives.
Voc. <i>O Wyf</i> O Wife.	Voc. <i>O Wyven</i> O Wives.
Abl. <i>Van het Wyf</i> or <i>van den wyve</i> From the Wife.	Abl. <i>Van de Wyven</i> From the Wives.

Sing.

Nom. <i>Het Lyf</i> The Body.	Nom. <i>De Lyven</i> The Bodies.
Gen. <i>Des Lyfs</i> of the Body.	Gen. <i>Der Lyven</i> Of the Bodies.
Dat. <i>Aan het Lyf</i> or <i>aan den Lyve</i> To the Body	Dat. <i>Den</i> or <i>aan den Lyven</i> To the Bodies.
or on the body.	Acc. <i>De Lyven</i> The Bodies.
Acc. <i>Het Lyf</i> The Body.	Voc. <i>O Lyven</i> O Bodies.
Voc. <i>O Lyf</i> O Body.	Abl. <i>Van de Lyven</i> From the Bodies.
Abl. <i>Van het Lyf</i> From the Body; <i>In den Lyve</i>	
In the Body.	

Sing.

Nom. <i>Het Kind</i> The Child.	Nom. <i>De Kinderen</i> or <i>Kinders</i> The Children.
Gen. <i>Des Kinds</i> or <i>van het Kind</i> Of the Child.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Kinderen</i> Of the Children.
Dat. <i>Den Kinde</i> or <i>aan het Kind</i> To the Child.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Kinderen</i> To the Children.
Acc. <i>Het Kind</i> The Child.	Acc. <i>De Kinderen</i> The Children.
Voc. <i>O Kind</i> O Child.	Voc. <i>O Kinderen</i> O Children.
Abl. <i>Van het Kind</i> or <i>van Kinde</i> From the Child.	Abl. <i>Van de Kinderen</i> From the Children.

Sing.

Nom. <i>Het Volk</i> The People or Nation.	Nom. <i>De Volken</i> or <i>Volkeren</i> The People or Nations.
Gen. <i>Des Volks</i> or <i>van het Volk</i> Of the People.	Gen. <i>Der Volkeren</i> or <i>van de Volken</i> Of the People.
Dat. <i>Den Volke</i> or <i>aan het Volk</i> To the People.	Dat. <i>Den Volken</i> or <i>aan de Volkeren</i> To the People.
Acc. <i>Het Volk</i> The People.	Acc. <i>De Volken</i> or <i>Volkeren</i> The People.
Voc. <i>O Volk</i> O People or Nation.	Voc. <i>O Volken</i> or <i>Volkeren</i> O People or Nations.
Abl. <i>Van het Volk</i> or <i>van den Volke</i> From the People.	Abl. <i>Van de Volken</i> or <i>Volkeren</i> From the People.

Sing.

Nom. <i>Het Gemoed</i> The Mind.	Nom. <i>De Gemoederen</i> The Minds.
Gen. <i>Des Gemoeds</i> or <i>van 't Gemoed</i> Of the Mind.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Gemoederen</i> Of the Minds.
Dat. <i>Aan 't Gemoed</i> To the Mind.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Gemoederen</i> To the Minds.
Acc. <i>Het Gemoed</i> The Mind.	Acc. <i>De Gemoederen</i> The Minds.
Voc. <i>O Gemoed</i> O Mind.	Voc. <i>O Gemoederen</i> O Minds.
Abl. <i>Van het Gemoed</i> From the Mind.	Abl. <i>Van de Gemoederen</i> From the Minds.

Sing.

Nom. <i>Het Land</i> The Country or Land.	Nom. <i>De Landen</i> The Countries.
Gen. <i>Des Lands</i> or <i>van het Land</i> Of the Country.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Landen</i> Of the Countries.
Dat. <i>Den Lande</i> or <i>aan 't Land</i> To the Country.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Landen</i> To the Countries.
Acc. <i>Het Land</i> The Country.	Acc. <i>De Landen</i> The Countries.
Voc. <i>O Land</i> O Country.	Voc. <i>O Landen</i> O Countries.
Abl. <i>Van het Land</i> , en <i>In den Lande</i> From the Country	Abl. <i>Van de Landen</i> From the Countries.
and In the Country.	

Sing.

Nom. <i>Het Huys</i> The House.	Nom. <i>De Huizen</i> The Houses.
Gen. <i>Des Huizes</i> or <i>van het Huys</i> Of the House.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Huizen</i> Of the Houses.

Dat.

Dat. <i>Den Huize</i> or <i>aan het Huys</i> To the House.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Huizen</i> To the Houses.
Acc. <i>He: Huys</i> The House.	Acc. <i>De Huizen</i> The Houses.
Voc. <i>O Huys</i> O House.	Voc. <i>O Huizen</i> O Houses.
Abl. <i>Van het Huys</i> or <i>van den Huize</i> } From the House.	Abl. <i>Van de Huizen</i> From the Houses.

Note. *Ten huize* signifies At the house, and *t'huys* at home.

Sing.

Nom. <i>Het Schip</i> The Ship.	Nom. <i>De Schepen</i> The Ships.
Gen. <i>Des Schips</i> or <i>van het Schip</i> Of the Ship.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Schepen</i> Of the Ships.
Dat. <i>Aan het Schip</i> or <i>den Schepe</i> To the Ship.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Schepen</i> To the Ships.
Acc. <i>Het Schip</i> The Ship.	Acc. <i>De Schepen</i> The Ships.
Voc. <i>O Schip</i> O Ship.	Voc. <i>O Schepen</i> O Ships.
Abl. <i>Van het Schip</i> From the Ship.	Abl. <i>Van de Schepen</i> From the Ships.
<i>te Schepe</i> in the Ship.	

Sing.

Nom. <i>Het Gedeelte</i> The Part.	Nom. <i>De Gedeelten</i> The Parts.
Gen. <i>Des Gedeeltes</i> or <i>van het Gedeelte</i> Of the Part.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Gedeelten</i> Of the Parts.
Dat. <i>Aan het Gedeelte</i> To the Part.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Gedeelten</i> To the Parts.
Acc. <i>Het Gedeelte</i> The Part.	Acc. <i>De Gedeelten</i> The Parts.
Voc. <i>O Gedeelte</i> O Part.	Voc. <i>O Gedeelten</i> O Parts.
Abl. <i>Van het Gedeelte</i> From the Part.	Abl. <i>Van de Gedeelten</i> From the Parts.

Sing.

Nom. <i>Het Beginfel</i> or <i>Begin</i> The Beginning.	Nom. <i>De Beginfels</i> or <i>beginfels</i> The Beginnings.
Gen. <i>Des Beginfels</i> , or } Of the Beginning.	Gen. <i>Der</i> or <i>van de Beginfels</i> Of the Beginnings.
<i>begin</i> or <i>van 't Beginfel</i> }	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Beginfels</i> To the Beginnings.
Dat. <i>Aan 't Beginfel</i> or <i>begin</i> To the Beginning.	Acc. <i>De Beginfels</i> The Beginnings.
Acc. <i>Het Beginfel</i> or <i>begin</i> The Beginning.	Voc. <i>O Beginfels</i> O Beginnings.
Voc. <i>O Beginfel</i> or <i>begin</i> O Beginning.	Abl. <i>Van de Beginfels</i> From the Beginnings.
Abl. <i>Van het Beginfel</i> } From the Beginning	
or <i>begin</i> , and } and in the Beginning.	
<i>in den Beginne,</i> }	

And so other Nouns ending in *fel*.

Sing.

Nom. <i>Het Vogeltje</i> The little Bird.	Nom. <i>De Vogeltjes</i> The little Birds.
Gen. <i>Des Vogeltjes</i> or } Of the little Bird or	Gen. <i>Der Vogeltjes</i> Of the little Birds.
<i>'t Vogeltjes</i> } the little Bird's.	Dat. <i>Den</i> or <i>aan de Vogeltjes</i> To the little Birds.
Dat. <i>Aan het Vogeltje</i> To the little Bird.	Acc. <i>De Vogeltjes</i> The little Birds.
Acc. <i>Het Vogeltje</i> The little Bird.	Voc. <i>O Vogeltjes</i> O little Birds.
Voc. <i>O Vogeltje</i> O little Bird.	Abl. <i>Van de Vogeltjes</i> From the little Birds.
Abl. <i>Van 't Vogeltje</i> From the little Bird.	

Note. That the Particle *des* or *van het* is often omitted with the *Diminutives* in the *Genitive*, as *'t Vrouwjes man* the little womans husband, *'t scheepjes zeyl* the sail of the little ship.

I have been some what prolix in giving Examples of *Declension*, because other *Dutch Grammars* do not give sufficient instructions concerning the variations of the Cases. I shall now proceed to the description.

Of the ADJECTIVES in particular.

Adjectives have severall terminations, as

<i>Lang</i> Long.	<i>Kort</i> Short.	<i>Groot</i> Great.	<i>Kleyn</i> Little, small.
<i>Breed</i> Broad.	<i>Small</i> Narrow.	<i>Hoog</i> High.	<i>Laag</i> Low.
<i>Stout</i> Bold.	<i>Bloode</i> Cowardous.	<i>Glad</i> Smooth.	<i>Oneffen</i> Rough.
<i>Blyd</i> Glad.	<i>Bedroefd</i> Sorry, sad.	<i>Dik</i> Thick.	<i>Dun</i> Thin.

Some, being derived from *Verbs*, end in *lyk*, as

<i>Verkoopelyk</i> Salable.	} from {	<i>Verkoopen</i> to Sell.
<i>Tastelyk</i> Palpable.		<i>Tasten</i> to Handle.
<i>Verfoeijelyk</i> Abominable.		<i>Verfoeijen</i> to Abominate.
<i>Wenschelyk</i> Desirable.		<i>Wenschen</i> to Wish.

And some end in *baar*, as

<i>Beloonbaar</i> Rewardable.	} from {	<i>Beloonen</i> to Reward.
<i>Betaalbaar</i> Solvable.		<i>Betaalen</i> to Pay.
<i>Beschimmelbaar</i> Subject to moulding.		<i>Beschimmelen</i> to Mould.
<i>Bevriesbaar</i> That which can freeze up.		<i>Bevriezen</i> to Freeze up.
<i>Eetbaar</i> Edible, fit to be eaten.		<i>Eeten</i> to Eat.
<i>Handelbaar</i> Tractable.		<i>Handelen</i> to Handle, treat.
<i>Kenbaar</i> That which may be known.		<i>Kennen</i> to Know.
<i>Leverbaar</i> Fit to be delivered.		<i>Leveren</i> to Deliver.
<i>Verdeedigbaar</i> Defensible.		<i>Verdeedigen</i> to Defend.
<i>Vruchtbaar</i> Fruitfull.		<i>Vrucht</i> Fruit.
<i>Verstaanbaar</i> Intelligible.		<i>Verstaan</i> to Understand.
<i>Wisselbaar</i> Exchangeable.	<i>Wisselen</i> to Exchange.	

Severall that are deriv'd from *Substantives* end also in *lyk*, as

<i>Broederlyk</i> Brotherly.	} from {	<i>Broeder</i> Brother.
<i>Geeftelyk</i> Spiritual.		<i>Geeft</i> Spirit.
<i>Gevaarlyk</i> Dangerous.		<i>Gevaar</i> Danger.
<i>Godlyk</i> Godly, divine.		<i>God</i> God.
<i>Ligbaamlyk</i> Bodily.		<i>Ligbaam</i> Body.
<i>Lieflyk</i> Lovely.		<i>Liefde</i> Love.
<i>Redelyk</i> Reasonable.		<i>Reden</i> Reason.

Some end in *sch*, as

<i>Aardsch</i> Earthly.	} from {	<i>Aarde</i> Earth.
<i>Grootsch</i> Lofty, superbous.		<i>Groot</i> Great, big.
<i>Hemelsch</i> Heavenly.		<i>Hemel</i> Heaven.
<i>Heydensch</i> Heathenish.		<i>Heyden</i> Heathen.
<i>Kindsch</i> Childish.		<i>Kind</i> Child.
<i>Hoofdsch</i> Courtlike.		<i>Hof</i> Court.

Severall end in *dig*, *lig*, *rig*, *tig*, *zig*, as

<i>Bloedig</i> Bloudy.	} from {	<i>Bloed</i> Bloud.
<i>Moedig</i> Courageous.		<i>Moed</i> Courage.
<i>Aardig</i> Pretty, quaint.		<i>Aardt</i> Nature, humor.
<i>Voordeelig</i> Profitable.		<i>Voordeel</i> Profit.
<i>Kortswylig</i> Sportful.		<i>Kortswyl</i> Pastime.
<i>Distelig</i> Thorny, intricate.		<i>Distel</i> Thistle.
<i>Yverig</i> Zealous.		<i>Yver</i> Zeal.

Slikrig

<i>Slikrig</i> Dirty.	} from {	<i>Slik</i> Dirt.
<i>Haairig</i> Hairy.		<i>Haair</i> Hair.
<i>Luchtig</i> Airy.		<i>Lucht</i> Air.
<i>Magtig</i> Mighty.		<i>Magt</i> Might.
<i>Vernuftig</i> Witty, ingenious.		<i>Vernuft</i> Wit.
<i>Klagtig</i> Complaining.		<i>Klagte</i> Complaint.
<i>Layzig</i> Loufy.		<i>Luyt</i> Loufe.
<i>Vliezig</i> Fleecy.		<i>Vlies</i> Fleece.

Some end in *zaam*, as

<i>Arbeydzaam</i> Laborious.	} from {	<i>Arbeyd</i> Labour.
<i>Deugdzaam</i> Virtuous.		<i>Deugd</i> Virtue.
<i>Groeyzaam</i> Well-growing.		<i>Groey</i> Growth.
<i>Heylzaam</i> Salutiferous.		<i>Heyl</i> Hail, salvation.
<i>Minzaam</i> Loving, kind.		<i>Min</i> Love.
<i>Raadzaam</i> Advisable.		<i>Raad</i> Advice.

Some end in *en*, as

<i>Aarden</i> Earthen.	} from {	<i>Aarde</i> Earth.
<i>Gouden</i> Golden.		<i>Goud</i> Gold.
<i>Houten</i> Wooden.		<i>Hout</i> Wood.
<i>Wollen</i> Woollen.		<i>Wol</i> Wool.

Some end in *achtig*, as

<i>Diefachtig</i> Thievish.	} from {	<i>Dief</i> Thief.
<i>Kinderachtig</i> Childish.		<i>Kind</i> Child.
<i>Waterachtig</i> Waterish.		<i>Water</i> Water.
<i>Zoetachtig</i> Sweetish.		<i>Zoet</i> Sweet.

Some end in *loos*, signifying the want of a thing, as

<i>Baardeloos</i> Beardless.	} from {	<i>Baard</i> Beard.
<i>Handeloos</i> Without hands, unhandy.		<i>Hand</i> Hand.
<i>Hoofdeloos</i> Without head, headless.		<i>Hoofd</i> Head.
<i>Kinderloos</i> Without children.		<i>Kind</i> Child.
<i>Naameloos</i> Nameless.		<i>Naam</i> Name.
<i>Troosteloos</i> Comfortless.		<i>Troost</i> Comfort.
<i>Vruchteloos</i> Invain, fruitless.		<i>Vrucht</i> Fruit.
<i>Zinneloos</i> Senseless.		<i>Zin</i> Sense.

A great many *Adjectives* admit the Preposition *on*, if the matter requires it, as

<i>Onbedocht</i> Inconsiderate.	<i>Ongekemd</i> Uncombed.
<i>Onbehoorlyk</i> Indecent.	<i>Ongeleerd</i> Unlearned.
<i>Onbemind</i> Unbeloved.	<i>Ongemeen</i> Not common.
<i>Onbeschaamd</i> Impudent.	<i>Ongenood</i> Not invited.
<i>Oneyndelyk</i> Infnit, endless.	<i>Onrustig</i> Unquiet.
<i>Onfeylbaar</i> Infallible.	<i>Onzeker</i> Uncertain.

Of the GENDER and DECLENSION of the *Adjectives*.

The *Adjectives* have three *Genders*, Masculine, Feminine, and Neuter, as

Masc.	Fem.	Neut.
<i>Groote, groot</i>	<i>Groote.</i>	<i>Groot</i> Great.
<i>Goede, goed</i>	<i>Goede.</i>	<i>Goed</i> Good.

Heft

A Brief and compendious

Masc.
 Heylige, heylig
 Koude, koud
 Reyne, reyn
 Raauwe, raauw
 Stoute, stout
 Zoete, zoet

Fem.
 Heylige.
 Koude.
 Reyne.
 Raauwe.
 Stoute.
 Zoete.

Neut.
 Heylig Holy.
 Koud Cold.
 Reyn Pure, clean.
 Raauw Raw.
 Stout Bold, stout.
 Zoet Sweet.

Een groot man a great man, eene groote vrouw, a great woman, een groot beest a great beast, een goede naam a good name, eene goede dochter a good daughter, een goed huys a good house, een raauwe visch a raw fish, eene raauwe vrucht a raw fruit, het raauw vleesch the raw flesh.

Thus the Adjectives ought to be distinguished in the Genders; and yet in speaking and vulgar writing it is not so punctually observed, and many will add the *n* even to the Nominative Case especially in the Particle *de*, or *die*, putting *den* or *dien* instead thereof; which is a very great error, that is carefully avoided by our best Authors: for thō it be good Dutch to say *Ik zag dien vroomen man gisteren*, I saw that honest man yesterday, yet is very bad Dutch (wherever may be the prevalent custom in some places) to say *Dien vroomen man heeft het gezegd*, (instead of *die vroomen man*, &c.) That honest man told it.

Yet if the Particle *een* preceeds, we say *een vroom man*; but if the particle *de* be used, it must be *de vroomen man*.

Obs. Although this be the naturall difference of the Genders in the Adjectives, yet it must be observed, that even *Feminine Adjectives*, when placed behind the *Substantive*, cast of the final *e*, as *Het is een groote stad* It is a great city, and *Die stad is groot* That city is great. The like is to be said of the Plurall in *e*, as *Waaren ryke luyden* They were rich people, and *Die luyden waaren ryk* Those people were rich.

It is also to be noted, that thō we say *Een sterk man*, a Strong man, yet using the Particle *de*, we always say, *de sterke man*; the like happens oftentimes in the *Neuter*; for thō we say *Een groot land* a great country, yet we say also *Dat groote schaaap* that great sheep; And when we use the *Superlative* we generally say *het grootste land*, the greatest country, *het zwaarste werk*, the hardest work; but when the Adjective is transplaced, the *e* is rejected; as *Welk land is 't grootste*, which country is the greatest? Since the *Adjectives* are also Declinable, I shall set down Examples of *Declension* of each Gender.

Sing.		Plur.	
Nom. Een Vroom or de Vroomen Man	An or the Honest Man.	Nom. De Vroomen Mans or Mannen,	The Honest Men.
Gen. Eens or des Vroomen Mans	Of an or of the Honest Man.	Gen. Der Vroomen Mannen,	Of the Honest Men.
Dat. Eenem or den Vroomen Man	To an or to the Honest Man.	Dat. Den Vroomen Mannen,	To the Honest Men.
Acc. Eenem or den Vroomen Man	An or the Honest Man.	Acc. De Vroomen Mannen,	The Honest Men.
Voc. O Vroomen Man	O Honest Man.	Voc. O Vroomen Mannen,	O Honest Men.
Abl. Van eenem or van den Vroomen Man,	From an or from the Honest Man.	Abl. Van de Vroomen Mannen,	From the Honest Men.

But when Adjectives are turned into Substantives, as *Overste* a Superior or Chief-man, and *Geestelyke* or *Kerkelyke*, a Clergy-man, they are declined as Substantives.

Sing.		Plur.	
Nom. De Overste, The Superiour.	Nom. De Oversten, The Superiours.		
Gen. Des Oversten, Of the Superiour.	Gen. Der Oversten, Of the Superiours.		
Dat. Den Overste, To the Superiour.	Dat. Den Oversten, To the Superiours.		
Acc. Den Overste, The Superiour.	Acc. De Oversten, The Superiours.		
Voc. O Overste, O Superiour.	Voc. O Oversten, O Superiours.		
Abl. Van de Overste, From the Superiour.	Abl. Van de Oversten, From the Superiours.		

Sing.		Plur.	
Nom. De groene Boom The green Tree.	Nom. De groene Boomen The green Trees.		
Gen. Des groenen Booms or van den groenen Boom	Gen. Der groene Boomen Of the green Trees.		
	Dat. Den groenen Boomen To the green Trees.		

Dat. Den groenen Boom To the green Tree.	Acc. De groene Boomen The green Trees.
Acc. Den groenen Boom The green Tree.	Voc. O groene Boomen O green Trees.
Voc. O groene Boom O green Tree.	Abl. Van de groene Boomen From the green Trees.
Abl. Van den groenen Boom From the green Tree.	

Sing.		Plur.	
Nom. De waare Kerk The true Church.	Nom. De waare Kerken The true Churches.		
Gen. Der or van de waare Kerke Of the true Church.	Gen. Der waare Kerken Of the true Churches.		
Dat. Der or van de waare Kerke To the true Church.	Dat. Den waaren Kerken To the true Churches.		
Acc. De waare Kerk The true Church.	Acc. De waare Kerken The true Churches.		
Voc. O waare Kerk O true Church.	Voc. O waare Kerken O true Churches.		
Abl. Van de waare Kerk From the true Church.	Abl. Van de waare Kerken From the true Churches.		

Sing.		Plur.	
N. Het vruchtbaar Land The fruitfull Country.	N. De vruchtbaare Landen The fruitfull Countries.		
G. Des vruchtbaaren Lands Of the fruitfull Country.	G. Der vruchtbaare Landen Of the fruitfull Countries.		
D. Den vruchtbaaren Lande To the fruitfull Country.	D. Den vruchtbaaren Landen To the fruitfull Countries.		
A. Het vruchtbaar Land The fruitfull Country.	A. De vruchtbaare Landen The fruitfull Countries.		
V. D vruchtbaar Land O fruitfull Country.	V. O vruchtbaare Landen O fruitfull Countries.		
A. Van den vruchtbaaren Lande From the fruitfull Country.	A. Van de vruchtbaare Landen From the fruitfull Countries.		

Of the COMPARISON of Adjectives.

There are three degrees of Comparison, called the Positive, Comparative and Superlative. The Positive betokeneth the thing meerly as it is, without any addition, as *Ryk* Rich. The Comparative heightens the sense, as *Ryker* Richer. The Superlative exceeds in the highest degree, as *Rykst* or *rykste* Richest. The Comparative is expressed by adding *er* and sometimes *der* to the Positive, as *Groot, grooter, Groot, greater; Wys, wyzer, Wise, wiser; Ver, verder, Far, farther.* And the Superlative is formed by joining *st* or *ste* to the Positive, as *Groot, grootst* or *grootste; Grootest.* It is very usual to prefix *aller* to the Superlative, the more to heighten its sense as *de Allerwyfste* the Wisest of all. Hence the following Examples are formed.

Positive.	Comparative.	Superlative.
Hoog High.	Hooger Higher.	Hoogst, allerhoogst Highest, most high.
Koud Cold.	Kouder Colder.	Koudst, allerkoudst Coldest.
Lang Long, tall.	Langer Longer, taller.	Langst, allerlangst Longest, tallest, the longest or tallest of all.

Positive.	Comparative.	Superlative.
Magtig Mighty.	Magtiger Mightier.	Magtigste, allermagtigste Mightiest.
Oud Old, ancient.	Ouder Older, more ancient.	Oudste, alleroudste Oldest, eldest.
Zoet Sweet.	Zoeter Sweeter.	Zoetste, zoetst Sweetest.

But some Adjectives are irregular, and compared thus.

Positive.	Comparative.	Superlative.
Goed Good.	Beter Better.	Best, allerbeste Best, best of all.
Quaad Bad.	Quaader, erger Worse.	Quaadst, ergst Worst.
Veel Much, many.	Meerder, meer More.	Meest, meest Most.

OF PRONOUNS.

A *Pronoun* is a part of speech generally put for a *Noun*, used in shewing, relating, asking, &c. And since Pronouns are also Declined, it will be necessary to exemplify their various Declensions, under their severall species.

DEMONSTRATIVES

do shew a person or thing to be, as

Sing.	Plur.
Nom. <i>Ik</i> I.	Nom. <i>Wy</i> We.
Gen. <i>Myns</i> or <i>Myner</i> Of me.	Gen. <i>Onzer</i> Of us.
Dat. <i>Aan my</i> or <i>My</i> To me.	Dat. <i>Aan ons</i> or <i>Ons</i> To us.
Acc. <i>My</i> Me.	Acc. <i>Ons</i> Us.
Abl. <i>Van my</i> From me.	Abl. <i>Van ons</i> From us.
	Plur.
	Nom. <i>Gylieden</i> Ye.
	Gen. <i>Ulieden</i> Of you.
	Dat. <i>Aan ulieden</i> or <i>Ulieden</i> To you.
	Acc. <i>Ulieden</i> You.
	Abl. <i>Van ulieden</i> From you.

Sing.	Plur.
Nom. <i>Hy</i> He.	Nom. <i>Zy</i> They.
Gen. <i>Zyns</i> or <i>zyner</i> His or of him.	Gen. <i>Hunner</i> , <i>haarer</i> Of them or their.
Dat. <i>Hem</i> , <i>zich</i> , or <i>aan hem</i> To him.	Dat. <i>Hun</i> , <i>aan hen</i> , or <i>aan haar</i> To them.
Acc. <i>Hem</i> , <i>zich</i> Him.	Acc. <i>Hen</i> , <i>haar</i> , <i>ze</i> Them.
Abl. <i>Van hem</i> , <i>van zich</i> From him.	Abl. <i>Van hen</i> , or <i>van haar</i> From them.

Note. *Haar*, when is a *Possessive*, is in vulgar speaking and writing used promiscuously both with regard to men and women; but our best Authors apply it onely either to women, or to *Nouns* that are of the *Feminine gender*.

Sing.	Plur.
Nom. <i>Zy</i> She.	Nom. <i>Zy</i> They.
Gen. <i>Haarer</i> or <i>baars</i> Of her.	Gen. <i>Haarer</i> Of them or theirs.
Dat. <i>Haar</i> or <i>aan haar</i> To her.	Dat. <i>Aan haar</i> , or <i>baar</i> To them.
Acc. <i>Haar</i> Her.	Acc. <i>Haar</i> Them.
Abl. <i>Van haar</i> From her.	Abl. <i>Van haar</i> From them.

Severall of the following *Pronouns* are Masculine, Feminine and Neuter, as may be seen by the terminations.

Sing.	Plur.
Nom. <i>Deez</i> , <i>deeze</i> , <i>dit</i> This.	Nom. <i>Deeze</i> These.
Gen. <i>Deezes</i> , <i>deezes</i> , or <i>van deeze</i> , <i>van dit</i> Of this.	Gen. <i>Deezes</i> Of these.
Dat. <i>Deezen</i> , <i>aan deeze</i> , <i>aan dit</i> To this.	Dat. <i>Deezen</i> or <i>aan deeze</i> To these.
Acc. <i>Deezen</i> , <i>deeze</i> , <i>dit</i> , This.	Acc. <i>Deeze</i> These.
Abl. <i>Van deezen</i> , <i>van deeze</i> , <i>van dit</i> , From this.	Abl. <i>Van deeze</i> From these.

Sing.

Sing.	Plur.
Nom. <i>Dit</i> , <i>dat</i> That.	Nom. <i>Die</i> Those, that.
Gen. <i>Dies</i> , <i>dier</i> , <i>van die</i> , <i>van dat</i> , Of that.	Gen. <i>Dier</i> or <i>van die</i> Of that.
Dat. <i>Dien</i> , <i>aan die</i> , <i>aan dat</i> , To that.	Dat. <i>Aan die</i> To those.
Acc. <i>Dien</i> , <i>dat</i> , That.	Acc. <i>Die</i> Those.
Abl. <i>Van dien</i> , <i>van die</i> , <i>van dat</i> , From that.	Abl. <i>Van die</i> From those.

RELATIVES

have reference to somewhat mentioned before, as

Sing.	Plur.
Nom. <i>Het</i> or <i>'t zelve</i> , It, the same.	Nom. <i>Dezelve</i> , They, the same.
Gen. <i>Des zelfs</i> , Its or of it.	Gen. <i>Derzelve</i> , Of them or of the same.
Dat. <i>Aan 't zelve</i> , To it.	Dat. <i>Aan dezelve</i> , To them.
Acc. <i>Het zelve</i> , It.	Acc. <i>Dezelve</i> , Them.
Abl. <i>Van 't zelve</i> , From it.	Abl. <i>Van dezelve</i> , From them.
	Plur.
	Nom. <i>Wie</i> , <i>wat</i> , Who, what.
	Gen. <i>Wiens</i> , <i>wier</i> , <i>van wat</i> , Whose, of what.
	Dat. <i>Wien</i> , <i>aan wien</i> , or <i>aan wat</i> , To whom or what.
	Acc. <i>Wien</i> , <i>wat</i> , Whom, what.
	Abl. <i>Van wien</i> or <i>van wat</i> , From whom or what.

Note. *Wat* is oftentimes used in the Plural Number, as *Wat voor luyden zyn't?* What people are they?

Sing.	Plur.
Nom. <i>Welk</i> , <i>welke</i> , <i>'t welk</i> , Which.	Nom. <i>Welke</i> , Which.
Gen. <i>Welks</i> , <i>welker</i> , <i>van welke</i> , Of which.	Gen. <i>Welker</i> , Of wick.
Dat. <i>Welken</i> or <i>aan welken</i> , <i>aan welke</i> , } To which.	Dat. <i>Aan welken</i> , To which.
	Acc. <i>Welke</i> , Which.
Acc. <i>Welken</i> , <i>welke</i> , <i>welk</i> , Which.	Abl. <i>Van welke</i> , From which.
Abl. <i>Van welken</i> , <i>van welke</i> , <i>van welk</i> , From which.	

Note. The Singular Number of *Welk* is divided into three *Genders*, but the *Plural* admits no variation.

POSSESSIVES

Are such *Pronouns* as betoken some propriety that we enjoy or have right to; and are generally of the *Masculine*, *Feminine*, and *Neuter gender*, after the same manner as the *Adjectives*, as

Sing.	Plur.
Nom. <i>Myn</i> , <i>myne</i> , <i>myn</i> , My, mine.	Nom. <i>Myne</i> , My, mine.
Gen. <i>Myns</i> , <i>mynes</i> or <i>myner</i> , <i>van myn</i> , Of my.	Gen. <i>Myner</i> , <i>van myne</i> , Of my.
Dat. <i>Mynen</i> , <i>aan myne</i> , <i>aan myn</i> , To my.	Dat. <i>Mynen</i> , <i>aan myne</i> , To my.
Acc. <i>Mynen</i> , <i>myne</i> , <i>myn</i> , My.	Acc. <i>Myne</i> , My
Abl. <i>Van mynen</i> , <i>van myne</i> , <i>van myn</i> , From my.	Abl. <i>Van myne</i> , From my.

G 2

Thus

Thus is also Declined *Zyn*, his.

Sing.		Plur.	
Nom.	<i>Ons, onze, ons, Our, ours.</i>	Nom.	<i>Onze, Our, ours.</i>
Gen.	<i>Onzes, onzer or van onze, van ons, Of our.</i>	Gen.	<i>Onzer, van onze, Of our.</i>
Dat.	<i>Onzen, aan onze, aan ons, To our.</i>	Dat.	<i>Onzen, aan onze, To our.</i>
Acc.	<i>Onzen, onze, ons, Our.</i>	Acc.	<i>Onze, Our.</i>
Abl.	<i>Van onzen, van onze, van ons, From our.</i>	Abl.	<i>Van onze, From our.</i>

Sing.		Plur.	
Nom.	<i>Uw, uwe, uw, Thy, thine, or your.</i>	Nom.	<i>Uwe, Thy, thine, your.</i>
Gen.	<i>Uws, uwes or uwer, uws, Of thy, or of your, yours.</i>	Gen.	<i>Uwer, ulieder, Of thy, or of your, yours.</i>
Dat.	<i>Uwen, aan uwe, uw, To thy, or to your.</i>	Dat.	<i>Uwen, aan uwe, To thy, or to your.</i>
Acc.	<i>Uwen, uwe, uw, Thy or your.</i>	Acc.	<i>Uwe, Thy, or your.</i>
Abl.	<i>Van uwen, van uwe, van uw, From thy or from your.</i>	Abl.	<i>Van uwe, From thy, or From your.</i>

Sing.		Plur.	
Nom.	<i>Hun, hunne, hun; and haar, haare, haar, Their.</i>	Nom.	<i>Hunnen, hunnen, hun; and haaren, haare, haar, Their.</i>
Gen.	<i>Hunnes, huns; and haares, haars, Of their.</i>	Gen.	<i>Hunnen, hunnen, hun; and haaren, haare, haar, Their.</i>
Dat.	<i>Hunnen, aan hunne; and haaren, aan haare, To their.</i>	Dat.	<i>Hunnen, aan hunne and haaren or aan haare, To their.</i>
Acc.	<i>Hunnen, hunne, hun; and haaren, haare, haar, Their.</i>	Acc.	<i>Hunne and haare, Their.</i>
Abl.	<i>Van hunnen, van hunne, van hun; and van haaren, van haare, van haar, From their.</i>	Abl.	<i>Van hunne and van haare, From their.</i>

Sing.		Plur.	
Nom.	<i>Hunne and haare, Their.</i>	Nom.	<i>Hunnen, hunnen, hun; and haaren, haare, haar, Their.</i>
Gen.	<i>Hunner and haarer, or van hunne and van haare, Of their.</i>	Gen.	<i>Hunnen, hunnen, hun; and haaren, haare, haar, Their.</i>
Dat.	<i>Hunnen or aan hunne and haaren or aan haare, To their.</i>	Dat.	<i>Hunnen, hunnen, hun; and haaren, haare, haar, Their.</i>
Acc.	<i>Hunne and haare, Their.</i>	Acc.	<i>Hunne and haare, Their.</i>
Abl.	<i>Van hunne and van haare, From their.</i>	Abl.	<i>Van hunne and van haare, From their.</i>

Note. *Hun* is of the *Masculine* and *Neuter*, and *haar* properly of the *Feminine* gender; yet *haar, haare, &c.* are in Common speech and vulgar writing also used as *Masculine*.
Some will use *Heur* for the *Feminine*, which is declined after the same manner.

The Declension of *Zelf* Self.

Sing.		Plur.	
Nom.	<i>Ik zelf or zelve, I my self.</i>	Nom.	<i>Ons zelve, Our selves.</i>
Gen.	<i>Myns zelfs, Of my self.</i>	Gen.	<i>Ons zelver, van ons zelven, Of our selves.</i>
Dat.	<i>Aan my zelven, To my self.</i>	Dat.	<i>Ons zelven, or aan ons zelven, To our selves.</i>
Acc.	<i>My zelven, My self.</i>	Acc.	<i>Ons zelven, Our selves.</i>
Abl.	<i>Van my zelven, From my self.</i>	Abl.	<i>Van ons zelven, From our selves.</i>
			<i>Zichzelven Himself, ones self.</i>

There are also *Indefinite Pronouns* that are declined as the *Adjectives*; and are as followeth.

<i>All, alle, All.</i>	<i>Ander, Another.</i>
<i>Eenige, Any, some.</i>	<i>Sommige, Some.</i>
<i>Een iegelyk, Every one.</i>	<i>Zodaanig, Such.</i>
<i>Iemand, Any one, any body, some body.</i>	<i>Zulk, Such.</i>
<i>Niemand, No body, none.</i>	<i>Zeker, Certain.</i>

OF V E R B S.

A *Verb* is a Part of speech signifying to *Be*, to *do*, or to *suffer*, as *Ik ben* I am, *Ik bemin* I love; *Ik heb* I am hated. They are divided into *Actives*, *Passives*, and *Neutrals*.
Actives betoken the doing of a thing, as *Onderwyzen* to Teach, *Hooren* to hear, *Leezen* to read.
Passives are such whereby a person or thing is moved or some way affected, as *Onderweezen worden* to be taught, *veracht worden* to be despised.
Neutrals signify properly neither action nor passion, as *Vaaren* to be conveyed, *branden* to burn, *schijnen* to shine, *ziek zyn* to be sick.
Verbs are *Personal* and *Impersonal*: *Personal*, as *Ik hoor* I hear, *gy hoort* thou hearest, *hy hoort* he heareth, *wy hooren* we hear, &c. *Impersonal*, as *Men hoort* One hears, *het regent* it rains.
Verbs are also *Conjugated* by several *Moods* and *Tenses*. But since I do not pretend to write a Grammar at large. I don't intend to give a particular description of those *Moods* and *Tenses*; because former Examples of *Conjugation* will sufficiently shew the use of them, and what they are. And since no Dutch word can be *Conjugated* without the help of some *Auxiliary Verbs*, I will make a beginning with the defective Verb *Ik zal* I shall.

THE INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

The Preter-Imperfect Tense.

Sing.		Plur.	
<i>Ik zal</i> I shall.	<i>Wy zullen</i> We shall.	<i>Ik zou</i> or <i>zoude</i> I should.	<i>Wy zouden</i> We should.
<i>Gy zult</i> Thou shalt.	<i>Gylieden zult</i> Ye shall.	<i>Gy zoudt</i> Thou shouldest.	<i>Gylieden zoudt</i> Ye should.
<i>Hy zal</i> He shall.	<i>Zy zullen</i> They shall.	<i>Hy zou</i> or <i>zoude</i> He should.	<i>Zy zouden</i> They should.

Note. This *Verb* hath also an *Infinitive Mood* which it wants in the English, as *Ik heb beloofd het te zullen doen*, I have promised that I'll do it. The like can be said of the Verbs *kunnen*, *moeten* and *moogen*, which may be Englished, *To be able*, *to be forced*; and *to have leave* or *to be permitted*. But in the *Indicative* they agree with the English, as *Ik kan* I can, *Ik moet* I must, *Ik mag* I may.
The *Conjugations* of these *Auxiliar Verbs* may be seen in my *English Grammar*: Yet it is to be noted, that they are not so Defective in Dutch as in English; for since they have not only the *Participles* of the *Present Tense*, as *Konnende*, *moetende*, *moogende*, but also those of the *Preter-perfect tense*, as *Gekonnen*, *gemoeten*, *gemoogen*, they take to them the *Auxiliar Verb hebben*, as *Ik heb gekonnen*, I have been able; *Ik heb gemoeten*, I was or have been forced; *Ik heb gemoogen*, I had leave, or I have been permitted.

The next *Auxiliar Verb* is *Hebben* to Have; which is *Conjugated* thus.

THE INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Sing.		Plur.	
<i>Ik heb</i> I have.	<i>Wy hebben</i> We have.	<i>Ik heb</i> I have.	<i>Wy hebben</i> We have.
<i>Gy hebt</i> Thou hast.	<i>Gylieden hebt</i> Ye have.	<i>Gy hebt</i> Thou hast.	<i>Gylieden hebt</i> Ye have.
<i>Hy heeft</i> He hath.	<i>Zy hebben</i> They have.	<i>Hy heeft</i> He hath.	<i>Zy hebben</i> They have.

The Preter-Imperfect.

Sing.		Plur.	
<i>Ik had</i> I had.	<i>Wy hadden</i> We had.	<i>Ik had</i> I had.	<i>Wy hadden</i> We had.
<i>Gy hadt</i> Thou hadst.	<i>Gylieden hadt</i> Ye had.	<i>Gy hadt</i> Thou hadst.	<i>Gylieden hadt</i> Ye had.
<i>Hy had</i> He had.	<i>Zy hadden</i> They had.	<i>Hy had</i> He had.	<i>Zy hadden</i> They had.

The Preter-perfect.

Sing.
Ik heb gehad I have had.
Gy hebt gehad Thou hast had.
Hy heeft gehad He hath had.

Plur.
Wy hebben gehad We have had.
Gylieden hebt gehad Ye have had.
Zy hebben gehad They have had.

The Preter-pluperfect.

Sing.
Ik had gehad I had had.
Gy hadt gehad Thou hast had.
Hy had gehad He had had.

Plur.
Wy hadden gehad We had had.
Gylieden hadt gehad Ye had had.
Zy hadden gehad They had had.

The Future.

Sing.
Ik zal hebben I shall have.
Gy zult hebben Thou shalt have.
Hy zal hebben He shall have.

Plur.
Wy zullen hebben We shall have.
Gylieden zult hebben Ye shall have.
Zy zullen hebben They shall have.

The Indefinite Tense.

Sing.
Ik zou hebben I should have.
Gy zoudt hebben Thou shouldst have.
Hy zou hebben He should have.

Plur.
Wy zouden hebben We should have.
Gylieden zoudt hebben Ye should have.
Zy zouden hebben They should have.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.
Heb or hebt gy Have or have thou.
Hy hebbe or laat hem hebben Let him have.

Plur.
Hebbenwe or laat ons hebben Have we or let us have.
Hebt gylieden Have ye.
Laat zy hebben Let them have.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present and Imperfect Tense.

Sing.
Dat { Ik hadde } That { I Had
Gy had } Thou hadst
Hy hadde. } He had.

Plur.
Dat { Wy hadden } That { We had
Gylieden hadden } Ye had
Zy hadden. } They had.

The Preter-perfect and Preter-pluperfect Tense.

Sing.
Dat { Ik gehad hadde } That { I had had
Gy gehad had } Thou hadst had
Hy gehad hadde. } He had had.

Plur.
Dat { Wy gehad hadden } That { We had had.
Gylieden gehad hadden } Ye had had.
Zy gehad hadden. } They had had.

The

The Futur.

Sing. { Ik hebben zal } When { I shall have
Gy hebben zult } Thou shalt have
Hy hebben zal. } He shall have.

Plur. { Wy hebben zullen } When { We shall have.
Gylieden hebben zult } Ye shall have.
Zy hebben zullen. } They shall have.

The Second Futur.

Sing. { Ik gehad zal hebben } When { I shall have had
Gy gehad zult hebben } Thou shalt have had
Hy gehad zal hebben. } He shall have had.

Plur. { Wy gehad zullen hebben } When { We } shall
Gyl. gehad zult hebben } Ye } have
Zy gehad zullen hebben. } They } had.

The Third Future.

Sing. { Ik gehad zou hebben } Tho' { I should have had
Gy gehad zou hebben } Thou shouldst have had
Hy gehad zou hebben. } He should have had.

Plur. { Wy gehad zouden hebben } Tho' { We } should
Gyl. gehad zouden hebben } Ye } have
Zy gehad zouden hebben. } They } had.

The INFINITIVE MOOD.

Present. Hebben to Have. Past. Gehad hebben to Have had.
Future. Te zullen hebben To have hereafter.

The Participles.

Present. Hebbende Having. Past. Gehad Had.

The Conjugation of the Verb Substantive Zyn or Weezen to be; which is chiefly used to signify the Passive.

The INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Singular. Ik ben I Am. Wy zyn We are.
Gy bent or zyt Thou art. Gylieden zyt Ye are.
Hy is He is. Zy zyn They are.

The Preter-Imperfect.

Sing. Ik was I was. Wy waaren We were.
Gy waart Thou wast. Gylieden waart Ye were.
Hy was He was. Zy waaren They were.

The

The Preter-perfect.

Sing. Ik ben or heb geweest I have been. Gy bent or hebt geweest Thou hast been. Hy is or heeft geweest He has been.

Plur. Wy zyn or hebben geweest We have been. Gylieden zyt or hebt geweest Ye have been. Zy zyn or hebben geweest They have been.

The Preter-pluperfect.

Sing. Ik was or had geweest I had been. Gy waart or hadt geweest Thou hadst been. Hy was or had geweest He had been.

Plur. Wy waaren or hadden geweest We had been. Gylieden waart or hadt geweest Ye had been. Zy waaren or hadden geweest They had been.

The Future.

Sing. Ik zal zyn or weezen I shall or will be. Gy zult zyn or weezen Thou shalt or wilt be. Hy zal zyn or weezen He shall or will be.

Plur. Wy zullen zyn or weezen We shall or will be. Gylieden zult zyn or weezen Ye shalt or will be. Zy zullen zyn or weezen They shall or will be.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing. Wees gy Be thou. Dat hy zy Let him be.

Plur. Zyn wy or laten wy zyn Be we or let us be. Weest or zyt gylieden Be ye. Laatze zyn Let them be.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present Tense.

Sing. Dat { Ik zy / Gy zyt / Hy zy. } That { I be. / Thou beest. / He be. }

Plur. Dat { Wy zyn / Gylieden zyt / Zy zyn. } That { We be. / Ye be. / They be. }

The Preter-Imperfect.

Sing. Dat { Ik waer / Gy waart / Hy waare. } That { I were. / Thou wert. / He were. }

Plur. Dat { Wy waaren / Gylieden waart / Zy waaren. } That { We were. / Ye were. / They were. }

The Preter-perfect.

Sing. Dat { Ik geweest zy or hebba / Gy geweest zyt or hebt / Hy geweest zy or heeft or hebbe. } That { I have been. / Thou hast been. / He hath been. }

Plur. Dat { Wy geweest zyn or hebben / Gylieden geweest zyt or hebt / Zy geweest zyn or hebben. } That { We have been. / Ye have been. / They have been. }

The

The Preter-perfect.

Sing. { Ik geweest waere or hadde / Gy geweest waert or hadt / Hy geweest waere or hadde. } When { I had been. / Thou hadst been. / He had been. } Als { Wy geweest waaren or hadden / Gylieden geweest waart or hadt / Zy geweest waaren or hadden } When we had been. / When ye had been. / When they had been.

The Future.

Sing. { Ik zyn or weezen zal / Gy zyt or weezen zult / Hy zyn or weezen zal. } if { I shall or will be. / Thou shalt or wilt be. / He shall or will be. } Indien { Wy zyn or weezen zullen / Gyl. zyn or weezen zult / Zy zyn or weezen zullen. } if { We shall or will be. / Ye shall or will be. / They shall or will be. }

The Indefinite Tense.

Sing. Ik zoud zyn or weezen I should be. Gy zoudt zyn or weezen Thou shouldst be. Hy zoud zyn or weezen He should be.

Plur. Wy zouden zyn or weezen We should be. Gylieden zoudt zyn or weezen Ye should be. Zy zouden zyn or weezen They should be.

The INFINITIVE MOOD.

Present. Zyn or weezen To be. Past. Geweest te zyn or hebben To have been. Future. Te zullen zyn or weezen To be hereafter.

The Participle.

Present. Zynde or weezende Being. Past. Geweest zynde or hebbende Having been.

The next Auxiliary Verb is Worden or werden, of which the proper signification is to become or grow, as Wy worden to Become wife, Vet worden to Grow fat: But it being generally used to express the Passive, it may be also English to be, as Bemind werden to Be beloved: Yet a clear distinction may be seen in Ziek zyn to Be sick, and Ziek worden to Grow sick; Ik ben ziek I am sick, Ik wierd ziek I grew sick.

The Conjugation of Worden is as followeth.

The INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Sing. Ik word or werd I become or I am. Gy wordt Thou becomest or thou art. Hy wordt He becomes or he is. Plur. Wy worden We become or are. Gylieden wordt Ye become or are. Zy worden They become or are.

The Preter-Imperfect.

Sing. Ik wierd I became or was. Gy wierdt Thou becamest or wast. Hy wierdt He became or was. Plur. Wy wierden We became or were. Gylieden wierdt Ye became or were. Zy wierden They became or were.

H

The

The Preter-perfect.
The Preter-pluperfect.

Ik ben geworden I am become or I have been, &c.
Ik was geworden I was become or I had been, &c.

The Future.

Sing.
Ik zal worden I shall become or be.
Gy zult worden Thou shalt become or be.
Hy zal worden He shall become or be.

Plur.
Wy zullen worden We shall become or be.
Gylieden zult worden Ye shall become or be.
Zy zullen worden They shall become or be.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.
Wordt gy Be thou.
Dat by worde Let him become.

Plur.
Worden we Let us become.
Wordt gylieden Become ye.
Dat zy worden Let them become.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present tense.
The Preter-Imperfect.
The Preter-perfect
and Pluperfect.
The Future.
The second Future.

Dat ik worde That I become or be, &c.
Dat ik wierde That I became or was, &c.
Toen ik geworden was When I was become or had been, &c.
Als ik worden zal When I shall become or be, &c.
Indien ik worden zal If I should become or be, &c.

The INFINITIVE MOOD.

Worden or *werden* to Become, grow, wax, be.

The Participles.

Wordende Becoming.

Geworden Become.

I'll proceed now to the *Conjugation* of an *Active* and *Passive Verb*, whereby the necessary use of the foregoing *Auxiliar Verbs* will be seen; not intending to trouble my Reader, as some have done, with a Story of four Conjugations, according to the Latin: for since the variation consists chiefly in the *Preter-Imperfect Tense*, all Verbs may be brought well enough to one Conjugation; besides, even that variation is not so regular; that generall Rules sufficiently can be given: for the words *Hoopen* to Hope, *koopen* to buy, *loopen* to run, sound all alike, and yet they differ mightily in the *Preter-Imperfect*, as *Ik hoopte* I hoped, *Ik kofte* I bought, *Ik liep* I run; Likewise, *Zweeten* to Sweat, *meetten* to measure, *weeten* to know, whose *Preter-Imperfect* is, *Ik zweette* or *zweettede* I did sweat, *Ik mat* I measured, *Ik wist* I knew. And therefore the easiest way will be to learn those variations by a frequent and attentive reading, and dayly speaking, if one has occasion to converse with the Dutch. But I shall set down an Example of the Regular Verb *Leeren* to Learn and to teach.

The INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Singular.
Ik leer I learn or teach.
Gy leert Thou learnst.
Hy leert He learns.

Plural.
Wy leeren We learn.
Gylieden leert Ye learn.
Zy leeren They learn.

The

The Preter-Imperfect.

Sing.
Ik leerde I learned.
Gy leerde Thou learnedst.
Hy leerde He learned.

Plur.
Wy leerden We learned.
Gylieden leerdet Ye learned.
Zy leerden They learned.

The Preter-perfect.

Sing.
Ik heb geleerd I have learned.
Gy hebt geleerd Thou hast learned.
Hy heeft geleerd He hath learned.

Plur.
Wy hebben geleerd We have learned.
Gylieden hebt geleerd Ye have learned.
Zy hebben geleerd They have learned.

The Preter-pluperfect.

Sing.
Ik had geleerd I had learned.
Gy hadt geleerd Thou hadst learned.
Hy had geleerd He had learned.

Plur.
Wy hadden geleerd We had learned.
Gylieden hadt geleerd Ye had learned.
Zy hadden geleerd They had learned.

The Future.

Sing.
Ik zal leeren I shall learn.
Gy zult leeren Thou shalt learn.
Hy zal leeren He shall learn.

Plur.
Wy zullen leeren We shall learn.
Gylieden zult leeren Ye shall learn.
Zy zullen leeren They shall learn.

The Indefinite Tense or Second Future.

Sing.
Ik zou leeren I should learn.
Gy zoudt leeren Thou shouldst learn.
Hy zou leeren He should learn.

Plur.
Wy zouden leeren We should learn.
Gylieden zoudt leeren Ye should learn.
Zy zouden leeren They should learn.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.
Leer or *leer gy* Learn or learn thou.
Dat by leere Let him learn.

Plur.
Leeren we Let us learn.
Leert gylieden Learn ye.
Dat zy leeren Let them learn.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

The Present Tense.

Sing.
Dat { *Ik leere* That I learn.
          { *Gy leert* Thou learnest.
          { *Hy leere* He learn.

Plur.
Dat { *Wy leeren* That We learn.
          { *Gylieden leert* Ye learn.
          { *Zy leeren* They learn.

H 2

The

The Preter-Imperfect.

Sing.		Plur.	
Dat {	{ Ik leerde Gy leerde Hy leerde	That {	{ I learned. Thou learnedst. He learned.
Dat {	{ Wy leerden Gylieden leerdet Zy leerden	That {	{ We learned. Ye learned. They learned.

The Preter-perfect.

Sing.		Plur.	
Hoewel {	{ Ik geleerd heb Gy geleerd hebt Hy geleerd heeft	Tho {	{ I have learned. Thou hast learned. He has learned.
Hoewel {	{ Wy geleerd hebben Gyl. geleerd hebt Zy geleerd hebben	Tho {	{ We have learned. Ye have learned. They have learned.

The Preter-pluperfect.

Sing.		Plur.	
Indien {	{ Ik geleerd had Gy geleerd hadt Hy geleerd had	If {	{ I had learned. Thou hadst learned. He had learned.
Indien {	{ Wy geleerd hadden Gyl. geleerd hadt Zy geleerd hadden	If {	{ We had learned. Ye had learned. They had learned.

The Future.

Sing.		Plur.	
Als {	{ Ik leeren zal Gy leeren zult Hy leeren zal	When {	{ I shall learn. Thou shalt learn. He shall learn.
Als {	{ Wy leeren zullen Gyl. leeren zult Zy leeren zullen	When {	{ We shall learn. Ye shall learn. They shall learn.

The Second Future.

Sing.		Plur.	
Toen {	{ Ik leeren zou Gy leeren zoudt Hy leeren zou	When {	{ I should learn. Thou shouldst learn. He should learn.
Toen {	{ Wy leeren zouden Gyl. leeren zoudt Zy leeren zouden	When {	{ We should learn. Ye should learn. They should learn.

The Third Future.

Sing.		Plur.	
Als {	{ Ik geleerd zal hebben Gy geleerd zult hebben Hy geleerd zal hebben	When {	{ I shall have learned. Thou shalt have learned. He shall have learned.
Als {	{ Wy geleerd hebben zullen Gyl. geleerd hebben zult Zy geleerd hebben zullen	When {	{ We shall have learned. Ye shall have learned. They shall have learned.

The Fourth Future.

Schoon ik geleerd zou hebben Tho I should have learned, &c.

The INFINITIVE MOOD.

Present.	Leeren to Learn.
Past.	Geleerd hebben to Have learned.
Future.	Te zullen leeren To learn hereafter.

The Participles.

Present.	Leerende Learning.
Past.	Geleerd Learned or learn'd, or taught.
Future.	Zallende leeren Being to learn hereafter.

Here follows the Passive Verb.

The INDICATIVE MOOD.

The Present Tense.

Singular.		Plurals.	
Ik word geleerd	I am taught.	Wy worden geleerd	We are taught.
Gy wordt geleerd	Thou art taught.	Gylieden wordt geleerd	Ye are taught.
Hy wordt geleerd	He is taught.	Zy worden geleerd	They are taught.

Note. If we use the Verb Ik ben instead of ik word, it generally alters the signification; for to say Hy is geleerd, is as much as He is a learned man, or he is a Schollar.

Sing.		Plur.	
Ik ben geleerd	I am learned or I am taught.	Wy zyn geleerd	We are learned or taught.
Gy bent geleerd	Thou art learned.	Gylieden zyt geleerd	Ye are learned.
Hy is geleerd	He is learned.	Zy zyn geleerd	They are learned.

The Preter-Imperfect.

Sing.		Plur.	
Ik wierd geleerd	I was taught, or became learned.	Wy wierden geleerd	We were taught.
Gy wierdt geleerd	Thou wast taught.	Gylieden wierdt geleerd	Ye were taught.
Hy wierdt geleerd	He was taught.	Zy wierden geleerd	They were taught.

The Preter-perfect.

Sing.		Plur.	
Ik ben geleerd geweest	I have been taught.	Wy zyn geleerd geweest	We have been taught.
Gy bent geleerd geweest	Thou hast been taught.	Gyl. zyt geleerd geweest	Ye have been taught.
Hy is geleerd geweest	He hath been taught.	Zy zyn geleerd geweest	They have been taught.

The Preter-pluperfect.

Sing.		Plur.	
Ik was geleerd geweest	I had been taught.	Wy waaren geleerd geweest	We had been taught.
Gy waart geleerd geweest	Thou hadst been taught.	Gyl. waart geleerd geweest	Ye had been taught.
Hy was geleerd geweest	He had been taught.	Zy waaren geleerd geweest	They had been taught.

The Future.

Sing.		Plur.	
Ik zal geleerd worden	I shall be taught or become learned.	Wy zullen geleerd worden	We shall be taught or become learned.
Gy zult geleerd worden	Thou shalt be taught or become learned.	Gyl. zult geleerd worden	Ye shall be taught or become learned.
Hy zal geleerd worden	He shall be taught or become learned.	Zy zullen geleerd worden	They shall be taught or become learned.

The Second Future.

Ik zou geleerd worden I should be taught, &c.

The IMPERATIVE MOOD.

Sing.

Wordt geleerd Be taught or become learned.

Dat hy geleerd worde Let him be taught or become learned.

Plur.

Wordt gylieden geleerd Be ye taught or become ye learned.

Dat zy geleerd worden Let them be taught or become learned.

The OPTATIVE or SUBJUNCTIVE MOOD.

Sing.

Dat Ik geleerd worde That I be taught.
Gy geleerd wordt That Thou beest taught.
Hy geleerd worde That He be taught.

Plur.

Dat Wy geleerd worden That We be taught.
Gyl. geleerd wordet That Ye be taught.
Zy geleerd worden That They be taught.

The Preter-Imperfect.

Dat ik geleerd wierde That I were taught, &c.

The Preter-perfect.

Indien ik geleerd geweest ben If I have been taught or learned, &c.

The Preter-pluperfect.

Had ik geleerd geweest, or zo ik geleerd geweest hadde, If I had been taught or learned.

The Future.

Als ik geleerd zal worden When I shall be taught, &c.

The Second Future.

Indien ik geleerd zou worden If I should be taught or become learned, &c.

The Third Future.

Als ik geleerd zal geworden zyn When I am grown learned, &c.

The Fourth Future.

Indien ik geleerd zou geworden zyn If I should have been taught, &c.

The INFINITIVE MOOD.

Present. *Geleerd worden* to Be taught, to become learned.
Past. *Geleerd geworden* Become learned.
Future. *Geleerd te zullen worden* To be taught hereafter.

The Participles.

Present. *Geleerd, Taught, learned.* *Geleerd wordende* Being taught.
Past. *Geleerd geworden zynde* Having been taught or being become learned.
Future. *Zullende geleerd worden* Being to be taught or to become learned hereafter.

According to this Conjugation all other Verbs may be conjugated; if it be but observed that the Preter-Imperfect Tense of severall Verbs differs variously: for thò the adding of the termination [*de*] to the Present tense seems to be the most regular way of forming the Preter-Imperfect, as *Ik leer, I learn or teach,*

teach, Ik leerde I learned or taught; yet a great many Verbs form the Preter-Imperfect otherwise, as will be shewn with examples. And the Present tense is formed from the Infinitive by omitting the termination *en* or *n*, as *Hoozen* to hear, *Ik hoor I hear;* *Deelen* to divide, *Ik deel I divide;* *Gelooven* to believe, *Ik geloof I believe;* *Leeven* to live, *Ik leef I live;* *Leezen* to read, *Ik lees I read;* *Beminnen* to love, *Ik bemint I love;* *Kloppen* to knock, *Ik klop I knock;* *Vatten* to take, *Ik vat I take;* *Verrotten* to rot, *Ik verrot I rot;* *Snyden* to cut, *Ik snyd or sny I cut;* *Doen* to do, *Ik doe I do;* *Gaan* to go, *Ik ga I go;* *Staan* to stand, *Ik sta I stand,* &c.

L. The most Regular way of forming the Preter-Imperfect Tense is, as has been said already, by adding *de* to the Present Tense, as

<i>Ik adem I breathe.</i>	<i>Ik ademde I breathed.</i>	<i>Geademd Breathed.</i>	<i>Ademen to Breath.</i>
<i>Ik anker I anchor.</i>	<i>Ik ankerde I anchored.</i>	<i>Geankerd Anchored.</i>	<i>Ankeren to Anchor.</i>
<i>Ik baer I bear.</i>	<i>Ik baarde I brought forth.</i>	<i>Gebaard Born.</i>	<i>Baaren to Bear,bring forth.</i>
<i>Ik bouw I build.</i>	<i>Ik bouwde I builded.</i>	<i>Gebouwd Builded.</i>	<i>Bouwen to Build.</i>
<i>Ik cyfer I cipher.</i>	<i>Ik cyferde I did cipher.</i>	<i>Gecyferd CIPHERED.</i>	<i>Cyferen to Cipher.</i>
<i>Ik daal I descend.</i>	<i>Ik daalde I descended.</i>	<i>Gedaald Descended.</i>	<i>Daalen to Descend.</i>
<i>Ik derf I want.</i>	<i>Ik derfde I wanted.</i>	<i>Gederfd Wanted.</i>	<i>Derven to Want.</i>
<i>Ik dien I serve.</i>	<i>Ik diende I served.</i>	<i>Gediend Served.</i>	<i>Dienen to Serve.</i>
<i>Ik eer I honour.</i>	<i>Ik eerde I honoured.</i>	<i>Geerd Honoured.</i>	<i>Eeren to Honour.</i>
<i>Ik eyndig I finish.</i>	<i>Ik eyndigde I finished.</i>	<i>Geeyndigd Finished.</i>	<i>Eyndigen to Finish.</i>
<i>Ik erf I inherit.</i>	<i>Ik erfde I inherited.</i>	<i>Geerfd Inherited.</i>	<i>Erven to Inherit.</i>
<i>Ik faamroef I defame.</i>	<i>Ik faamroofde I defamed.</i>	<i>Gefamroofd Defamed.</i>	<i>Faanrooven to Defame.</i>
<i>Ik flikker I glitter.</i>	<i>Ik flikkerde I glittered.</i>	<i>Geflikkerd Glittered.</i>	<i>Flikkeren to Glitter.</i>
<i>Ik gier I squeak.</i>	<i>Ik gierde I squeaked.</i>	<i>Gegierd Squeaked.</i>	<i>Gieren to Squeak.</i>
<i>Ik graaw I snarl.</i>	<i>Ik graawde I snarled.</i>	<i>Gegraawwd Snarled.</i>	<i>Graawwen to Snarl.</i>
<i>Ik handel I deal.</i>	<i>Ik handelde I dealt.</i>	<i>Gehandeld Dealed.</i>	<i>Handelen to Deal.</i>
<i>Ik huur I hire.</i>	<i>Ik huurde I hired.</i>	<i>Gehuurd Hired.</i>	<i>Huuren to Hire.</i>
<i>Ik jammer I lament.</i>	<i>Ik jammerde I lamented.</i>	<i>Gejammerd Lamented.</i>	<i>Jammeren to Lament.</i>
<i>Ik kaanw I chew.</i>	<i>Ik kaanwde I chewed.</i>	<i>Gekaanwd Chewed.</i>	<i>Kaanwen to Chew.</i>
<i>Ik klaag I complain.</i>	<i>Ik klaagde I complained.</i>	<i>Geklaagd Complained.</i>	<i>Klaagen to Complain.</i>
<i>Ik leef I live.</i>	<i>Ik leefde I lived.</i>	<i>Geleefd Lived.</i>	<i>Leeven to Live.</i>
<i>Ik luter I refine.</i>	<i>Ik louterde I refined.</i>	<i>Geouterd Refined.</i>	<i>Louteren to Refine.</i>
<i>Ik mazel I have the measles.</i>	<i>Ik mazelde I had the meas.</i>	<i>Gemazeld Had the meas.</i>	<i>Mazelen to Have the meas.</i>
<i>Ik moedig I encourage.</i>	<i>Ik moedigde I encouraged.</i>	<i>Geuoedigd Encouraged.</i>	<i>Moedigen to Encourage.</i>
<i>Ik nader I approach.</i>	<i>Ik naderde I approached.</i>	<i>Genaderd Approached.</i>	<i>Naderen to Approach.</i>
<i>Ik nies I sneeze.</i>	<i>Ik niesde I sneezed.</i>	<i>Geniesd Sneezed.</i>	<i>Niezen to Sneeze.</i>
<i>Ik oordeel I judge.</i>	<i>Ik oordeelde I judged.</i>	<i>Geoordeeld Judged.</i>	<i>Oordeelen to Judge.</i>
<i>Ik ordiner I order.</i>	<i>Ik ordineerde I ordered.</i>	<i>Geordineerd Ordered.</i>	<i>Ordinereen to Order.</i>
<i>Ik pel I peel.</i>	<i>Ik pelde I peeled.</i>	<i>Gepeld Peeled.</i>	<i>Pellen to Peel.</i>
<i>Ik plonder I plunder.</i>	<i>Ik plonderde I plundered.</i>	<i>Geplonderd Plundered.</i>	<i>Plonderen to Plunder.</i>
<i>Ik queel I make melody.</i>	<i>Ik queelde I made melody.</i>	<i>Gequeeld Made melody.</i>	<i>Queelen to Make melody.</i>
<i>Ik quyn I languish.</i>	<i>Ik quynde I languished.</i>	<i>Gequynd Languished.</i>	<i>Quynen to Languish.</i>
<i>Ik rammel I rattle.</i>	<i>Ik rammelde I rattled.</i>	<i>Gerammeld Rattled.</i>	<i>Rammelen to Rattle.</i>
<i>Ik reken I count.</i>	<i>Ik rekende I counted.</i>	<i>Gerekend Counted.</i>	<i>Rekenen to Count.</i>
<i>Ik scheur I tear.</i>	<i>Ik scheurde I tore.</i>	<i>Gescheurd Torn.</i>	<i>Scheuren to Tear.</i>
<i>Ik sluymer I slumber.</i>	<i>Ik sluymerde I slumbered.</i>	<i>Gesluymerd Slumbered.</i>	<i>Sluymeren to Slumber.</i>
<i>Ik tem I tame.</i>	<i>Ik temde I tamed.</i>	<i>Getemd Tamed.</i>	<i>Temmen to Tame.</i>
<i>Ik tuymel I tumble.</i>	<i>Ik tuymelde I tumbled.</i>	<i>Getuymeld Tumbled.</i>	<i>Tuymelen to Tumble.</i>
<i>Ik vloei I flow.</i>	<i>Ik vloeyde I flowed.</i>	<i>Gevloeyd Flown.</i>	<i>Vloeyen to Flow.</i>
<i>Ik vrees I fear.</i>	<i>Ik vreesde I feared.</i>	<i>Gevreesd Feared.</i>	<i>Vreezen to Fear.</i>
<i>Ik waag I venture.</i>	<i>Ik waagde I ventured.</i>	<i>Gewaagd Ventured.</i>	<i>Waagen to Venture.</i>
<i>Ik woon I dwell.</i>	<i>Ik woonde I dwelled.</i>	<i>Gewoond Dwel'd.</i>	<i>Woonen to Dwell.</i>
<i>Ik yld I hasten.</i>	<i>Ik ylde I hastened.</i>	<i>Geyld Hastened.</i>	<i>Ylen to Hasten.</i>
<i>Ik yer I am zealous.</i>	<i>Ik yverde I was zealous.</i>	<i>Geyverd Been zealous.</i>	<i>Yveren to be zealous.</i>
<i>Ik zaai I sow.</i>	<i>Ik zaaide I sowed.</i>	<i>Gezaaid Sown.</i>	<i>Zaaijen to Sow.</i>
<i>Ik zegel I seal.</i>	<i>Ik zegelde I sealed.</i>	<i>Gezegeld Sealed.</i>	<i>Zegelen to Seal.</i>

To these may be added.

<i>Ik jaag</i> I hunt.	<i>Ik jaagde</i> and <i>joeg</i> I hunted.	<i>gejaagd</i> hunted.	<i>jaagen</i> to hunt.
<i>Ik vraag</i> I ask.	<i>Ik vraagde</i> and <i>vroeg</i> I asked.	<i>gevraagd</i> asked.	<i>vraagen</i> to ask.
<i>Ik raad</i> I counsel.	<i>Ik raade</i> and <i>ried</i> I counselled.	<i>geraaden</i> counselled.	<i>raaden</i> to counsel.

II. The next variation is when *te* is added to the *Present Tense*, as

<i>Ik buk</i> I stoop down.	<i>Ik bukke</i> I stooped.	<i>gebukt</i> stooped.	<i>bukken</i> to stoop.
<i>Ik doop</i> I dip.	<i>Ik doopte</i> I dipped.	<i>gedoopt</i> dipped.	<i>doopen</i> to dip.
<i>Ik druk</i> I press.	<i>Ik drukte</i> I pressed.	<i>gedrukt</i> pressed.	<i>drukken</i> to press, print.
<i>Ik eysch</i> I demand.	<i>Ik eyschte</i> I demanded.	<i>geëyscht</i> demanded.	<i>eyschen</i> to demand.
<i>Ik jeer</i> I jeer.	<i>Ik jeerde</i> I jeered.	<i>gejeert</i> jeered.	<i>jeeren</i> to jeer.
<i>Ik gis</i> I guess.	<i>Ik giste</i> I guessed.	<i>gegist</i> guessed.	<i>gissen</i> to guess.
<i>Ik hink</i> I halt.	<i>Ik hinkte</i> I halted.	<i>gehinkt</i> halted.	<i>hinken</i> to halt.
<i>Ik hoop</i> I hope.	<i>Ik hoopte</i> I hoped.	<i>gehoopt</i> hoped.	<i>hoopen</i> to hope.
<i>Het jeukt</i> It itcheth.	<i>Het jeukte</i> It did itch.	<i>gejeukt</i> itched.	<i>jeuken</i> to itch.
<i>Ik jekt</i> I jest.	<i>Ik jekte</i> I jested.	<i>gejekt</i> jested.	<i>jekken</i> to jest.
<i>Ik jelt</i> I yelp.	<i>Ik jelte</i> I yelped.	<i>gejelt</i> yelped.	<i>jeffen</i> to yelp.
<i>Ik kap</i> I chop.	<i>Ik kapt</i> I chopped.	<i>gekapt</i> chopped.	<i>kappen</i> to chop.
<i>Ik lesch</i> I quench.	<i>Ik leschte</i> I quenched.	<i>gelescht</i> quenched.	<i>leschen</i> to quench.
<i>Ik merk</i> I note.	<i>Ik merkte</i> I noted.	<i>gemerkt</i> noted.	<i>merken</i> to note.
<i>Ik naak</i> I approach.	<i>Ik naakte</i> I approached.	<i>genaakt</i> approached.	<i>naaken</i> to approach.
<i>Ik oogst</i> I reap.	<i>Ik oogste</i> I reaped.	<i>geogst</i> reaped.	<i>oogsten</i> to reap.
<i>Ik pas</i> I fit.	<i>Ik paste</i> I fitted.	<i>gepast</i> fitted.	<i>passen</i> to fit.
<i>Ik predik</i> I preach.	<i>Ik predikte</i> I preached.	<i>gepredikt</i> preached.	<i>prediken</i> to preach.
<i>Ik queek</i> I cherish.	<i>Ik queekte</i> I cherished.	<i>gequeekt</i> cherished.	<i>queeken</i> to cherish.
<i>Ik quets</i> I wound.	<i>Ik quetste</i> I wounded.	<i>gequetst</i> wounded.	<i>quetzen</i> to wound.
<i>Ik raak</i> I touch.	<i>Ik raakte</i> I touched.	<i>geraakt</i> touched.	<i>raaken</i> to touch.
<i>Ik schimp</i> I scoff.	<i>Ik schimpte</i> I scoffed.	<i>geschimpt</i> scoffed.	<i>schimpen</i> to scoff.
<i>Ik trots</i> I defy.	<i>Ik trotste</i> I defied.	<i>getrotst</i> defied.	<i>trotzen</i> to defy.
<i>Ik visch</i> I fish.	<i>Ik vischte</i> I fished.	<i>gevischt</i> fished.	<i>vischen</i> to fish.
<i>Ik vloek</i> I curse.	<i>Ik vloekte</i> I cursed.	<i>gevloekt</i> cursed.	<i>vloeken</i> to curse.
<i>Ik wensch</i> I wish.	<i>Ik wenschte</i> I wished.	<i>gewenscht</i> wished.	<i>wenschen</i> to wish.
<i>Ik affize</i> I affize.	<i>Ik affize</i> I affized.	<i>geykt</i> affized.	<i>yken</i> to affize.
<i>Ik zeep</i> I sope.	<i>Ik zeekte</i> I soped.	<i>gezeekt</i> soped.	<i>zeepen</i> to sope.
<i>Ik zwik</i> I sway.	<i>Ik zwikte</i> I swayed.	<i>gezwikt</i> swayed.	<i>zwicken</i> to sway.
<i>Ik zwets</i> I boast.	<i>Ik zwetste</i> I boasted.	<i>gezwetst</i> boasted.	<i>zweyzen</i> to boast.

To these may be added.

<i>Ik lach</i> I laugh.	<i>Ik lachte</i> and <i>loeg</i> I laughed.	<i>gelacht</i> and <i>gelachgen</i> laughed.	<i>lachgen</i> to laugh.
<i>Ik tref</i> I hit.	<i>Ik trefte</i> and <i>trof</i> I hit.	<i>getref</i> and <i>getroffen</i> hit.	<i>trefsen</i> to hit.

III. The third variation is of Verbs that end in the *Present Tense*, in *d* or *t*, whose *Preter-Imperfect* is made either by doubling those letters, thus *dde* or *tte*, or by adding *ede* to the *Present Tense*, as

<i>Ik antwoord</i> I answer.	<i>Ik antwoordde</i> or <i>antwoorde</i> I answered.	<i>Geantwoord</i> answered.
<i>Ik acht</i> I esteem.	<i>Ik achtte</i> or <i>achtete</i> I esteemed.	<i>Geacht</i> esteemed.
<i>Ik bloed</i> I bleed.	<i>Ik bloedde</i> or <i>bloedede</i> I bled.	<i>Gebloed</i> bled.
<i>Ik boet</i> I make amends.	<i>Ik boette</i> or <i>boetede</i> I made amends.	<i>Geboet</i> made amends, satisfied.
<i>Ik dood</i> I kill.	<i>Ik doodde</i> or <i>doodede</i> I killed.	<i>Gedood</i> killed.
<i>Ik fluyt</i> I whistle.	<i>Ik fluytte</i> or <i>fluytede</i> I whistled.	<i>Gesfluyt</i> whistled.
<i>Ik groet</i> I salute.	<i>Ik groette</i> or <i>groetede</i> I saluted.	<i>Gegroet</i> saluted.
<i>Ik hoed</i> I take heed.	<i>Ik hoedde</i> or <i>hoedede</i> I took heed.	<i>Geboed</i> taken heed.

Ik haat

Ik haat I hate.
Ik haatte I made haste.
Ik kleed I cloth.
Ik knote I cut off.
Ik laad I load.
Ik lust I lust.
Ik myde I avoid.
Ik mytte I rebell.
Ik nood I invite.
Ik net I make wet.
Ik pacht I farm.
Ik quist I squander.
Ik red I retrieve.
Ik rust I rest.
Ik sneed I forge.
Ik schat I prize.
Ik troost I console.
Ik utt I utter.
Ik voed I feed.
Ik wast I fast.
Ik wied I weed.
Ik wacht I wait.
Ik zift I sift.
Ik zucht I sigh.
Ik zweet I sweat.

Ik haatte or *haatede* I hated.
Ik jagte or *jagtede* I made haste.
Ik kleedde or *kleedede* I clothed.
Ik knote or *knottede* I did cut off.
Ik laadde or *laadede* I loaded.
Ik lustte or *lustede* I lusted.
Ik mydde or *mydede* I avoided.
Ik mytte or *mytede* I rebelled.
Ik noodde or *noodigde* I invited.
Ik nette or *nettede* I made wet.
Ik pachtte or *pachtede* I farmed.
Ik quistte or *quistede* I squandered.
Ik redde or *reddede* I retrieved.
Ik rustte or *rustede* I rested.
Ik sneedde or *sneede* I forged.
Ik schatte or *schattede* I prized.
Ik troostte or *troostede* I consoled.
Ik uttete or *uttete* I uttered.
Ik voedde or *voedede* I fed.
Ik wastte or *wastede* I fasted.
Ik wiede or *wiedede* I weeded.
Ik wachtte or *wachtede* I waited.
Ik ziftte or *ziftede* I sifted.
Ik zuchtte or *zuchtete* I sighed.
Ik zweette or *zweetede* I sweated.

Gehaat hated.
Gejagt made haste.
Gekleed clothed.
Geknot cut off, maimed.
Gelaaden loaded, laden.
Gelust lusted.
Gemyd avoided.
Gemytt rebelled.
Genood invited.
Genet made wet.
Gepacht farmed.
Gequist squandered.
Gered retrieved.
Gerust rested.
Gesmeed forged.
Geschat prized.
Getroost consoled.
Geutt uttered.
Gevoed fed.
Gewast fasted.
Gewied weeded.
Gewacht waited.
Gezift sifted.
Gezucht sighed.
Gezweet sweated.

IV. The fourth variation is of Verbs where the *y* of the *Present Tense* is changed into *e* to form the *Preter-Imperfect*, to which *ge* being prefixed and *en* added to the termination, the *Preter-perfect Participle* is made: Of this sort are

<i>Ik byt</i> I bite.	<i>Ik beet</i> I did bite.	<i>Gebeeten</i> bitten.	<i>byten</i> to bite.
<i>Ik blyf</i> I remain.	<i>Ik bleef</i> I remained.	<i>Gebleeven</i> remained.	<i>blyven</i> to remain.
<i>Ik dryf</i> I drive, float.	<i>Ik dreef</i> I drove.	<i>Gedreeven</i> driven, floated.	<i>dryven</i> to drive, float.
<i>Ik glyd</i> I slide.	<i>Ik glee</i> I did slide.	<i>Gegleeden</i> slid.	<i>glyden</i> to slide.
<i>Ik gryp</i> I catch.	<i>Ik greep</i> I caught.	<i>Gegreepen</i> caught.	<i>grypen</i> to catch.
<i>Ik kryg</i> I get.	<i>Ik kreeg</i> I got.	<i>Gekreegen</i> gotten.	<i>krygen</i> to get.
<i>Ik cry</i> I cry.	<i>Ik kreet</i> I cried.	<i>Gekreeten</i> cry'd.	<i>kryten</i> to cry.
<i>Ik kyk</i> I look.	<i>Ik keek</i> I looked.	<i>Gekeeken</i> look'd.	<i>kyken</i> to look.
<i>Ik chy</i> I chide.	<i>Ik keef</i> I chid'd.	<i>Gekeeven</i> chidden.	<i>kyven</i> to chide.
<i>Ik lyd</i> I suffer.	<i>Ik leed</i> I suffered.	<i>Geleeden</i> suffered.	<i>lyden</i> to suffer.
<i>Ik nyg</i> I incline.	<i>Ik neeg</i> I inclined.	<i>Geneegen</i> or <i>genygd</i> inclined.	<i>nygen</i> to incline.
<i>Ik nyp</i> I pinch.	<i>Ik neep</i> I pinched.	<i>Geneepen</i> pinched.	<i>nypen</i> to pinch.
<i>Ik prys</i> I praise.	<i>Ik prees</i> I praised.	<i>Gepreezen</i> praised.	<i>pryzen</i> to praise.
<i>Ik quyt</i> I acquit.	<i>Ik quet</i> I acquitted.	<i>Gequeten</i> acquitted.	<i>quyten</i> to acquit.
<i>Ik ryd</i> I ride.	<i>Ik reed</i> I did ride.	<i>Gereeden</i> ridden.	<i>ryden</i> to ride.
<i>Ik ryg</i> I lace.	<i>Ik reeg</i> I laced.	<i>Gereegen</i> laced.	<i>rygen</i> to lace.
<i>Ik rys</i> I rise.	<i>Ik rees</i> I rose.	<i>Gereezen</i> risen.	<i>ryzen</i> to rise.
<i>Ik ryt</i> I tear.	<i>Ik reet</i> I tore.	<i>Gereeten</i> torn.	<i>ryten</i> to tear.
<i>Ik schryf</i> I write.	<i>Ik schreef</i> I wrote.	<i>Geschreeven</i> written.	<i>schryven</i> to write.
<i>Ik schyn</i> I shine.	<i>Ik scheen</i> I did shine.	<i>Gescheenen</i> shined.	<i>schynen</i> to shine.
<i>Ik slyt</i> I wear off.	<i>Ik sleet</i> I wore off.	<i>Gesleeten</i> worn off.	<i>slyten</i> to wear off.
<i>Ik smyt</i> I fling.	<i>Ik smet</i> I flung.	<i>Gesmeten</i> flung.	<i>smyten</i> to fling.
<i>Ik stryd</i> I fight.	<i>Ik streed</i> I fought.	<i>Gestreeden</i> fought.	<i>stryden</i> to fight.
<i>Ik byg</i> I mount up.	<i>Ik steeg</i> I mounted up.	<i>Gesteegen</i> mounted up.	<i>byggen</i> to mount up.
<i>Ik vryf</i> I rub.	<i>Ik vreef</i> I rubbed.	<i>Gevreeven</i> rubbed.	<i>vryven</i> to rub.
<i>Ik wyk</i> I retreat.	<i>Ik week</i> I retreated.	<i>Geweeken</i> retreated.	<i>wyken</i> to retreat.
<i>Ik wys</i> I shew.	<i>Ik wees</i> I shewed.	<i>Geweezen</i> shewed.	<i>wyzen</i> to shew.
<i>Ik wyt</i> I impute.	<i>Ik weet</i> I imputed.	<i>Geweeten</i> imputed.	<i>wyten</i> to impute.
<i>Ik zwym</i> I swoon.	<i>Ik zweem</i> I swooned.	but the <i>Preter-perfect</i> is <i>bezwynd</i> swooned.	

From

From these are excepted.

<i>Ik byg</i> I pant.	<i>Ik bygde</i> I panted.	<i>Gebygde</i> panted.	<i>bygen</i> to pant.
<i>Ik bys</i> I hoife.	<i>Ik byste</i> I hoifed.	<i>Gebysst</i> hoifed.	<i>byssen</i> to hoife.
<i>Ik krysch</i> I cry.	<i>Ik kryschte</i> I cry'd.	<i>Gekryschte</i> cried.	<i>kryschen</i> to cry.
<i>Ik kryg</i> I warr.	<i>Ik krygde</i> I warred.	<i>Gekrygd</i> warred.	<i>krygen</i> to warr.
<i>Ik lyn</i> I line.	<i>Ik lynde</i> I lined.	<i>Gelynd</i> lined.	<i>lynen</i> to line, rule.
<i>Ik lym</i> I glue.	<i>Ik lymde</i> I glued.	<i>Gelymd</i> glued.	<i>lymen</i> to glue.
<i>Ik myd</i> I avoid.	<i>Ik mydde</i> I avoided.	<i>Gemyd</i> avoided.	<i>myden</i> to avoid.
<i>Ik myn</i> I mine.	<i>Ik mynde</i> I mined.	<i>Gemynd</i> mined.	<i>mynen</i> to mine.
<i>Ik pyp</i> I pipe.	<i>Ik pypde</i> I piped.	<i>Gepypde</i> piped.	<i>pypen</i> to pipe.
<i>Ik rym</i> I rime.	<i>Ik rymde</i> I rimed.	<i>Gerymd</i> rimed.	<i>rymen</i> to rime.
<i>Ik twyn</i> I twine.	<i>Ik twynde</i> I twined.	<i>Getwynd</i> twined.	<i>twynen</i> to twine.
<i>Ik vyl</i> I file.	<i>Ik vylde</i> I filed.	<i>Gevyld</i> filed.	<i>vynen</i> to file.

V. The fifth variation is when *uy* of the *Present Tense* is changed into *oo* in the *Preter-Imperfect*, as

<i>Ik buyg</i> I bow.	<i>Ik boog</i> I bowed.	<i>Geboogen</i> bowed.	<i>buygen</i> to bow, bend.
<i>Ik druyp</i> I drop.	<i>Ik droop</i> I dropped.	<i>Gedroopen</i> dropped.	<i>druypen</i> to drop, drip.
<i>Ik duyck</i> I dive.	<i>Ik dook</i> I dived.	<i>Gedookten</i> dived.	<i>duyken</i> to dive, stoop.
<i>Ik kruyp</i> I creep.	<i>Ik kroop</i> I crept.	<i>Gekroopen</i> crept.	<i>kruypen</i> to creep.
<i>Ik luyck</i> I shut.	<i>Ik look</i> I did shut.	<i>Geloocken</i> shut.	<i>luyken</i> to shut.
<i>Ik ruyck</i> I smell.	<i>Ik rook</i> I smelt.	<i>Gerookten</i> smelt.	<i>ruyken</i> to smell.
<i>Ik schuyf</i> I draw.	<i>Ik schoof</i> I drew.	<i>Geschooven</i> drawn.	<i>schuyven</i> to draw, push.
<i>Ik snuyt</i> I snuff.	<i>Ik snoot</i> I snuffed.	<i>Gesnooten</i> snuffed.	<i>snuyten</i> to snuff or blow the nose.
<i>Ik sluyt</i> I lock.	<i>Ik sloot</i> I locked.	<i>Geslooten</i> locked.	<i>sluyten</i> to lock, shut.
<i>Ik stuyt</i> I bedust.	<i>Ik stoof</i> I bedusted.	<i>Gestooven</i> bedusted.	<i>stuyven</i> to bedust.
<i>Ik zuyg</i> I suck.	<i>Ik zoog</i> I sucked.	<i>Gezoogen</i> sucked.	<i>zuygen</i> to suck.
<i>Ik zuyp</i> I tiple.	<i>Ik zoop</i> I tiple.	<i>Gezoopen</i> tiple.	<i>zuypen</i> to tiple.

From these are excepted.

<i>Ik buyl</i> I bolt.	<i>Ik buylde</i> I bolted.	<i>Gebuyld</i> bolted.	<i>buylen</i> to bolt.
<i>Ik buyze</i> I houze.	<i>Ik buyzde</i> I houzed.	<i>Gebuyzde</i> houzed.	<i>buyzen</i> to houze.
<i>Ik buyl</i> I howl.	<i>Ik buylde</i> I howled.	<i>Gebuyld</i> howled.	<i>buylen</i> to howl.
<i>Ik kuyp</i> I coop.	<i>Ik kuypte</i> I cooped.	<i>Gekuypte</i> cooped.	<i>kuypen</i> to coop.
<i>Ik pruyt</i> I fret.	<i>Ik pruylde</i> I fretted.	<i>Gepruylde</i> fretted.	<i>pruylen</i> to fret, grumble.
<i>Het pruyt</i> It swells.	<i>Het pruylde</i> It did swell.	<i>Gepruylde</i> swollen.	<i>pruylen</i> to swell.
<i>Ik ruyt</i> I change.	<i>Ik ruylde</i> I changed.	<i>Geruyld</i> changed.	<i>ruylen</i> to change.
<i>Ik ruym</i> I make room.	<i>Ik ruymde</i> I made room.	<i>Geruymde</i> made room.	<i>ruymen</i> to make room.
<i>Het ruyfche</i> It purls.	<i>Het ruyfchte</i> It purred.	<i>Geruyfchte</i> purred.	<i>ruyfchen</i> to purle.
<i>Ik spuyt</i> I spout.	<i>Ik spuytte</i> I spouted.	<i>Gespuyt</i> spouted.	<i>spuyten</i> to spout.
<i>Ik stuyt</i> I bounce or stop.	<i>Ik stuytte</i> I bounced.	<i>Gestuyt</i> bounced.	<i>stuyten</i> to bounce, stop.
<i>Het suyst</i> It buzzeth.	<i>Het suysde</i> It did buzz.	<i>Gesuysde</i> buzzed.	<i>suysen</i> to buzz.
<i>Ik wuyf</i> I waft.	<i>Ik wuyfde</i> I wafted.	<i>Gewuyfde</i> wafted.	<i>wuyven</i> to waft.

Note. - *Kluyven* to pick a bone, and *schuylen* to shelter, have *kluyfde* or *kloof*, and *gekluyfd* or *geklooven*: and *schuylde* or *school*, and *geschuyld* or *geschoolen*.VI. The sixth variation is of *Verbs* that change *in* into *on*, as

<i>Ik bind</i> I bind.	<i>Ik bond</i> I bound.	<i>Geboonden</i> bound.	<i>binden</i> to bind.
<i>Ik blink</i> I shine.	<i>Ik blonk</i> I did shine.	<i>Geblonken</i> shined.	<i>blinken</i> to shine.
<i>Ik dinz</i> I cheapen.	<i>Ik dong</i> I cheapened.	<i>Gedongen</i> cheapened.	<i>dingen</i> to cheapen.
<i>Ik drink</i> I drink.	<i>Ik dronk</i> I drunk.	<i>Gedronken</i> drunk.	<i>drinken</i> to drink.
<i>Ik dwing</i> I force.	<i>Ik dwong</i> I forced.	<i>Gedwongen</i> forced.	<i>dwingen</i> to force.
<i>Ik klink</i> I found.	<i>Ik klonk</i> I founded.	<i>Geklonken</i> founded.	<i>klinken</i> to found.
<i>Ik spin</i> I spin.	<i>Ik spun</i> I spun.	<i>Gesponnen</i> spun.	<i>spinnen</i> to spin.

<i>Ik spring</i> I leap.	<i>Ik sprong</i> I leapt.	<i>Gesprongen</i> leapt.	<i>springen</i> to leap.
<i>Ik stink</i> I stink.	<i>Ik stonk</i> I stunk.	<i>Gestonken</i> stunk.	<i>stinken</i> to stink.
<i>Ik vind</i> I find.	<i>Ik vond</i> I found.	<i>Gevonden</i> found.	<i>vinden</i> to find.
<i>Ik win</i> I gain.	<i>Ik won</i> I gained.	<i>Gewonnen</i> gained.	<i>winnen</i> to gain.
<i>Ik wind</i> I wind.	<i>Ik wond</i> I wound.	<i>Gewonden</i> wound.	<i>winden</i> to wind.
<i>Ik wring</i> I wring.	<i>Ik wrong</i> I wrung.	<i>Gewrongen</i> wrung.	<i>wringen</i> to wring.
<i>Ik zing</i> I sing.	<i>Ik zong</i> I sung.	<i>Gezongen</i> sung.	<i>zingen</i> to sing.
<i>Ik zink</i> I sink.	<i>Ik zonk</i> I sunk.	<i>Gezonken</i> sunk.	<i>zinken</i> to sink.

To these may be added.

<i>Ik glom</i> I glow.	<i>Ik glom</i> I glowed.	<i>Geglommen</i> glowed.	<i>glimmen</i> to glow, or pulse.
<i>Ik klim</i> I climb.	<i>Ik klom</i> I climbed.	<i>Geklimmen</i> climbed.	<i>klimmen</i> to climb.
<i>Ik krimp</i> I shrink.	<i>Ik kromp</i> I shrank.	<i>Gekrompen</i> shrank.	<i>krimpen</i> to shrink.

VII. The seventh variation is when *ie* is changed into *oo*, as

<i>Ik bedrieg</i> I cheat.	<i>Ik bedroog</i> I cheated.	<i>Bedroogen</i> cheated.	<i>bedriegen</i> to cheat.
<i>Ik gebied</i> I command.	<i>Ik gebood</i> I commanded.	<i>Gebooden</i> commanded.	<i>gebieden</i> to command.
<i>Ik geniet</i> I enjoy.	<i>Ik genoot</i> I enjoyed.	<i>Genooten</i> enjoyed.	<i>genieten</i> to enjoy.
<i>Ik goet</i> I powr.	<i>Ik goot</i> I powred.	<i>Gegooten</i> powred.	<i>gieten</i> to powr.
<i>Ik kiest</i> I chufe.	<i>Ik koos</i> I chose.	<i>Gekoozen</i> chosen.	<i>kiezen</i> to chufe.
<i>Ik liegt</i> I lie.	<i>Ik loog</i> I lyed.	<i>Geloogen</i> lyed.	<i>liegen</i> to lie.
<i>Ik schie</i> I shoot.	<i>Ik schoot</i> I shot.	<i>Geschooten</i> shot.	<i>schieten</i> to shoot.
<i>Ik vlied</i> I fly.	<i>Ik vlood</i> I fled.	<i>Gevlooden</i> fled.	<i>vlieden</i> to fly.
<i>Ik vlieg</i> I flie.	<i>Ik vloog</i> I flew.	<i>Gevloogen</i> flown.	<i>vliegen</i> to flie.
<i>Het vrie</i> It freezeth.	<i>Het vroom</i> It froze.	<i>Vervrooren</i> frozen.	<i>vriezen</i> to freeze.
<i>Ik verlies</i> I lose.	<i>Ik verloor</i> I lost.	<i>Verlooren</i> lost.	<i>verliezen</i> to lose.
<i>Ik bied</i> I bid.	<i>Ik bood</i> I bid.	<i>Gebooden</i> bidden.	<i>bieden</i> to bid, proffer.
<i>Ik zied</i> I boil.	<i>Ik zood</i> I boiled.	<i>Gezooden</i> boiled.	<i>zieden</i> to boil.

From these are excepted.

<i>Ik nie</i> I sneeze.	<i>Ik niesde</i> I sneezed.	<i>Geniesd</i> sneezed.	<i>niesen</i> to sneeze.
<i>Ik wieg</i> I rock.	<i>Ik wiegde</i> I rocked.	<i>Gewiegd</i> rocked.	<i>wiegen</i> to rock.

VIII. The eighth variation is when *ee* is changed into *a*, the Participle being Irregular, as

<i>Ik breec</i> I break.	<i>Ik brak</i> I broke.	<i>Gebrooken</i> broke.	<i>breeken</i> to break.
<i>Ik bevel</i> I command.	<i>Ik beval</i> I commanded.	<i>Bevoolen</i> commanded.	<i>beveelen</i> to command.
<i>Ik eet</i> I eat.	<i>Ik at</i> I did eat.	<i>Gegeeten</i> eaten.	<i>eeten</i> to eat.
<i>Ik geef</i> I give.	<i>Ik gaf</i> I gave.	<i>Gegeeven</i> given.	<i>geeven</i> to give.
<i>Ik genes</i> I heal.	<i>Ik genas</i> I healed.	<i>Geneezen</i> healed.	<i>geneezen</i> to heal.
<i>Ik lees</i> I read.	<i>Ik las</i> I did read.	<i>Geleezen</i> read.	<i>leezen</i> to read.
<i>Ik meet</i> I measure.	<i>Ik mat</i> I measured.	<i>Gemeeten</i> measured.	<i>meeten</i> to measure.
<i>Ik neem</i> I take.	<i>Ik nam</i> I took.	<i>Genomen</i> taken.	<i>neemen</i> to take.
<i>Ik spreek</i> I speak.	<i>Ik sprak</i> I spoke.	<i>Gesproken</i> spoken.	<i>spreken</i> to speak.
<i>Ik steek</i> I stick.	<i>Ik stak</i> I stuck.	<i>Gestoken</i> stuck.	<i>steeken</i> to stick.
<i>Ik steel</i> I steal.	<i>Ik stal</i> I stole.	<i>Gestolen</i> stolen.	<i>steelen</i> to steal.
<i>Ik tred</i> I tread.	<i>Ik trad</i> I trode.	<i>Getreeden</i> trodden.	<i>treden</i> to tread.
<i>Ik vergeet</i> I forget.	<i>Ik vergat</i> I forgot.	<i>Vergeeten</i> forgotten.	<i>vergeeten</i> to forget.
<i>Ik vreet</i> I devour.	<i>Ik vrot</i> I devoured.	<i>Gevreeten</i> devoured.	<i>vreeten</i> to devour.

From these are excepted.

<i>Ik beef</i> I tremble.	<i>Ik beefde</i> I trembled.	<i>Gebeefd</i> trembled.	<i>beeven</i> to tremble.
<i>Ik deel</i> I divide.	<i>Ik deelde</i> I divided.	<i>Gedeeld</i> divided.	<i>deelen</i> to divide.
<i>Ik eer</i> I honour.	<i>Ik eerde</i> I honoured.	<i>Geëerd</i> honoured.	<i>eeeren</i> to honour.

<i>Ik kleed</i> I cloth.	<i>Ik kleedde</i> I clothed.	<i>Gekleed</i> clothed.	<i>kleeden</i> to cloth.
<i>Ik leef</i> I live.	<i>Ik leefde</i> I lived.	<i>Geleefd</i> lived.	<i>leeven</i> to live.
<i>Ik leer</i> I learn. (lody.	<i>Ik leerde</i> I learned.	<i>Geleerd</i> learned. (lody.	<i>leeren</i> to learn.
<i>Ik queel</i> I sing or make me-	<i>Ik queelde</i> I sung.	<i>Gequeeld</i> sung.	<i>queelen</i> to sing or make me-
<i>Ik sneef</i> I am kill'd.	<i>Ik sneefde</i> I was kill'd.	<i>Gesneefd</i> killed.	<i>sneeven</i> to be killed.
<i>Ik sneer</i> I sneer. (your.	<i>Ik sneerde</i> I sneared.	<i>Gesneerd</i> sneared.	<i>smeeren</i> to sneer.
<i>Ik streef</i> I strive or endea-	<i>Ik streefde</i> I strove.	<i>Gestreefd</i> striven.	<i>streeven</i> to strive.
<i>Ik veeg</i> I sweep.	<i>Ik veegde</i> I swept.	<i>Geveegd</i> swept.	<i>veegen</i> to sweep.
<i>Ik vrees</i> I fear.	<i>Ik vreesde</i> I feared.	<i>Gevreemd</i> feared.	<i>vreezen</i> to fear.
<i>Ik weef</i> I weave.	<i>Ik weefde</i> I wove.	<i>Geweeven</i> woven.	<i>weeven</i> to weave.
<i>Ik zweet</i> I sweat.	<i>Ik zweette</i> I sweated.	<i>Gezweet</i> sweated.	<i>zweeten</i> to sweat.

By these eight variations and their severall exceptions it appears sufficiently how absurd it is, to limit the Dutch to four Conjugations according to the Latin, as some have endeavoured to do: for if one does but know how to Conjugate one Verb, he may Conjugate them all, if once he has learned their Preter-Imperfect tense and the Preter-perfect Participle: and therefore I gathered a great many of them, thereby to facilitate the method of learning. In the mean while the learner may observe, that the Syllable [ge] is the generall sign of the Preter-perfect Participle: yet the Verbs beginning with *be*, *ge* and *ver* are excepted from this rule, as *Beminnen* to Love, *bemind* loved; *Begeeren* to desire, *begeerd* desired; *Bezoeken* to visit, *bezocht* visited. *Gebruyken* to use, *gebruykt* used; *Gelooven* to believe, *geloofd* believed; *Geschieden* to happen, *geschied* happened. *Verachten* to despise, *veracht* despised; *Verfanden* to devour, *verfonden* devoured; *Verteeren* to consume, *verteerd* consumed.

In compounded words this Syllable *ge* is placed after the Preposition, as *Aanwyzzen* to shew, *aange-weezen* shewed; *Afbreeken* to break off, *afgebrooken* broken off; *Doorbreeken* to break through, *doorgebrooken* broken through; *Ingaan* to enter, *ingegaan* entered; *Mededeelen* to communicate, *medegedeeld* communicated; *Neer slaan* to strike down, *neergeslagen* struck down; *Naaspeuren* to trace, *naagespeurd* traced; *Omkeeren* to overturn, *omgekeerd* overturned; *Ophouden* to cease, *opgehouden* ceased; *Overzetzen* to translate, *overgezet* translated; *Toeschryven* to ascribe, *toegeschreeven* ascribed; *Uytwerpen* to cast out, *uytgeworpen* cast out; *Voorstellen* to propound, *voorgesteld* propounded; *Voorbrengen* to produce, *voortgebracht* produced; *Wederkomen* to come again, *wedergekomen* come again; *Verzamelen* to compose, *verzameld* composed.

Yet there are a great many compounded Verbs that quite reject this *Ge*, as *Doorgronden* to penetrate, *doorgrond* penetrated; *Doorschieten* to shoot throw, *doorschooten* shot throw; for *doorgeschooten* is partitioned with wainfoot. *Erbarmen* to pity, *erbarmd* pityed; *herstellen* to restore, *hersteld* restored; *Omringen* to surround, *omringd* surrounded; *Ondervinden* to experience, *ondervonden* experienced; *Onderwerpen* to subject, *onderworpen* subject, obnoxious; *Ontkennen* to deny, *ontkend* denied; *Ontboosden* to behead, *ontboosd* beheaded; *Volharden* to persevere, *volhard* persevered; *Volbrengen* to perform, *volbragt* performed; *Wederleggen* to reply, *wederlegd* replied.

There are also several compounded Verbs whose Preter-perfect Participle and Infinitive are both alike, as *Doorloopen* to run thorow and ran thorow, *doorstooten* to pierce thorow and pierced thorow, *geneezen* to heal and healed, *herroepen* to recall and recalled, *onthouden* to remember and remembered, *ontkomen* to escape and escaped, *ontloopen* to outrun and outran, *ontslaapen* to decease and deceased, *verlaaten* to abandon and abandoned, &c.

It must be observed also that the Prepositions of compounded Verbs are very often separated from them, except in the Infinitive and Subjunctive Mood; but in the Indicative Mood it is very frequent, as *Wy gingen t'zamen*, We went together; *Wy quamen aan 't huys*, we came to the house; *Hy week van den Heere af*, He departed from the Lord; *Ik wys veele zaaken, die andere voorbygegaan hebben, aan*, I shew many things that others have past by. But if these phrases be changed into the Optative or Subjunctive Mood, there is no separation, as *Ik wenschte dat wy t'zamengingen*, I wished we went together; *'t Was laat eer dat wy daar aanquamen*, it was late before we came thither; *Hy ontkende dat by daar van afweek*, he denied that he departed from it; *'t Is een zwaarder werk dan veele denken, dat ik alles omstandiglyk dus aanwyze*, It is a harder task than many think, to shew every thing so circumstantially.

Examples of certain Verbs that are Irregular, not falling under the foregoing rules.

<i>Ik bak</i> I bake.	<i>Ik bakte</i> I baked.	<i>Gebakken</i> (and not <i>gebakt</i>)baked.	<i>bakken</i> to bake.
<i>Ik blaas</i> I blow.	<i>Ik blies</i> I blew.	<i>Geblaazen</i> blown.	<i>blaazen</i> to blow.

Ik

<i>Ik bedurf</i> I spoiled.	<i>Ik bedurft</i> I spoiled.	<i>Bedurven</i> spoiled.	<i>bederven</i> to spoil.
<i>Ik bid</i> I prayed.	<i>Ik bad</i> I prayed.	<i>Gebeden</i> prayed.	<i>bidden</i> to pray.
<i>Ik bried</i> or <i>braadde</i> I roasted.	<i>Ik bried</i> or <i>braadde</i> I roasted.	<i>Gebraden</i> roasted.	<i>braaden</i> to roast.
<i>Ik bragt</i> or <i>brogt</i> I brought.	<i>Ik bragt</i> or <i>brogt</i> I brought.	<i>Gebragt</i> brought.	<i>brenghen</i> to bring.
<i>Ik dacht</i> I thought.	<i>Ik dacht</i> I thought.	<i>Gedacht</i> thought.	<i>denken</i> to think.
<i>Ik deed</i> I did.	<i>Ik deed</i> I did.	<i>Gedaan</i> done.	<i>doen</i> to do.
<i>Ik droeg</i> I carried.	<i>Ik droeg</i> I carried.	<i>Gedraagen</i> carry'd.	<i>draagen</i> to carry.
<i>Ik ging</i> I went.	<i>Ik ging</i> I went.	<i>Gegaan</i> gone.	<i>gaan</i> to go.
<i>Ik hing</i> I hung.	<i>Ik hing</i> I hung.	<i>Gehangen</i> hung and hang'd.	<i>hangen</i> to hang.
<i>Ik had</i> I had.	<i>Ik had</i> I had.	<i>Gehad</i> had.	<i>hebben</i> to have.
<i>Ik bielp</i> or <i>hulp</i> I helped.	<i>Ik bielp</i> or <i>hulp</i> I helped.	<i>Gehulpen</i> helped.	<i>helpen</i> to help.
<i>Ik hielt</i> I held.	<i>Ik hielt</i> I held.	<i>Gehouden</i> hold.	<i>houden</i> to hold.
<i>Ik hieuw</i> I chopt.	<i>Ik hieuw</i> I chopt.	<i>Gehouwen</i> chopt.	<i>houwen</i> to chop.
<i>Ik joeg</i> I hunted.	<i>Ik joeg</i> I hunted.	<i>Gejaagd</i> hunted.	<i>jaagen</i> to hunt.
<i>Ik kon</i> I could.	<i>Ik kon</i> I could.	<i>Gekonnen</i> could.	<i>kunnen</i> to be able.
<i>Ik quam</i> I came.	<i>Ik kwam</i> I came.	<i>Gekomen</i> come.	<i>komen</i> to come.
<i>Ik koft</i> or <i>kogt</i> I bought.	<i>Ik koft</i> or <i>kogt</i> I bought.	<i>Gekoft</i> bought.	<i>koopen</i> to buy.
<i>Ik liet</i> I left.	<i>Ik liet</i> I left.	<i>Gelaaten</i> left.	<i>laaten</i> to leave, let.
<i>Ik loeg</i> I laughed.	<i>Ik loeg</i> I laughed.	<i>Gelachen</i> laughed.	<i>lachen</i> to laugh.
<i>Ik lag</i> I lay.	<i>Ik lag</i> I lay.	<i>Gelegd</i> or <i>geleyd</i> laid.	<i>leggen</i> to lay.
<i>Ik leyd</i> I laid.	<i>Ik leyd</i> I laid.	<i>Geloopen</i> run.	<i>loopen</i> to run. (ted.
<i>Ik liep</i> I ran.	<i>Ik liep</i> I ran.	<i>Gemoogen</i> been permitted.	<i>moogen</i> to be permit-
<i>Ik mogt</i> I might.	<i>Ik mogt</i> I might.	<i>Gemolken</i> milked.	<i>melken</i> to milk.
<i>Ik molk</i> I milked.	<i>Ik molk</i> I milked.	<i>Gemoeten</i> been forced.	<i>moeten</i> to be forced.
<i>Ik most</i> I must.	<i>Ik moest</i> I must.	<i>Geraaden</i> counseled.	<i>raaden</i> to counsel.
<i>Ik ried</i> I counseled.	<i>Ik ried</i> I counseled.	<i>Geroepen</i> called.	<i>roepen</i> to call.
<i>Ik riep</i> I called.	<i>Ik riep</i> I called.	<i>Geschooren</i> shaved.	<i>scheeren</i> to shave, shear.
<i>Ik schoor</i> I shaved.	<i>Ik schoor</i> I shaved.	<i>Geschapen</i> created.	<i>scheppen</i> to create.
<i>Ik schiep</i> I created.	<i>Ik schiep</i> I created.		

Note. When *Scheppen* signifies to draw or scoop, than it hath *schepte* and *geschepet*.

<i>Ik scold</i> I scold.	<i>Ik schold</i> I did scold.	<i>Gescholden</i> scolded.	<i>scelden</i> to scold.
<i>Ik sloeg</i> I beat.	<i>Ik sloeg</i> I did beat.	<i>Geslagen</i> beaten.	<i>slaan</i> to beat.
<i>Ik sloep</i> I sleep.	<i>Ik sloep</i> I slept.	<i>Geslaapen</i> slept.	<i>slaapen</i> to sleep.
<i>Ik smelt</i> I melt.	<i>Ik smolt</i> I melted.	<i>Gesmolten</i> molten.	<i>smelten</i> to melt.
<i>Ik staa</i> I stand.	<i>Ik stond</i> I stood.	<i>Gestaan</i> stood.	<i>staan</i> to stand.
<i>Ik sterf</i> I die.	<i>Ik stierf</i> or <i>sturf</i> I died.	<i>Gesturven</i> or <i>gestorven</i> died.	<i>sterven</i> to die.
<i>Ik stoot</i> I push.	<i>Ik stiet</i> I pushed.	<i>Gestooten</i> pushed.	<i>stooten</i> to push.
<i>Ik trek</i> I draw. (hed.	<i>Ik trok</i> I drew.	<i>Getrokken</i> drawn.	<i>trekken</i> to draw. (to fare.
<i>Ik veer</i> I am convey-	<i>Ik voer</i> I was convey-	<i>Gevaaren</i> been convey-	<i>vaaren</i> to be convey-
<i>Ik viel</i> I fall.	<i>Ik viel</i> I fell.	<i>Gevallen</i> fallen.	<i>vallen</i> to fall.
<i>Ik vang</i> I catch.	<i>Ik ving</i> I caught.	<i>Gevangen</i> caught.	<i>vangen</i> to catch.
<i>Ik vecht</i> I fight.	<i>Ik vocht</i> I fought.	<i>Gevochten</i> fought.	<i>vechten</i> to fight.
<i>Ik verlaat</i> I abandon.	<i>Ik verliet</i> I abandoned.	<i>Verlaaten</i> abandoned.	<i>verlaaten</i> to abandon.
<i>Ik vlecht</i> I twist.	<i>Ik vlocht</i> I twisted.	<i>Gevlochten</i> twisted.	<i>vlechten</i> to twist.
<i>Ik vraag</i> I ask.	<i>Ik vroeg</i> I asked.	<i>Gevraagd</i> asked.	<i>vraagen</i> to ask.
<i>Ik was</i> I grow.	<i>Ik wies</i> I grew.	<i>Gewassen</i> grown.	<i>wassen</i> to grow.
<i>Ik wasch</i> I wash.	<i>Ik wiesch</i> or <i>waschte</i> I washed.	<i>Gewasschen</i> washed.	<i>wasschen</i> to wash.
<i>Ik weet</i> I know.	<i>Ik wist</i> I knew.	<i>Geweeten</i> known.	<i>weeten</i> to know.
<i>Ik weeg</i> I weigh.	<i>Ik woog</i> I weighed.	<i>Gewoogen</i> weighed.	<i>weegen</i> to weigh.
<i>Ik werf</i> I levy.	<i>Ik wierf</i> or <i>worf</i> I levied.	<i>Geworven</i> levied.	<i>werpen</i> to levy.
<i>Ik werk</i> I work.	<i>Ik wrocht</i> or <i>werkte</i> I wrought.	<i>Gewrocht</i> or <i>gewerkt</i> wrought.	<i>werken</i> to work.
<i>Ik werp</i> I throw.	<i>Ik wierp</i> I threw.	<i>Geworpen</i> thrown.	<i>werpen</i> to throw.
<i>Ik werd</i> I become.	<i>Ik werd</i> I became.	<i>Geworden</i> become.	<i>worden</i> to become.
<i>Ik wreek</i> I revenge.	<i>Ik wreekte</i> I revenged.	<i>Gewroken</i> revenged.	<i>wreeken</i> to revenge.
<i>Ik zeg</i> I say.	<i>Ik zeyd</i> I said.	<i>Gezegd</i> or <i>gezeyd</i> said.	<i>zeggen</i> to say.

I 3

Ik

<i>Ik zend</i> I fend.	<i>Ik zond</i> I did fend.	<i>Gezonden</i> sent.	<i>zenden</i> to fend.
<i>Ik zie</i> I see.	<i>Ik zag</i> I saw.	<i>Gezien</i> seen.	<i>zien</i> to see.
<i>Ik zit</i> I sit.	<i>Ik zat</i> I fate.	<i>Gezeeten</i> fate.	<i>zitten</i> to sit.
<i>Ik zoek</i> I seek.	<i>Ik zocht</i> I sought.	<i>Gezocht</i> sought.	<i>zoeken</i> to seek.
<i>Ik zweer</i> I swear.	<i>Ik zwoor</i> I swore.	<i>Gezwooren</i> sworn.	<i>zweeren</i> to swear.
<i>Ik zwel</i> I swell.	<i>Ik zwol</i> I swol.	<i>Gezwollen</i> swollen.	<i>zwellen</i> to swell.
<i>Ik zwelg</i> I swallow.	<i>Ik zwolg</i> I swallowed.	<i>Gezwolgen</i> swallowed.	<i>zwelgen</i> to swallow.

Some of these *Irregular Verbs* might be brought under one head, as *Bid, zit. Blaas, slaap, braad, raad. Bederf, sterf, werf, werp. Draag, vaar, vraag. Hang, vang. Loop, stoot. Melk, scheld, smelt, vecht, zend, zwel, zwelg, and Scheer, weeg.*

IMPERSONAL VERBS

Are onely conjugated in the third person, and are known by the setting the Particle *het* before them: some being *Active*, as

<i>Het regent</i> It rains.	<i>Het behoort</i> It ought.
<i>Het regende</i> It did rain.	<i>Het schynt</i> It seems.
<i>Het heeft geregend</i> It has rained.	<i>Het blykt</i> It appears.
<i>Het had geregend</i> It had rained.	<i>Het vriest</i> It freezeth.
<i>Het zal regenen</i> It shall rain.	<i>Het waait</i> It bloweth.
<i>Laat het regenen</i> Let it rain.	<i>Het dondert</i> It thunders.

And some being *Passive*, as

<i>Het berouwt my</i> I repent of it.	<i>Het verdriet my</i> It irketh me.
<i>Het walgt my</i> It lotheth me.	<i>Het jammert my</i> It grieveth me.
<i>Het spyt my</i> I am sorry for it.	<i>Het lust my</i> It delights me, I have a mind, I like it.

Severall *Personal Verbs* are also changed into *Impersonals* by setting the Particle *men* before the third person, as

<i>Men zegt</i> , It is said, men say, it is reported.
<i>Men hoort</i> , One hears, we hear.
<i>Men kon 't niet zien</i> , One could not see it.
<i>Men zeyd dat men 't niet wist</i> , They said that they did not know it.
<i>Mag men 't wel weten?</i> May it be known, may we know it?
<i>Men behoest 'er geen geloof aan te slaan</i> , There is no credit to be given to it.

OF PARTICIPLES.

Participles participate of *Verbs*, and are used and declined as *Nouns Adjectives*, being distinguished into *Present* and *Past*, the former being *Active* and the latter *Passive*, as *Slaande* Beating, *geslagen* beaten. But the *Active* is onely declinable and also distinguished into *Genders* as the *Adjectives*, as

Sing.

<i>Nom. De werkende man</i> The working man.
<i>Gen. Des werkenden mans</i> Of the working man.
<i>Dat. Den werkenden man</i> To the working man.

The *Plural* hath
Werkende in all
cases.

Acc.

<i>Acc. Den werkenden man</i> The working man.
<i>Voc. O werkende man</i> O working man.
<i>Abl. Van den werkenden man</i> From the working man.

Sing.

<i>Nom. De naaijende vrouw</i> The sowing woman.
<i>Gen. Der naaijende vrouwe</i> Of the sowing woman.
<i>Dat. Aan de naaijende vrouwe</i> To the sowing woman.
<i>Acc. De naaijende vrouw</i> The sowing woman.
<i>Voc. O naaijende vrouw</i> O sowing woman.
<i>Abl. Van de naaijende vrouw</i> From the sowing woman.

Acc. The *Feminine Participles* are without variation, both in the *Singular* and in the *Plural number*.

Sing.

<i>Nom. Het verwoestend volk</i> The destroying people.
<i>Gen. Des verwoestenden volks</i> Of the destroying people.
<i>Dat. Den verwoestenden volke</i> or <i>aan het verwoestend volk</i> To the destroying people.
<i>Acc. Het verwoestend volk</i> The destroying people.
<i>Voc. O verwoestend volk</i> O destroying people.
<i>Abl. Van het verwoestend volk</i> From the destroying people.

The *Plural* hath *verwoestende volken* or *volkeren* through-out all the Cases.

But here it must be observed as in the *Adjectives*, that if the Particle *een* preceeds, the final *e* of the *Participle*, when it is of the *Masculine Gender*, is cut off; for tho' we say *De werkende man* the working man, yet we say *een werkend man*, but never *een werkend vrouw* a working woman. So in the *Neuter* we say always *een vliegend vogeltje* a flying little bird; and yet several times when *het* preceeds, an *e* is added, as *het vliegende vogeltje*.

Sing.

<i>Nom. Een bemind man</i> or <i>de beminde man</i> A or the beloved man.
<i>Gen. Eens</i> or <i>des beminde mans</i> Of the beloved man.
<i>Dat. Den</i> or <i>aan den beminde man</i> To the beloved man.
<i>Acc. Den beminde man</i> The beloved man.
<i>Voc. O beminde man</i> O beloved man.
<i>Abl. Van den beminde man</i> From the beloved man.

The *Plural* hath *beminde* in all Cases.

Sing.

<i>Nom. Het gedrukt boek</i> The printed book.
<i>Gen. Des gedrukten boek</i> Of the printed book.
<i>Dat. Aan 't gedrukt boek</i> To the printed book.
<i>Acc. Het gedrukt boek</i> The printed book.
<i>Voc. O gedrukt boek</i> O printed book.
<i>Abl. Van het gedrukt boek</i> From the printed book.

Plur.

Gedrukte in all Cases.

OF ADVERBS.

An *Adverb* is a part of speech not capable of Declension, used to declare the quality or circumstance of any action: but there being sundry sorts, they may be reduced to several heads; as some (nay the greatest part) of *quality*; as *Wel* Well, *armelyk* poorly, *geleerdelyk* learnedly, *gemaklyk* easily, *gewilliglyk* willingly, *haastelyk* hastily, *wyslyk* wisely, *naerstiglyk* diligently.

Affix

Affirming, as *Ja* Yes, *inderdaad* indeed, *immers* truly, *na*; *waarlyk* verily, *zeker*, *voorzeker* surely, *zekerlyk* certainly.

Denying, as *Neen* No, *niet* not, *geensins* nowise.

Of time, as *Heden* to day, *gisteren* yesterday, *eergisteren* the day before yesterday, *morgen* to morrow, *overmorgen* the day after to morrow, *somtyds* sometimes, *nu* now, *toen* then, *straks* presently, *opstaandevoet* immediately, *ooit* ever, *nooit* never, *haast* soon, *vroeg* early, *onlangs* of late, *zelden* seldom, *dikwils*, *vaak*, often; *certyds* formerly, *tot dat* untill.

Of place, as *Waar* Where, *werwaards* whither, *hier* here, *berwaards* hither, *derwaards* thither, *waarvandaan* whence, *daarvandaan* thence, *naby* nigh, *binnen* within, *buyten* without, *voor* before, *achter* behind.

Of Comparison, as *Zo*, *also*, *so*; *deigelyk* likewise, *eerder*, *liever* rather, *dan*, *als* than, *meer* more, *min* less, *achtervolgende*, *naar* according, *verscheydentlyk* differently.

Of Number, *Eenmaal* Once, *tweemaal* twice, *driemaal* thrice, *viermaal* fourtimes, *ten* *eersten* first, *ten* *tweeden* secondly, *ten* *derden* thirdly.

Of quantity, as *Veel* Many, much, *weynig* few, little; *genoeg* enough, *schaars* scarce.

—And several more, whereof nevertheless the greatest part may be reduced to those of quality.

Some Adverbs admit also degrees of Comparison; as *Vroeg*, *vroeger*, *vroegst*, Early, earlier, earliest; *weynig*, *weyniger*, *weynigst*, few, fewer, fewest.

OF CONJUNCTIONS.

A *Conjunction* is a part of speech coupling words and sentences together; yet they are of divers sorts. Some are absolute *Copulative*, as *En*, *ende* And, *of*, *ofte* or, *ook* also, *deigelyk* likewise, *benefsens* besides, *daarenboven* moreover.

Some are *Disjunctive*, as *Nochte*, Neither, nor; *'t zy* either, *anders* otherwise.

Causals, as *Want* For, *vermits*, *omdat* because; *derhalven*, *daarom* therefore, *opdat* that, that so, *nademaal* since, whereas; *voorzoveel* forasmuch.

Adversatives, as *Maar* But, *hoewel*, *schoon*, *tho*, although; *nogtans* yet, *echter* however, *daarentegen*, on the contrary, on the otherhand; *niettemin* nevertheless, *onaangezien* notwithstanding.

Exceptives, as *Uytgenomen* Except, *behalven* besides, *dies niettegenstaande* notwithstanding that.

OF PREPOSITIONS.

A *Preposition* is a part of speech which is set before other words, as

Aan To.
Achter Behind, after.
By By.
Beneden Below.
Binnen Within.
Boven Above.
Buyten Without.
Dicht by Hard by.
Door Through, by.
In In, into.
Natoe Towards.
Met With.
Om About.
Onder Under, among.
Op Up, upon.

Omtrent About, thereabout.
Rondom Round about.
Te To, at.
Tegen Against.
Tegen over Over against.
Tot To, at.
Tusschen Between, betwixt.
Van From.
Voor Before.
Zonder Without.
To these might be added *Ten* and *ter*, whose use and signification will be found in the *Syntaxis*.

Some *Prepositions* are called inseparable, because they are not used by them selves, but always placed before *Nouns* or *Verbs*, as *Ant*, *Be*, *Ge*, *Er*, *Her*, *On*, *Ont*, *Wan*.

Of

OF INTERJECTIONS.

An *Interjection* is a part of speech, suddenly as it were cast between the sentence, to express the emotion or passion of the mind, as

O O, *O my* Ah me, *ach* oh; *belaas*, *eylaas* alas; *wee* wo, *is 't moogelyk* is it possible, *foei fy*, *stijl*, *Ahuh*, *wintil*.

Of the SYNTAXIS.

IT would indeed be to little purpose, to multiply Rules of *Construction* according to the *Latin Grammar*, because the same manner of expression that is usual with the Dutch, often prevails among the English; and the difference of Dialect may easier be perceived by observation in reading, than by troubling ones self with the learning of Rules. Yet in several Phrases there is a considerable difference, of which some examples being set down in my *English Grammar* under the head of *WOORDSCHIKKING*, the learner of Dutch is also referred thereunto, because that part of the *Grammar* is but very lately to be touched here.

In *NOUNS* the *Genitive Case* is used in these expressions. *Een teug biers* a Draught of beer; *hy is links* he is lefthanded; *ik ging myns weegs* I went my way; *eens 's weeks* once a week; *tweemaal 's daags* twice a day; *driemaal 's jaars* thrice a year; *'s daags* in the day time; *'s nachts* in the night time; *'s morgens* in the morning; *'s avonds* at night, in the evening; *goeds moeds* of good cheer; *goed kinds* saying to children; *bloots voets* bare-footed; *bloots hoofds* bare-headed; *veel goeds* much good; *weynig geld* little money; *vol waters* full of water; *myns niet waardig* not worthy of me; *onzer indachtig* mindful of us; *myns bedunkens* according to my judgement.

Some Writers among the Dutch do not fully agree in the construction of words. For tho' many think it very good to say *De wysheyd Salomons* the wisdom of Salomon, *Het Ryk Davids* the Kingdom of David, *Het Huys myns Vaders* the house of my father; yet others count it better to say *Salomons Wysheyd*, *Davids Ryk*, and *myns Vaders Huys*.

The *Dative Case* is used in these phrases *Zynen vader gelyk* like unto his farther, *den volke voordraagen* to propound unto the people, *der werreld gestorven* dead unto the world, *allen gemeen* common to all, *ten eeuwe zedoemd* condemned to be burnt, *ten eeuwigen leeven overgevoerd* translated into life eternal, *ten grave gaan* to go to the grave.

The *Accusative*, being onely formed by the Particle, is used thus: *Gelukkig is het volk 't welk den Heere verkiest*, Happy is the people that chooseth the Lord: And if instead of the Particle *den* stood *de*, the sence would be quite altered; for then it must be Englished, *Happy is the people whom the Lord loveth*. Likewise, *Zalig is hy die den Heere bemint*; Blessed is he that loves the Lord; and *Zalig is hy die den Heere bemint*, Blessed is he whom the Lord loveth.

The *Numbers* in Dutch are Declinable into the *Accusative* or *Ablative Case*, as *In tweeën*, *driën*, *viereën*, *vyven*, *zessen*, *zevenen*, *achten*, *negenen*, *tienen*, *elven*, *twaalven*, *enz. deelen*, To divide into two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten, eleven, twelf, &c. *Hy quam met zyn viereën*, He came with three more besides himself *zy waaren met hun zessen*, they were six of'em.

The *Ablative* is used sometimes with the *Prepositions Ten* or *ter*, as *Ik zag hem ten hove*, I saw him at the court; *ten tyde* in the time, *daar ter stede* in that town, *ter goeder ure* in a good hour.

This manner of speaking seems also to be in the *Ablative Case*, *Behoorlyken wyze* in a due form, *Onverrichter zaake* the thing remaining undone.

When *ADJECTIVES* are used Substantively they become *Indeclinable*: for tho' we say, *Ryke luyden* Rich people, yet we say, *zy waaren ryk* they were rich, or *die luyden waaren ryk* (and not *ryke*) those people were rich.

Adjectives are also very often used *Adverbially*, as *Ik heb hem trouw gediend* I have served him faithfully; *Ik heb bartig gegeten* I have eaten heartily; *hy deed het heel traag* he did it very slowly. This manner of speaking agrees with the English phrase, *To speak loud*, and with the Latin construction of *Virgil*, *Se matutinus agebat*.

Some *PRONOUNS* are used thus, *Tot mynent* At my house, *tot uwent* at thy house, *tot zynent* at

at his house, *tot hussent* at their house, *om onzent wille* for our sake, *om haarent wille* for her sake, *mynent halve* for my sake, *uwent halve* for your sake.

The Pronouns *Gy, wy, zy*, are often pronounced and writ thus, *Ge, we, ze*.

It is very frequent to say, *De gene die ons quamen zien* Those that came to see us; But some are of opinion that the word *de gene* is altogether superfluous here, and that it is better to say, *Die ons quamen zien*.

The Particles *Het* and *dat* are several times used in the Plural number, as *Het waaren vroomme luyden* They were honest folks: *Dat zyn sterke paerden* those are strong horses.

Some VERBS require a *Genitive*, as *Ontferm u myner*, Have pity upon me; *hy kreunt zich des niet*, he doth not matter that; *gedenk zyner*, remember him; *Des verwittigd* informed of it.

Some will add a final *e* to the Verb in the *Indicative*, thus, *Ik weete dat het zo is*, I know it to be so; *Ik verneeme dat hy thuis is*, I understand that he is at home; *Ik hebbe hem nog niet gezien* I have not seen him yet. But others, and I myself also, reject this, and say always in the *Indicative* *Ik weet* I know, *Ik verneem* I understand, *Ik heb* I have; leaving *weete*, *verneeme*, and *hebbe*, for the *Optative* or *Subjunctive* mood.

Some will express the *Subjunctive* Mood thus: *Zie of hy dat gedaan hebbe*, See whether he has done it. But others judge with good reason, that altho' *hebbe* be good for the *Optative*, as for instance, *Dat hy zyne wille hebbe* that he may have his will; yet the *Subjunctive* is expressed better by *heeft*, if it be duly transplaced, for in the *Indicative* Mood we say, *Hy heeft het gedaan*; and the *Subjunctive* requires onely the transplacing of the auxiliar word *heeft*, thus, *Ik weet niet of hy 't gedaan heeft*, I do not know whether he hath done it.

The *Infinitive* of a *Verb* is often used as a *Noun Substantive* of the *Neuter Gender*, as *Zulk werken valt moeijelyk*, such working is hard; *het sterk gaan vermoeit my*, the hard going tires me; *dat drinken is zuur*, that drink is sour; *het gulzig eeten krypt hem*, the greedy eating chokes him; *zyn spreken verveelt my*, his speaking wearies me, or I can't endure his speaking.

Several *Infinitives* assume the Pronoun *zich*, as *Zich schaamen*, to be ashamed; *Zich verwonderen*, To wonder; and in the *Indicative*, *Ik schaame my* I am ashamed; *Wy verwonderden ons daarover*, We wondered at it.

And sometimes are *Infinitives*, thus used, also declined, as *Willens en weetens* Wilfully and knowingly, *myn bedunkens* according to my judgement; *des drinken zat* full of drink, *de reden zyns zegen* the reason of his saying so; *Verachtens waardig*, worthy of contempt.

We say *dank weeten* in imitation of the French, *savoir gré* to be thankful, or to take kindly; and others count it more proper to say, *dank wyten* to ascribe or impute thanks.

Some ADVERBS take to them a *Genitive*, as *Niets geheels* Nothing whole, *gelds genoeg* mony enough.

The PREPOSITION *Op* is sometimes used thus, *Op het Duytsch* According to the Dutch or in the Dutch, *op zyn Engels* after the English fashion.

Te, ten and *ter* are thus used. *Te Haarlem* At Harlem, *te Londen* at London, *te lande* by land, *te water* by water, *te paerde* on horse-back; *te voet* on foot; *te water en te brood zitten*, to be fed in prison with bread and water, *ten eersten* at first, *ten tweeden* secondly, *ten deele* partly, *ten dage* on that day, *ten goede* in good part, *ten toon stellen* to expose, *ten hoogsten* at the highest; *ter plaetse* at the place, *ter zee* by sea, *ter dood* to death, *ter dood toe* until death.

None but our best Authors take the words *Op dat* that so, *omdat* because, for one word; since the vulgar way is to write *op dat* and *om dat*. Every body writes *waarom* why or wherefore, *daarom* therefore; and yet the most will divide (without any other reason than that is usuall) the words *waar by* whereby, *waar in* wherein, *daar door* thereby &c. But some few, observing this irregularity, will write now, *waardoor* whereby, *daarin* therein, *daarmede* therewith.

Of the transplacing of words has been said something already in the *Syntaxis* of my *Englisch Grammar*; and it is very usual in *Dutch* to place the *Verb* last in a sentence, as *Wanneer zal ik u weer zien*, When shall I see you again? *Als gy in Engeland komt*, when you come into England.

Some English-men have been ready to say, that the Dutch was very irregular, or defective, in some respects; as for instance, that *Male* and *female* is rendred in Dutch, *Manneken* en *Wyfken*; but let the English consider, that if they think it worth the while to make sport with that, the Dutch may as well find fault with a *Man-midwife*, which in their own language is called *een Vroed-meeſter* or *Vroed-doctor*: And if the English count it odd to hear of *een zilver ooryzer*, I hope they will be so ingenuous as to confess that a *Silver ink-horn* is not a more refined expression; and that *Wainscotted with marble*, seems no less against reason, than it is agreeable with custom.

The E N D.

K O R-

K O R T E
V E R H A N D E L I N G

Wegens de

N E D E R D U Y T S C H E
S P E L L I N G.

D E W Y l een eenpaarige Spelling, en die met eene op vaste gronden steunt, noodzaakelyk een zeer groot voordel aan den leerlingen onzer taale moet toebrengen, heb ik my in myn Woordenboek bevylygd om een geregelde spelling te houden, en alle *Derivativa*, of *Affpruyfels*, zo na aan hante *Radicata*, of oorspronkelyke woorden, te brengen, als 't moogelyk was; en niet altyd zo ter te letten, of men zulk of zulk een woord niet met minder letteren zoude kunnen spellen; vermits het veeltyds geschiedt, dat daardoor de eygenschap der woorden ten hoogste te kort gedaan, en eenen Leerling in eene verwarring, waaruyt hy zichzelf niet redden kan, gebragt wordt. Want, by voorbeeld, een vreemdeling, die een weynigje Duytsch begint te verstaan, vindt in een boek deeze woorden, *De zaken zyn vervuld*; en niet weetende wat het woord *zaken* te zeggen is, zoekt in het Woordenboek na 't woord *Zak*, (want anders kan hy niet doen, omdat het woord niet volgens deszelfs eygenschap [*zaken*] gespeld is); waaruyt hy dan zal moeten besluyten, als hebbende juyft nog zo volkomen op 't rechte onderlicheyd der woorden *vervullen* en *vullen* niet gelet. dat de betekenis is, *De zaken zyn gevuld*; daar in tegendeel, indien 't woord gespeld was gelyk 't behoorde, hy ten eersten de rechte meening daarvan vatten zoude, het zelfde kan gezegd worden van deeze woorden, *De ketel stouit op drie potten*; want een vreemdeling zal 't voor *potten* neemen. Diergelyke exempelen zou men veel kunnen bybrengen, als zynde de woorden *Beenen, poken, kaken, velen*, en een menigte andere, aan die dubbeltzinnigheyd onderworpen. Ik weet wel dat men hier tegen zou kunnen inbrengen, dat zo lang de middelste Medeklinkers in de woorden *zaken, potten, beenen, enz.* niet verdubbeld zyn, 't zelve by iemand, die de taal verstaat, geen twyfel zal kunnen baaren. Maar daarop zeg ik, dat myn oog nu op leerlingen is; en dat men alles, tot duydelykheyd onzer taale, hen te gevalle, behoort aan te wenden: want schoon een vreemdeling reeds begreepen heeft, dat wy 't meervoudig getal der meeste Naamwoorden met byvoeging van de sillaab *en* betekenen; zo moogen wy nogtans niet wel onderstellen, dat hy nog zo ten eersten niet zal begreepen hebben, in welke woorden de laatste Medeklinker, als men 't meervoudig getal wil uytdrukken, verdubbeld wordt, en in welke niet. My is niet onbekend, dat men hier tegen inbrengt, dat het in andere taalen niet gebruykelyk is een lange sillaab met twee klinkletters te spellen: maar deeze tegenwerping is van geen klem; want gelyk die taalen haare byzondere eygenschap hebben, zo heeft ook de onze, en ik weet niet wat andere taal ook een menigte van woorden heeft, die 't eenvoudige getal noodzaakelyk met twee klinkletters moeten gespeld worden. Maar ondertusschen wordt de spelling van *maaken, zaaken, beenen, steenen, daken, stroomen, enz.* door 't gebruyk der Hoogduytschen, die wy immers in alles, wat met de eygenschap onzer taale overeenkomt, zeer wel moogen volgen, gestyfd; naardien zy de *H* tot verdubbeling van den klank der Klinkletteren te hulpe neemende, als blykt in de woorden *Jahr, that, ehr, iher, noth, sohn, enz.* die letter zo wel in het meervoudig getal gebruyken als in 't eenvoudige. Hierby komt nog, dat zulke die zo gezet zyn tegen 't gebruyk van het verdubbelen der klinkletteren, evenwel niet kunnen goedvinden dat men schryft, *Briven, diven, rimen, wilen, enz.* daar nogtans de verscheyde klank dier woorden door de *i* genoegzaam uytgedrukt wordt; maar men krenkt dan de eygenschap van 't woord; en zo doet men ook als men schryft, *zaken, beenen, stromen, enz.*

Deze redenen. dunkt my, zyn zo krachtig, dat ik bekennen moet, my dikwils zeer verwonderd te hebben, dat verscheydene geleerde Mannen onder ons, die men moet toestaan in de taalschikkinge

K 2

zeer

zeer uytmuntend te zyn, zich hierin zo vergrypen, en maar alleen daarop schynen toe te leggen, dat zy een woord met de minste letteren spellen, 't zy dat de eygenschap zulks toelaat of niet: Hoewel ik anders zelf tegen alle overtollige letteren ben; want om welke reden de Klinkletter by eenigen verdubbeld wordt in de woorden *water, aker, beker, ketel, leden, steden, over, enz.* gaat myn begrip te boven: doch dat men tusschen *Bedeelen* en *bedelen, Beteren* en *beteeren, enz.* een onderscheyd in 't spellen maakt, dunkt my op 't hoogste noodzaakelyk te zyn; en een yder zal ten cerften kunnen begrypen wat men meent, als hy geschreeven vindt, *Eene beeving beving hem: 't Is een koper van oud koper: Zyne leden leeden veel ongemak: De stoten (kasteelen) waaren omringd met slooten: Wy zagen een steen zaagen: Ik wil dat laken geensins laaken: Ik wil 't met dien ouden wagen op zulken quaaden weg niet waagen: de Graaven lagen in prachtige graven: Men zal de krygsmagt op een goed getal scheepen inscheepen: Als men van 't steyl gebergte na de dalen gaat moet men voorzigtiglyk daalen, enz.* daar 't anders quaalyk gespeld zynde verwarring zou kunnen baaren. Ik acht het derhalve best dat men schryft, *Bewaaren* en *bewaaring*, omdat men zegt ik *bewaart, gy bewaart, en niet bewart*; zo ook *draagen* in plaats van *dragen*: dus spel ik ook *gebreeken* als 't *ontbreeken* betekent, doch *gebreken* om 't meervoudig getal van 't woord *gebrek* uyt te beelden; insgelyks *beveelen* voor gebieden, maar *bevelen*, om het meervoudig getal van *bevel* te betekenen. Dit dan dus vooraf gezegd hebbende, acht ik, dat hieruyt deredenen van 't volgende genoegzaam als van zelfs zullen blyken niet ongegrond te zyn. Voorts zal ik die letteren, waarin alle 't niet met my eens zyn, in 't kort eens doorloopen, en beginnen met de

A. Deze letter komt nader met de gemeene klank overeen van verscheydene woorden, die van anderen met een *E* worden gespeld; gelyk *Hard, verwarring, karsen, enz.* Ten anderen kan men door dat middel ook een onderscheyd maaken tusschen *Hart [cor], en Hert [cervus].*

AA. Beter acht ik het dat men *Gaan, staan, naam* spelt, als *Gaen, staen, naem*, dewyl *AE* een gemengde klank is, die dienen kan tot de woorden *kaers, paerd, staert, waereld*, welke sommige spellen *keers, peert, steert, werelt.*

Of zo men vast stelt dat de *e* dienstig is om den klank van de *a* te verdubbelen, dan behoort ze zulks ook ontrent de *o* te doen; en by gevolge most de spelling onzer meerbetoudovergrootvaderen van *Groot, Noert, hoert, hoeft, oek, enz.* in plaats van *Groot, Noord, hoort, hoofd, ook*, weder uyt het graf opgedolven worden; 't en waare men twyfelde of die woorden toen dat zelfde geluyd wel hadden dat zy nu hebben; want men vindt in de Rymkronyk van Melis Stoke gespeld *broeder, moeder, droech, doe, stoel, enz.* alhoewel men 'er ook vindt *Roemsch, Proest, voor Roomsch, Proost*, zo dat men van die klank geen recht uytlytstel kan bekomen; te meer dewyl de Gulikers 't woord ook schier zodaanig uytspreeken als of 't gespeld waare *oo-ek*; en wie weet of de aaloude Hollanders ook niet zo deden.

Men vindt 'er insgelyks die meenen dat men in rym behoort te schryven *daen, quaen*, in stede van *daan, quaan*, omdat die woorden tzaementrefels zyn van *daaden, quaaden*; maar zouden zy dan ook kunnen goed vinden dat men schreeve, *doen, goen*, voor *doon, goon*? Ik acht van neen.

AAU wordt gehoord in de woorden *Blaauw, graauw, enz.* 't welk ik veel beter houd als *Blauw, grauw*,

AE behoort maar alleen tot een vermengde klank gebruykt te worden, die men hoort in de woorden *Paerd, staert, kaers, waereld, rechtvaerdig*; want die deeze klank door *ee*, als *Peert, steert, keers, weereld, enz.* meenen uyt te drukken, schieten daarin veel te kort. En zy die meenen dat het geluyd der Grieksche α of *eeta* gehoord wordt in de Engelsche woorden *Leave, ready, heaven, speak*, kunnen geheel ander bericht daarvan vinden hier voore in myn Vertoog wegens de Engelsche Spraakkonst, pag. 4. alwaar zy zullen zien dat *ea* op 't Engelsch klinkt als *ee* op 't Nederduytsch; doch dat echter de woorden *ready* en *heaven* nog zeer verre van de klank afwyken.

AI komt weynig te pas; maar wordt by sommigen echter gebruykt in de woorden *Kaizer, Romannen, klai, ai!* enz.

C voor **K** is by ons genoegzaam ongerymd; doch

CH te verbannen, wil by my niet in; omdat het eygentlyk de Grieksche χ is, en gevolgelyk maar eene letter, schoon twee merken; en ik houdze scherper als de **G**; echter dunkt my dat ze beter past om een lettergreep te sluyten, als te beginnen; om welke reden ik liever *lachgen* als *lachchen* wil spellen.

Spellen: en *ligbaam* als *lichaam* of *lichschaam*: ook kan zy dienstig zyn om een onderscheyd tusschen sommige woorden te maaken, als *noch [neque]* en *nog [etiamnum]*; als ook *licht [lux]* en *ligt [fama of aera]*; *ag [moliffus]* en *doch [verumtamen].*

D moet wel in de woorden *God, stad, lid, land*, omdat men zegt, *Goden, steden, leden, landen*; als ook in de meeste lydende Deelwoorden [*Participia passiva*] als *Bekend, gebaald, beklaagd, enz.* in de meeste zeg ik, want sommige vereyfschen eene *t*, als *bekranst, beschaast, bestrast, enz.* 't Is in de meeste redenen hier tegen in, diē niet t'eenemaal zonder grond zyn; en men zegt dat de wettelykheid door dusdanig een spelling benaadeeld wordt, en dat men daarom behoort te vermyden, *Lant, bant, bant, raat, enz.* Maar zo dit als een vaste regel doorgaat, dan vervalt men dikwils in eene verwarring, die zelfs kundigen zou kunnen misleyden, om de gelyklydendheid van sommige woorden die veel in de betekenis verscheelen; gelyk het *Rad* van eenen wagen, en een *ras* als 't een dier betekent; een *Wand* (muur), en een *want* (handfchoen); *Lood* dat men smelt, en een *loot* van een angelier plant; *Nood* als men 'er gevaar of verlegenheid door verstaat, en een *noot* die men kraakt; Een *gootje* om iets door tegieten, en een *goodtje* of *godeken*. Hierom kan ik nog niet zien waarom de eerste wyze niet zou kunnen goedgekeurd worden.

Doch om nog iets van de **D** te zeggen, hy past ook wel verdubbeld, als men de onvolmaakte verledene tyd van eenige woorden wil uytdrukken, als, ik *vermoedde, ik antwoordde, hy doodde, enz.* insgelyks voegt hy wel in 't woord *wadte* (ondiepte).

E. Heeft tweederley klanken, als blykt in *Knevel* en *bevel, gespen* en *gespens*: 't was derhalve wettelyk, dat het in 't gebruyk waare zulks met een klankteken te onderscheyden, inzonderheid in tweeledige woorden, die doorgaans 't accent op de eerste sillab hebben, gelyk *water, veter, lepel, getel, over, enz.* Doch om dat eenige van deezen regel afwyken, zoud het heel goed zyn dat men de woorden *belēt, gebēd, gezēt, gebrek*, aldus met een Klankteken merkte: maar waarom men de woorden, *En, men, met, smet, sterfelyk, scherphed, enz.* met een accent zoude tekenen, gelyk eenige doen, kan ik niet begrypen, als niet wetende hoe men die woorden anders zoud uytspreeken, dan gewoonlyk geschiedt. Doch dat men *ēn*, als 't het getal betekent, met klanktekens merkt, tot onderscheydinge van 't ledeken *een*, keur ik heel goed.

EE. Waarom dat ik *Steenen* spel in plaats van *Stenen*, is vooraan reeds gezegd. Zo kan men ook weder schryven als men 't saifoen of de gesteltenis der lucht daardoor verstaat, tot onderscheydinge van *weder* dat wederom betekent.

EU wordt gehoord in *Gent, beul, heul*; ook brengen die letteren, wanneer zy, schoon elk byzonder, echter heel vlug uytgesproken worden, die klank voort.

EY te gebruyken in de woorden *eygen, leyden, goedheyd, enz.* acht ik veel beter als **EI**: omdat als men de kinderen de **I** met zynen rechten naam leert noemen, (en niet **Y**, gelyk sommige bōtte Schoolvrouwen doen) dan natuurlyk volgt, dat de woorden, *reis, eiseh*, aldus gespeld, hunnen rechten klank niet kunnen uytbrengen; gelyk ik daarvan levendige exempelen heb gezien. Want als een kind, dat geleerd heeft de letter **I** te noemen *ie*, de woorden *Leider, Keizer, goedheid, enz.* spelt, zal het t'elkens zeggen *Lie, kie, bied*. Die dit niet gelooven wil, neem 'er een proef af, gelyk ik gedaan heb, die 't my niet schaame te zeggen, dat ik my van een kind heb laten overtuygen, dat *verleyden*, met een **y** gespeld, meer op reden steunt, dan *verleiden*.

F wil ik liever gebruyken in *Brief, lief, schryf, enz.* als **V**; hoewel 't laatste van eenige geschiedt; want **V** uyt de Klinkletter **U** eenigins spruytende, past heel wel om eene sillab te beginnen, maar niet gevoeglyk, myns oordeels, om die te eyndigen. Ondertusschen vindt men diergelyk een onderscheyd ook in 't Engelsch, als *wife, wives; knife, knives, &c.* ja zelfs in 't Latyn verandert men wel een letter om de gevoeglykheid van uytpraake, als *Scriptum* van *scribere*. Ik schryf ook liever *gekost* als *gekocht*, omdat het woord *koopen* van 't Hoogduytsch *kaufen* herkomstig is. Doch *kraft*, het welk in 't Engelsch *list* betekent, kan my weynig behaagen.

G wil ik liever gebruyken in 't woord *magt* als *ch*, als komende van *mag*, welks onbepaalde wyze [*Infinitivus*] is *moogen*, en daarom schryf ik *moge* en niet *mochte*; om dezelfde reden schryf ik *gewigtig*, en niet *gewichtig*, zynde afkomstig van 't woord *weegen*; en daarom wil ik ook lieft spellen *gezagt, gezigt, voorzigtig*, vermids de **G** in de woorden *brengen*, ik *zag*, wy *zagen*, niet kan achtergelaaten worden. Hierom schryf ik ook *gezag, ontzag, enz.*

GH kan fomtyds ook te paffe komen, als in de woorden *Looghnen, gnyghelen, juyghen, toejuyghing, buyghelen, enz.* want hoewel de meesten hiertoe *ch* gebruyken; echter kan ik niet goedvinden eene sillaab daarmee te begiunen, zo lang my een andere uytweg openstaat.

Men vindt 'er die schryven *dagh (uies)* tot ondericheydinge van *dag* (een dolk.) Doch belangende het laatste, het is eygentlyk *dagge*, waarin de Engelschen daarvoor ook zeggen *dagger*; 't zelve kan mede gezegd worden van *wegh*, een witebroods koekje; want het is eygentlyk *wegge*, 't welk uyt het meervoudig getal klaar blykt. Sommige schryven *wegh* of *wech*, als men 'er weggegaan of weggedaan door betekenen wil; maar 't schynt dat zy niet overweegen dat dit *weg* afgeleyd wordt van den *weg*; waarom de Engelschen daarvoor ook zeggen *away*, en de Italiaanen *via*, als *Via, via!* Weg, weg! en *Mandar via* wegzenden.

Dit artikel staat, gelyk ook de andere noopende de spellinge, breeder in myne *Nederduytsche Spraak-konst*, die ik onder handen heb, verhandeld, en daarby aangetoond te worden, hoe men veeltyds iets op 't goed geloof van de anderen aanneemt, zonder de reden daarvan in de grond te onderzoeken; gelyk eens iemand my berispte, dat ik *Tarmouth* schreef in plaats van *Jarmuyden*, 't welk zyns oordeels de naam was, dien men aan die stad in het Duytich moft geeven; maar hy wist niet, dat als men dit woord recht naar den eyfch vertaald zoude hebben, men dan zeggen moft *Jarm-nde*, naar den naam van de rivier *Tare*, even gelyk men hier te lande zegt *Nijelmonde*, dat aan de Merwe tegen over den mond van den *Nijel* legt; en *Dendermonde*, zynde een stedeken gelegen in Vlaandre, ter plaatsē daar 't riviertje de *Dender* in de Schelde loopt.

IE te verbannen, en te schryven, *Diif, liif, ziin*, in plaats van *dief, lief, zien*, komt my ongerymd te vooren; want indien men de letteren *I, E* by zichzelf enoemt, doch met zulk een vlugge uyt-spraak als 't moogelyk is, men zal bevinden dat zy dezelfde klank, die wy aan die letteren gewoon zyn toe te schryven, zullen medebrengen; en daarom kan ik zulk een nieuwigheid niet goed keuren.

IJ merk ik aan als een klinker en Medeklinker, en gebruyk dezelve daarom maar in de woorden *maaijen, naaijen, zaaijen, gooijen, schooijen, enz.* en nooit in plaats van de *Y*.

K gebruyk ik altyd in plaats van *C* voor *a, o, u*.

Vondel spelde in zynen tyd *Jongk, langk, zangk*; maar hy heeft daarin weynige naavolgers gehad; doch *gerangkenis, vergangklyk, afhangklyk*, is by sommigen nog in gebruyk. Maar die de spelling in allen deele met de uytpraak wil doen overeenkomen, zal moogelyk vruchteloos moeite doen; want hoewel etlyke gespeld hebben, *klankken, vanggen, hanggen, dinggen*, om de gewaande gebreklykheid die 'er is in *klan-ken, din-gen, han-gen, enz.* voor te komen, zyn zy daarin echter maar van weynigen gevolgd.

KW in plaats van QU wil ik juyft niet kwaad keuren; maar dewyl 't veelen, en inzonderheid vreemdelingen, wat hard voorkomt; en men daar benevens geene letters daardoor uytwint, volg ik nog liever de gewoonlyke wyze; hoewel ik moet toelstaan, dat het woord *kwam*, met *kw* gespeld, nader aan *komen* paalt, dan wanneer men 't aldus [*quam*] spelde.

O heeft, behalve 't onderscheyd dat men hoort in de galm tusschen *boven, over, bolen*; en *wol, wolk, sommen*, nog een derde klank die heel hard is, als *ból, ról, gról, gól, kól, dól, wól, rós, klós, stóp, nóp, zót, spót, tót, gód*, welke altyd met een klankteken behoorde uytgedrukt te worden; want dan zou men een onderscheyd bespeuren tusschen *bol* [zacht] en *ból* een [kloot.]

OE wordt gehoord in de woorden *goed, bloed, moed*, en behaagt my beter als te spellen, *goud, blond, mound*, gelyk de Zeeuwen doen, en 't welk van sommige Hollanders, te veel op de Fransche manier verzet, naageaapt wordt.

OO. Dat *booren* [*audire*] een beter spelling is dan *boren*, kan genoegzaam blyken, uyt het gene ik vooraan wegens 't verdubbelen der klinkletteren gezegd heb. *Hoorn* [*cornu*] wordt van my zonder *e* gespeld. *Toorn* is by my *Ira* of gramschap, maar *toren* gebruyk ik voor *torris*, een hoog gesticht. Doch waarom vele zuynige spellers zo schryven in plaats van *zo*, kan ik niet begrypen, want *zo* is zo wel kort als lang. Dus zegt Antonides in 't begin van zyn *Trazil*:

Zo worde de heerschappy uw grootsheyd opgedrongen.

Maar als men 't gebruykt in plaats van *zoode*, dan schryft men met recht *zod*.

OOI ge-

OOI gebruyk ik in de woorden *mooi, nooit, ooit, enz.* oordeelende zulks nader aan de rechte klank te komen, als *moy, noit, oit*.

OU wordt gehoord in *bont, goud, stout, vrouw, zon*; en hoewel eenige meenen dat deeze klank beter door OW, of zo andere zeggen AU, zou konnen uytgedrukt worden, nogtans vindt zulks by my geen ingang; want de letteren O, U, ieder byzonder, doch echter gezamentlyk op 't allerfnelst, als in eenen galm, uytgesprooken, brengen byna de klank, waarvoor zy gebruykt worden, voort.

Q kan niet als met byvoeginge van een U gebruykt worden; en waarom ik my daarvan in plaats van KW bediene, heb ik reeds onder de K gezegd.

S in plaats van Z te gebruyken, komt my zeer ongerymd te voore, zynde 't verschil dier letteren niet minder, als dat van B en P, en F en V, gelyk gehoord kan worden in dit gezeg, *Van die gladde rivier zigzante zullen wy ligtelyk sullen*. Dus spel ik *Sabel, servet, siroop, suiker*, met een S, doch niet *semel, segen, font*, 't welk met de uytpraak der Vriezen overeenkomt, die gewoon zyn zodanige woorden met een sissend geluyd voort te brengen.

Sommige schryven *sieren, sieraad, enz.* en men kan 'er niet veel tegen zeggen, dan dat *sieraadruym* zo *cierlyk* schynt, of ten minsten niet erger, en meest gebruykelyk is.

T behoud ik liefst in de tweede en derde persoon der woorden, *bidt, vindt, stont, wordt, enz.* tot een onderscheyd van de eerste persoon, ik *bid, vind, stont, word*. Voorts verdubbel ik dezelve in en volmaakte verledenē tyd van de worden, *achten, wachten, tasten, enz.* schryvende, ik *achte, ik wachte, ik taste*.

U. Tusschen 't Pronomen Demonstrativum U [*tu*] en 't Possessivum UW [*tuum*] maak ik onderscheyd, als blykt in dit zeggen, *'K zag u wel op uw paerd*; en hoewel zulks van veelen niet gade geslagen wordt, echter behoorde het zo niet te wezen.

UU acht ik beter als UE, spellende *Uur, muur, stuur*, en om die oorzaak ook *uuren, muuren, stuur-en*, en niet *uren, muren, enz.* gelyk ik in 't begin deezer Verhandeling omstandige reden daarvan heb gegeven.

UY wordt gehoord in *huys, muys, kluis, enz.* alwaar ik UI om dezelfde reden verwerp, die ik tegen EI onder de E gegeven heb; want *vuil, ruim, schuim*, konnen de behooryke klank niet uytbrengen, 't en waare men de gemeene Rotterdamsche uytpraak van diergelyke woorden voor 't beste Hollands wilde achten.

Z gebruyk ik in de woorden *zand, zout, zee, zeep, zegen, zwart, zwaan, zweeren, zwemmen, zzel, razen, enz.* als wordende plat uytgesprooken, en gansch geen gemeenschap met de scherpheid van de S hebbende: alhoewel men veele vindt, die deeze nieuwe spelling zo wat by de ruys naapende, om quansuys mede het gebruykelykste naa te volgen, daardoor dan geen minder fouten begaan als de anderen; want als men spelde *zauzys, zaffraan, zervet, enz.* dan treedt men over tot een nieuwe dwaaling, die niet geringer is dan de oude; 't zelve sou men ook moogen zeggen van de woorden *kond, schood, zeevlood, enz.* even als of de *z* ganschelyk moft verbaunen zyn, omdat men die nu by naauwkeurige spellers zo veel niet gebruykt als wel voor deezen.

Sommige willen dat deeze spelling met een Z tegen de reden is, omdat de Italiaanen en Hoogduytschen die letter, welke by de zaloude Hebreen en Grieken zo veel was als een *ts* of *ds*, nog hedendaags als een *ts* uytspreeken; maar dat is geen goed bewys; want de C voor *e* of *i* staande wordt by de Hoogduytschen ook als een *ts*, en by de Italianen als *tij*, (of als de Engelsche *ch*) uytgesprooken; en de eene taal kan daar ontrent de andere niet altyd de wet stellen. Doch zo men evenwel in dit geval een voorbeeld van een andere landaard hebben wil, men hoeft 'er niet om verlegen te staan; want niet alleen de Engelschen geeven aan de Z dezelfde platte klank, als blykt in de woorden *Zeal, zealous, zedoary, bezized, muzzle, buzzle, buzzing, enz.* maar ook de Franschen; gelyk men uyt de volgende woor, den kan zien, *Zele, zero, huzard, leze Majesté, onze, douze, quinze, douzaine, enz.*

Ik heb hier voor reeds gezegd, dat men fomtyds wel een letter in de spelling mag veranderen; alleenlyk tot onderscheydinge van de betekenis der woorden; hierom is het dat ik schryve, *Het licht der*

der zinn: 't Is ligt om te doen. Die stal heeft eenen bozen toren: Zijn selle toorn vervoerde ben. Ik ben'er nog niet geweest: Ik zag noch den eenen, noch den anderen. Zy heeft een hard hart: Hy jaagde het heit. Een Herder der schapen: Hinder dan steen. Naa verloop van tien jaaren: Naar myn onheil: Na de stal toe: Nergens na zo veel; Op verre na niet; Zy neemt die zaak heel na; Hy komt'er na aan toe. Hy is van Koninglyk geslacht: Daar hing een geslagt beest. Hy kreeg eenen zwaaren slag: Daar was tweederley slach van volk. Ik neem eens weder te komen by mooi weder.

Hoewel nu uyt dit besicht blykt dat deeze manier van spellen op de reden steunt, echter is 't geposlyk dat veele, die van jongs op anders gewend zyn, hunne gewoonte beter zullen achten. Maar dat is geen vreemde zaak: men heeft zelfs voortreffelyke Schryvers onder ons gevonden, die in 't een of 't ander afwyken van 't gene zy zelve moogelyk, naa eene natuurkeurige overweeginge, niet hardhekkig zonden voorstaan. Men leest by eenen van de Voorstanderen onzer taale, Daar ons geen slang op den weg ontmoeten, noch met zyn kop, lang vermorzeld, in de hielen zal byten. Dit laatste zou zekerlyk goed zyn, indien de woorden op den weg ontmoeten niet voorgingen; maar nu komt het in bedenken, dewyl 't woordje zal zo wel opzigt heeft op ontmoeten als op byten, of het niet het sluytwoord van de reede moft weezen: het zelfde zou men kunnen zeggen van 't volgende, Die voor de kranke en gequiste soldaaten goede zorge gedragen, hunne gasthuizen ingeruynd, en hun by hunne ziekte herberge hebben verschafft. Immers staat hebben zo wel op gedragen en ingeruynd, als op verschafft, en passe daarom best achter aan. Deeze bedenkinge heeft ook plaats in 't volgende gezeg: Dit betuygt Jesus, die den menschen, om goede werken te doen, geschapen, de ziel, met het ligdaam vereenigende, hem die, als tot eene leydservant ten goede, heeft gegeven. Wat my aangaat, ik acht dat 'er eene hardigheyt in dusdaanigewyzen van spreken is, die met de leydinge eener gladde uytpraake niet zonder stootinge overceengebragt kan worden; en evenwel schynt het dat de schryver daarvan, die anders eenen deftigen styl had, zulks niet gemerkt heeft, of daar ontrent van een ander oordeel moft geweest zyn; want alle byzonderheden worden niet altyd gade geslagen. Hierom is 't ook dat men 't moogelyk in de geslachten der Naamwoorden niet volkomenlyk eens worden zal: want de een ziet de zaak van de eene, de ander van de andere kant in. Het is bekend dat het woord dienst geacht wordt van 't mannelijk geslacht te zyn; en om die reden wil men dat Godsdienst ook zo genomen worde: maar kan dit wel toets houden? Indien men zeyde, De zwaare Godsdienst is heylig, hy neygt ons tot aandacht, zyn vermoogen is groot, zou dat beter Duytsch weezen, dan of men zegt, Zy neygt ons tot aandacht, haar vermoogen is groot? Het eerste komt my niet heel inschikkelyk voor; en zo het laatste goed is, dan is Godsdienst van 't Vrouwelyk Geslacht.

Men wil met kracht doordryven dat Europe, Rome, enz. volstrektelyk van 't onzydig geslacht zyn, en dat men zeggende Het prachtig Europe, ook moet zeggen, Europa kostert, boven andere werreldeelen, de geleerdheyt in zynen schoot. Maar wie kan ontkennen, dat sommige regels uytzonderingen hebben? Indien iemand zegt, Het wyf heeft zyne kinderen geslagen, zal men niet, zo zy enen man met voor kinderen heeft, denken dat het zyne, en niet haare zyn; en indien men hoort zeggen, Het vrouwmensch leyde zyne kleederen in de kas, wie tóch zal dat van haare eygene verstaan? Deeze uytzondering doet my ook denken aan sommige woorden, die hoewel niet in 't meervoudig getal te passe komende, echter somtyds zo gebruykt worden; als Natte Zomers, flappe winters, groote vuren, fyne lakenen, grove lynwaaten; zwaarselpen, ligte struwele, dikke satynen, geverwdesaayen, bollebaaijen; oadbalken broden, eene landing van wynen, sykeren, siroopen; fyne olie, uytheemfche bieren, enz. welke daarom niet gevoeglyk onder zulke, die geen meervoudig getal hebben, kunnen geteld worden. Doch ik scheyd uyt; die meer aanmerkingen ontrent de Letterkunde begeert, zal die elders in myne uytgegevene schriften kunnen vinden: ik acht genoeg daaraf alhier gezegd te hebben.

E Y N D E.

V O O R R E E D E.

Yndelyk komt de tweede druk van myn lang-verwacht Woordenboek, waaraan ik etlyke jaaren met veel moeite gearbeyd heb, te voorschyn. Met hoe veele duyzend woorden het verrykt is, en hoe veele spreekwyzen het meer behelst dan de eerste druk, kan ik eygentlyk niet zeggen; dóch dit wel, dat het eerste Deel met een zeer groot getal is vermeerderd: wyders heb ik daarin, ten dienste onzer Landslieden, my menigmaal niet vernoeegd met etlyke Engelsche woorden simpelyk te vertaalen; maar daarby gevoegd zodaanige verklarungen die kennis geeven van verscheydene zaaken en gebruykelykheden in Engeland, gelyk onder andere gezien kan worden by de woorden, Adjournment, Jury, Parliament, Penny-post, Pillory, Quakers, enz. Belangende het tweede, daar het Duytsch voor aan staat, de byvoegselen, welke ik, gedurende eenen langen tyd, onder het vertaalen van verscheydene Werken, verzameld had, waaren zo menigvuldig, dat ik my genoodzaakt vond, het geheel op nieuws-over te schryven; 't welk my veel moeiliker heeft gevallen, dan het eerste opstel, doordien dat weynig meer woorden behelste, dan men reeds in andere Woordenboeken vondt; waar tegen dit een grooter getal van Nederduytsche woorden vervat, dan nóg ooit, voor zo veel my bekend is, in éenen bondel zyn vergaderd geweest; van woorden zeg ik: want zo men op den overvloed van spreekwyzen ziet, dan zal het Nederduytsch en Latynsch Woordenboek van S. Hanno's het myne overtreffen. Maar wat nut hy ook geacht heeft dat dit ontrent het Latyn hebben mogte, nóg tans zou die beooging ontrent het Engelsch noodeloos zyn; anders zoudt het my geen groote moeite zyn geweest, dit Boek nóg eens zo verre te hebben doen uytloopen. Dóch dewyl het meeste gedeelte der woorden van zodaanig een aardt is, dat die door 't byvoegen van eene spreekwyze geen nader verklarung ontfangen, zo heb ik my daar op voornaamelyk bevytygd, dat die woorden, welke verscheydene betékenissen hebben, óf die door eene spreekwyze duydelyker van enen vreemdeling kunnen verstaan worden, óf ook die door 't byvoegen der Lédkens van de Engelsche maniere van spreken afwyken, door voorbeelden opgehelder wierden. En is de spaarzaamheyt daar ontrent zo weynig van my betracht, dat ik by sommige woorden liever te ruym, dan te schaars heb willen zyn; hebbende zeer veele fraaije uytdrukfelen, nooit in eenig ander Woordenboek myns weetens gezien, en die my van tyd tót tyd voorquamen, waar onder ook eenige van den Ridder Hoofd, elk op zynen oord ingevoegd. Ook heb ik veele naamen van kruyden, ten deele opgezocht uyt het Kruyd-boek van Dodonæus, ja zelfs de vreemde benaamingen van Oostindische stoffen en lynwaaten, als mede een goed getal van Koopmans en Schippers spreekwyzen, ter behooryker plaats ingebracht. En hoewel ik de Onduytsche woorden doorgaans vermyd hebbe, echter heb ik eenige weynige, die veel in 't gebruyk, en by geene benaamingen van zuiver Duytsch bekend zyn, niet willen voorby gaan, gelyk ook niet etlyke verouderde woorden, die men somtyds in oude Schriften nóg ontmoet: dóch op dat een vreemdeling uyt onkunde die niet zoude naavólggen, zyn ze, zo wel als de onduytsche en boertige, niet zékere tékens, hier naa te noemen, gemerkt. Belangende de Spreekwoorden, van welke al een taamelyk getal in dit Werk is gevloeid, ik heb, zo veel my doenlyk was, getracht die door spreekwoordelyke uytdrukfelen te vertaalen; maar dewyl my zulks niet altyd heeft willen gelukken, zyn 'er eenige onder, die slecht en recht naar de letter overgezét zyn.

Moogelyk zal de ééne óf de andere Nederlander, buyten ons Hólland, denken dat veele byzondere woorden en benaamingen, hier te lande juyft niet gangbaar, ook plaats

* *

(†) Zynde tegenwoordig de derde druk. De welke niet alleen door den Autheur van alle de Drukfouten is verbeterd, maar daar en boven van hem zelfs met meer als 2000 Woorden vermeerderd.

in dit Werk moften gehad hebben; maar van dat verftand ben ik niet: want hoewel het Nederduytsch zich veel verder uytftrekt dan Hólland, nógtans meen ik, dat het Hóllandfch alleen het rechte Nederduytsch is, en dat de andere byfpraaken, die daarvan afwyken, voor gebreklyk te houden zyn; al zo wel als de ftraattaal, en boerespraak, in Hólland gebruykelyk, niet voor goed Nederduytsch moogen te boek gefield worden. Alhoewel het nógtans waar is, dat ten platte lande eenige woorden in 't gebruyk zyn, die men niet t'eenemaal te verwerpen heeft, gelyk als *Bet-overmörge*, (†) *Gastebód*, *Tweelicht*, *Waardschap*, *Weeg*, *Zoot*, enz. en zulke zyn'er miffchien ook in de naabuige Landfchappen, als *Ammelaken*, *Bylander*, *handhave*, *bauwe*, *bespe*, *boos*, *bovesate*, *Jonkwyf* (in ftede van *diensmeyd* op zyn Zecuws), *Maarte*, *Ontbeyden*, *ontginnen*, *Spinnejaager*, *tetse*, en andere, die daarom ook plaats in dit Werk gekreegen hebben. Maar des niet tegenftaande blyft het Hóllandfch het beste Nederduytsch, en men heeft reden om zich te verwonderen, hoe het Vlaamsch woord *biek* in de Nederduytsche Overzettinge van een Werk, dat in alle mans handen moft komen, en onder 't opzigt van keurige kenners in 't licht quam, de plaats van *bakte* heeft kunnen inneemen.

Het is ook niet ongewoon in andere Landen, alleen aan zeker gedeelte derzelve de beste spraak toe te fchryven. Hoe verre ftrekt zich Duytschland niet uyt! en evenwel weet men dat het beste Hoogduytsch binnen den Kreyts van Saxon, en inzonderheyd binnen de wallen der ftad Leypfig, bepaald wordt. In Italie wil men dat het zuiverfte Italiaanfch te Florence, hoofd-ftad van Toskane, te vinden zy: in Vrankryk houdt men de taal, die te Parys, en Blois, en daaromheen gefproken wordt, voor 't beste Franfch: en in Engeland wordt geoordeeld, dat men te Londen, en daar ontrent, het netfte Engelfch fpreekt: en zelfs de Schóttén, die in hunne uytpraak zeer veel van de Engelfche verfeeelen, trachten echter in hunne Schriften zuiver Engelfch te fchryven, gelyk ook de Engelfchen der afgelegene Provinciën, in welke men veele woorden gebruykt, die voor geen algemeen Engelfch erkend, en daarom ook *Province-words*, óf *Province-woorden*, genoemd worden.

Geene der Nederduytsche Woordenboeken, die tónógtoe in 't licht zyn gekomen, hebben ooit de Geflachten der Naamwoorden aangewezen: dit heeft my bewoogen, uyt aanmerkinge van het nut, dat 'er zo wel voor onze Landsgenooten als voor Uyt-heemfchen ftak in zodaanig een aantooninge, (waaraf de eerfte fchets, door de vlyt van den geleerden en taallievenden *D. van Hoogftuaten*, aan 't Staatendom der Geletterden gefchonken is), eens te onderftaan óf ik dit niet naar behooren zou kunnen doen; te meer dewyl het Nederduytsch en Franfch Woordenboek, 't welk by *F. Halma* onder de perfe is, en waaraan ik ook voor een gedeelte gearbeyd heb, inſgelyks met aanwyzinge van de geflachten der Naamwoorden ftaat uyt te komen; en dat het jammer zoude zyn, de Engelfchen, die in hunne taal van geen geflacht weten, en alle hunne Naamwoorden als *Neutra* gebruyken, van deeze kennis te misdeelen.

Ontrent het grootfte getal der Nederduytsche Naamwoorden acht ik dat men genoegzaam buyten twyfel is; evenwel zyn'er verſcheydene, die beyde *Mannelyk* en *Vrouwelyk* kunnen gebruykt worden, zonder eenige wanlydendheyd, gelyk het woord *Brand*: want *Den brand bluffchen*, fchynt wel gefproken te zyn; en nógtans luydt het vry hard, als men zegt, *Het buyt ſtaat in den brand*; en my dunkt dat het beter vlocit, te zeggen *Het ſchip wierdt in de brand gefloken*. Hierom heb ik achter dat, en diergelyke woorden, gelyk *Dood*, *Tyd*, enz. eene (C) gefield, om daardoor te betékenen dat zy *Communis generis*, óf van beyderley geflachte zyn, enom die reden ook tweefins, naar dat het

best

(†) Waarens de Waterlanders door een onnade uytſpraak zeggen *Kelſbód*.

best luydt, moogen gebruykt worden. Hoe verre myn werk in deezen opzigte met dat van *Halma* zal overcentleymen, ftaat de tyd te ontdekken: inmiddels kan ik my zwaarilyk verbeelden, dat het verſchil in dit ftuk heel groot zal zyn. Eenige zeer weynige woorden zyn my voorgekomen, die my dedden in twyfel ftaan, en daarom zette ik eene (D), tót een teken van *Dubii generis*, daar achter. Wat nu verder tót de kennis van de geflachten der Nederduytsche Naamwoorden dienen kan, heb ik door vafte *Régelen*, welke ik alleen aan myne eygene uytvindinge verſchuldigd ben, in myne *Spraakkonft*, die by dit Werk gevoegd is, nevens een naauwkeurig Bericht noopende de *Uytſpraak*, inzonderheyd van 't Engelfch, midsgaders etlyke aanmerkingen wegens de Nederduytsche ſpellinge, omftandiglyk aangewezen.

Dóch fommige zullen het miffchien voor een groot verzuym rékenen, dat ik achter alle de woorden niet aangetoond hebbe, óf ze een *Nomen*, *Verbum*, óf *Adverbium*, enz. zyn. Maar dit ſcheen my toe van weynig belang, om dat zy, die Latyn verftaan, zulks van zelfs weten, en de ongeletterden geen zonderling nut uyt zodaanig eene aanwyzinge kunnen trekken. Evenwel zal men nóg al dikwils achter de woorden gefield zien *Subst. Adj. Verb.* en *Adv.* Naamelyk wanneer een *Substantivum* eveneens gefchreeven wordt als een *Adjectivum*; óf wanneer een *Verbum* en een *Nomen*, óf een *Adjectivum* en een *Adverbium* in letteren eens zyn: dóch dit is maar voor zodaanigen die zich des verftaan.

Overwyzingen, welke, hoe verdrietig ook, men nógtans in fommige Woordenboeken zeer overvloedig aantreft, zal men hier niet vinden, dan by woorden die óf ſchier niet in 't gebruyk zyn, óf die op tweederley wyze gefield, den Leezer doen zoeken na 't gene my 't gevoegelykft toefcheen.

't Kan niet wel móogelyk weezen, dat onder zo veele duyzenden van woorden my niet het één óf 't ander zoude ontflipt, óf ook wel door den Letterzetter overgeſlagen zyn: zulks dat 'er niet nóg veel meer woorden en ſpreekwyzen uyt verſcheydene Schryvers zouden kunnen bygevoegd worden: dóch dit zoud een werk weezen van een eyndelooze uytgeftrektheyd; om dat zo wel de Engelfche, als onze Taal, van zulk een aard is, dat ieder Schryver byna nieuwe woorden kan ſmeeden, en Kóppelwoorden vórmen, naar zynen zin: behalven nog, dat de Engelfche Schryvers, t'elkens als zy oordeelen dat het tót krachtiger uytdrukkinge van hunne meeninge dienen kan, hunne toevlugt tót het Latyn óf Griefch neemen, en van die Taalen zodaanig een woord ontleenen als hen gevalt. En hierom is het dat de vermaarde *Dr. Thomas Brown* zelf bekent, dat men voortaan wel diende Latyn te leeren, om het Engelfch grondig te kunnen verftaan. Waaruyt dan ligtelyk kan afgenomen worden, dat die geen Latyn verftaat, nooit tót eenen volkomen Vertaaler van het Engelfch zal bequaam zyn; en dat ook tót verder uytbreyinge van dit Boek nóg een veel grooter voorraad van woorden zou kunnen verzameld worden, indien men gedulds genoeg had om zich te pynigen met eenen verdrietigen en ongeachten arbeyd, daar niets van belang meé te verdienen valt. En waare het niet geweest enkelyk de luft en drift om het Gemeen te dienen, nooit had ik kunnen beſluyten, myne krachten aan dusdanig een ſlaafſch werk te verſpillen; dewyl ik den tyd, daar aan te koſte gehangen, tot merkelyk meer voordeel voor my zelven zoud hebben kunnen beſteeden. Waarby nog komt, dat het my fomtyds niet weynig verdrooten heeft, dat ik my zelven niet in allen deele heb können voldoen.

Indien 't derhalve quame te gebeuren, dat iemand, onder zulk een groote menigte van woorden, als hier te voorfchyn komen, ergens één ingefloopen vondt, waar ontrent ik quaalyk onderrecht ben, (want hoe menigmaal is 't gebeurd, dat zelfs geboorene Engelfchen my geen genoegzaame yoldoening wegens 't één of 't ander woord of ſpreek-

wyze hebben weeten te geeven!) die hoop ik zal zo bescheyden zyn; dat hy daarom 't ganfche werk niet verachten zal: alhoewel my iets diegelyks ten aanzien van den eerften druk nu en dan is voorgekomen, van zulken, die, om een weynigje Duytsch dat zy geleerd hadden, kennis genoeg meenden te hebben om van 't geheele Boek te konnen oordeelen. Doch 't zy daar mede zo 't wil, de misflagen daar in nog overgebleeven, zyn in deezen druk verhulpen. Voorts is 'er geen vlyt noch moeite gefpaard om alle mistellingen voor te komen: maar wy zyn echter menschen; en 't is menschelyk te doelen. Des niet tegenftaande is het berifpen veelen menschen zo eygen, als of zy zelve onfeylbaar waaren; daar nogtans zeer schrandere Verftanden den bal fomtyds misflaan. Men moet bekennen dat *E. Coles* in zyn *Dictionary of Difficult Terms and hard Words* alle andere Boeken van die natuur, voor 't zyne uytgekomen, verre voorbygestreefd heeft: en hoe geestig schimpt hy in zyne Voorrede op de misflagen van anderen! Maar wat Nederlander moet ondertuffchen niet lachgen, wanneer hy in het Woordenboek van dien Schryver leest, *FLANDRIA, Flanders, one great Town of 154 Villages within 90 miles; 't welk in Duytsch is, VLAANDRE, ééne groote Stad van 154 Dörpen binnen 't befték van 90 mylen*. Andere misgreepen, die niet heel veel beter zyn, gaa ik voorby.

Hieruyt ziet men dat het byna onmoogelyk fchynt voor éenen mensche alleen een Woordenboek te maaken, daar niets berifpelyks in te vinden zou zyn. Doch hoe volkomen zodanig een Werk ook mogt weezen, echter moet niemand zich laten bedunken, dat ingevalle hy, iets vertaalende, op den voorgang daar van doolde, zulks den maaker van dat Woordenboek zoude te wyten zyn. Want hoewel het waar is, dat een slecht Woordenboek aan eenen onbedreevenen plompe misflagen kan doen begaan, gelyk ik, indien ik wilde, door etlyke voorbeelden, van zodanigen die zich voor goede Overzetters uytgaven, zou konnen aantoonen, nogtans zyn 'er gevallen, daar men zich niet altyd aan de allereygentlykste betekeninge der woorden binden mag: want hoewel deeze spreekwyze, *To put out of countenance*, betekent *Verbluffen*, of iemand *van zyn ftuk helpen*, echter is 't my voorgekomen dat het zich gevoeglyker liet vertaalen door *wankelen*; en *to Gratify*, 't welk betekent *begunfigen*, *believen* of *involgen*, heb ik by gevalle wel vertaald door *streeken*; alzo is ook *Reconciliation* eygentlyk *Verzoening*, en nogtans heb ik het nu en dan vertaald door *vereeniging*: en dus is 't my fomtyds met vericheydene andere woorden en spreekwyzen gegaan. Hierom kan niemand een goed Vertaaler zyn, 't en zy hy de spraaken in den grond verftaande, bequaam is om op alle omftandigheden te letten; en dan zoud hy evenwel, door 't één of 't ander toeval, hier en daar nog konnen te kort fchieten.

Nog iets is 'er daar ik den Leezer van moet verwittigen. Dat ik in dit Woordenboek, onder de spreekwyzen, voor het Nederduytsch *Gy* en *U* doorgaans het Engelsch *You* gesteld hebbe, is meer gefchied om anderen wille, dan om dat ik het zo goed keure: want *Gy*, zo als 't nu den meesten tyd by ons gebruykt wordt, is op 't Engelsch *Thou*, en *U* is *Thee*; maar de gewoonte wil dat het gebruyk daar van in den gemeenen ommevang een plompe spraak zy, zonder dat men aanmerkt, dat niet alleen de Engelsche Bybeltaal, en de taal der gebeden tot God, die woorden behouden; maar zelfs in Gedichten, en in Treurspelen, bedient men zich nog hedendaags daarvan, schoon 'er tot Koningen en Koninginnen gesproken wordt; een klaar bewys dat de woordtjes *Thou* en *Thee* niet als verouderde woorden moeten aangemerkt worden, zo als sommigen onder de Engelschen fchynen te willen beweeren, en gelyk *Du* in 't Hollandsch, ten minften in de steden, t'eenemaal verouderd, en een bastaardwoord geworden is.

Voor 't overige, gelyk ik by den eerften druk van dit Werk beloofde van tyd tot tyd aantekening te zullen houden van woorden en spreekwyzen die tot vermeerdering en

ver-

verbetering van dit Werk konden dienen, zo is myn voorneemen nog eveneens; en ik meen, indien my nog eenige tyd van leeven overschiet, in een byzonder afdrukfel van dit tegenwoordig Werk, ter behoorlyker plaatse, aan te rekenen wat my als nut en noodig tot dien eynde voorkomt; op 't welk hy, dien naa mynen dood de toezigt over de Proeven van dit Woordenboek, zo het t'eeniger tyd ten derden maale onder de perse komt, mogt toevertrouwd worden, verzocht wordt te letten, als mede dat 'er geene misflagen insluypen onrent de merkletteren, die 't geslacht der Naamwoorden betekenen. Ik zeg dit hier, om de meer dan gemeene naauwkeurigheid, welke daar toe wordt vereyscht; want zo men hier ontrent achteloos is, wat doet men anders dan het geheele Werk bederven, en den onkundigen leerling jammerlyk misleyden? Beter was het, dusdanige aanwyzingen geheel achter te laten, dan in dien deele niet ongemeen fcherp toe te zien: hierom heb ik zulken naauwen toezigt op die letteren genomen, dat zo 'er al, onaangezien alle myne vlyt, érgens een verkeerde mogt staan gebleeven zyn, ik my nogtans vry wel verzekerd houde, dat dit zeer zelden gefchied zal weezen. En tot voorkominge van Drukfouten heb ik alles gedaan wat in myn vermoogen was, om die te myden; doch hoe zeer men ook daarover uyt mag zyn, het fchynt echter onmoogelyk dat 'er niet iets verkeerd gezét worde, 't welk men anders wilde gehad hebben.

Geringe fouten, gelyk *c*, in plaatse van *e*, of *b* in plaatse *b*, *n* in stede van *n*, die fomtyds flauw in de Proeven uytgedrukt, onvoorkomelyk zyn, zullen niemand, zo ik acht, misleyden, en ook maar zeer weynig in getal weezen.

Tot een besluit wensch ik dat de leerlingen der Engelsche en Nederduytsche Taalen zo veel genoegen uyt dit Werk moogen scheppen, als ik lust gehad heb om hen tot het leeren derzelve behulpzaam te zyn, (tot welken eynde ik ook veele zo wel Nederduytsche als Engelsche woorden met een *Accent* of klankteken heb gemerkt): en dan zal ik myne moeite en arbeyd niet quaalyk befteed achten. Doch al viel het ook anders uyt, dit Werk zal my niet berouwen, dewyl ik het met een goed oogmerk gedaan hebbe; alhoewel ik my reeds eens verbeeld had, nimmer het eynde daarvan te zullen aanschouwen: want nog onlangs, eer ik dit volfchreef, stont het gefchapen, dat ik oogfchynlyk nooit de laetste hand aan dit Werk gelegd, of het afgedrukt gezien zoude hebben, ter oorzaake van een zeer zwaare krankte waarin ik verviel, die my zo ongemeen fel aantafte, dat ik daar door tot bynâ op den oever der Doods gebragt wierd, en de myne zich reeds niet anders toleyden, dan voortaan van myn gezelfchap beroofd te zullen weezen. Maar wanneer de menschelyke hoop bykans vervloogen was, beliefte het den Alwyzen God, uyt zyne ondoorgrondelyke barmhartigheid, my eenige verligting te verleenen, en eyndelyk tot herftelling myner gezondheid te brengen; voor welke groote genade zyn hoogwaardige naam met de hoogfte dankbaarheid geloofd en geprezen zy.

Indien nu iemand zoude meenen te bespeuren, dat 'er onder eenige der laetste letteren van 't A. B. C. van het tweede Deel deezes Woordenboeks hier en daar nog een woord moest bygevoegd geweest zyn, die gelieve zulks te verfoonen: want zo dra myne krachten het eeniger maate toelieten, heb ik, uit aanmerkinge van de brósheyd des menschelyke levens, en de fchielyke wiffelvalligheid van wereldfche zaaken, dit Werk met alle spoed voortgezet, om 'er af te komen. Schep ondertuffchen uw voordeel, Leezer, uyt het gebruyk van dit tegenwoordig Werk; en Vaarwel.

W. SEWELL.